

27640

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

**AMATÖR SPORDA
BAŞARILI SPORCULARIN ÖDÜLENDİRİLMELERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TENNUR YERLİSU

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

İSTANBUL 1993

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ve SPOR ANABİLİM DALI

**AMATÖR SPORDA
BAŞARILI SPORCULARIN ÖDÜLENDİRİLMELERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TENNUR YERLİSU

İSTANBUL 1993

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

GİRİŞ	1
A- ARAŞTIRMANIN AMACI ve ÖNEMİ	1
B- ARAŞTIRMANIN KAPSAMI ve YÖNTEMİ	2
I- AMATÖR SPORDA ÖDÜLLENDİRME	4
A- TANIMLAR ve KAVRAMLAR	4
1- Spor	4
2- Amatörlük	6
3- Ödüllendirme	8
a- Ödüllendirmenin Amacı	10
b- Ödüllendirme Biçimleri	13
aa- Maddi Özendiriciler	13
bb- Manevi-Sözlü Özendiriciler	15
c- Ödüllendirme İçerikleri	17
aa- Dışsal Ödüller	17
bb- İçsel Ödüller	18
d- Motivasyon ve Ödüllendirme	21
B- TARİHİ SÜREÇ İÇİNDE AMATÖRLÜK ve ÖDÜLLENDİRME	
KAVRAMININ GELİŞİMİ	27
1- Antik Çağ	27
2- Modern Çağ	29
II- TÜRK SPORUNDA ÖDÜLLENDİRME ve İLGİLİ MEVZUAT	31
A- CUMHURİYET ÖNCESİ DÖNEM	31
B- CUMHURİYET DÖNEMİ	33
1- 1923-1977 Yılları Arası Dönem	33
2- Türk Sporunun Geliştirilmesi Ödeneğinin Harcanma	
Esas ve Şekillerine İlişkin Yönetmelik	34

3- İlk Ödül Yönetmenliği	36
4- 2913 Sayılı Kanun	37
5- Başarılı Sporcuların Kendi Alanlarında Yükseköğretim Programlarına Yerleştirilmeleri Uygulaması	37
6- Başarılı Sporculara ve Çalıştıracılarına Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmenlik	38
7- Başarılı Sporculara ve Bunların Kulüpleri ile Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmenlik	39
-Başarılı Sporculara Verilecek Eğitim Bursu ve Çalışma Gideri Talimatı	42
8- Başarılı Sporcular ile Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmenlik	43
III- ÖDÜL ALAN AMATÖR SPORCULARIN ÖDÜLLENDİRME	
KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	45
A- ÖDÜL ALAN AMATÖR SPORCULARIN KİMLİK BİLGİLERİ	45
1- Sporcuların Eğitim Düzeyleri	45
2- Sporcuların Ailelerinin Ekonomik Düzeyleri	46
3- Sporcuların Spora Başlama Nedenleri	47
B- SPORCULARIN ALDIKLARI ÖDÜLLERE İLİŞKİN BİLGİLER	48
1- Sporcuların Başarıları Karşısında Aldıkları Ödüller	48
2- Sporcuların Spora Başladıktan Kaç Yıl Sonra İlik Ödülü Aldıkları	49
3- Sporcuların Ödüllerini Alma Süreleri	50
4- Sporcuların Aldıkları Diğer Ödüller	50
a- YÖK Uygulaması	51

	<u>Sayfa No</u>
b- Beslenme Yardımı	52
C- SPORCULARIN GENEL OLARAK ÖDÜLLER VE ÖDÜLLENDİRMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ	53
1- Sporcuların Ödüllendirmenin Statüsüne İlişkin Görüşleri	53
2- Sporcuların Ödül Yönetmenliklerine İlişkin Görüşleri	55
D- SPORCULARIN EĞİTİM ve EKONOMİK DÜZEYLERİNİN ÖDÜLLER ve ÖDÜLLENDİRMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE ETKİSİ	59
1- Eğitim Düzeyi ile Ödüllendirmenin Statüsüne İlişkin Görüşler Arasındaki İlişki	59
2- Eğitim Düzeyi ile Ödül Yönetmenliklerine İlişkin Görüşler Arasındaki İlişki	60
3- Ailenin Ekonomik Düzeyi ile Ödüllendirmenin Statüsü Arasındaki İlişki	64
SONUÇ	66
A- GENEL DEĞERLENDİRME	66
B- ÖNERİLER	67
ÖZET	70
SUMMARY	71
KAYNAKLAR	72

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
TABLO 1: Ödül Alan Sporcuların Spor Branşlarına Göre Eğitim Düzeyleri	45
TABLO 2: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Ailelerinin Gelir Düzeyleri	46
TABLO 3: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Spora Başlama Nedenlerinin Dağılımı	47
TABLO 4: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Almış Oldukları Ödül Çeşitlerinin Dağılımı	48
TABLO 5: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Spora Başladıktan Ne Kadar Süre Sonra Ödüllerini Aldıkları	49
TABLO 6: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Yarışmadan Ne Kadar Sonra Ödüllendirildiklerinin Dağılımı	50
TABLO 7: Sporcuların Diğer Kamu, Kurum ve Kuruluşlardan Ödül Alıp Almadıklarının Dağılımı	51
TABLO 8: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Aldıkları Başarılarından Dolayı Bir Yükseköğretim Kurumuna Yerleştirilmeleri	52
TABLO 9: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Beslenme Yardımı Alıp Almadıklarının Dağılımı	52
TABLO 10: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Ödüllendirme Yapısına İlişkin Düşüncelerinin Dağılımı	53
TABLO 11: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Devlet Tarafından Yeterince Güvence Altına Alınmamalara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	54
TABLO 12: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Aldıkları Ödüllerin Gösterdikleri Başarılar Karşısındaki Yeterliliğinin Dağılımı	55

TABLO 13: Spor Branşlarına Göre Sporcular Açısından Devletin Ödüllendirme Şeklinde Uygulamış Olduğu Spor Politikasının Yeterliliğinin Dağılımı	55
TABLO 14: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Tüm Spor Branşları İçin Aynı Ödül Yönetmeliğinin Uygulanması Konusundaki Düşüncelerinin Dağılımı	56
TABLO 15: 19. Maddeden Etkilenmeyle, Devletin Ödüllendirme Şeklinde Uygulamış Olduğu Spor Politikasının Yeterliliği Arasındaki İlişkinin Oranı	58
TABLO 16: Sporcuların Eğitim Düzeyi ile Ödüllendirme Statüsüne İlişkin Düşünceleri Arasındaki İlişkinin Oranı	59
TABLO 17: Sporcuların Eğitim Düzeyi ile Devlet Politikasının Yeterliliği Konusundaki Görüşleri Arasındaki İlişkinin Oranı	61
TABLO 18: Eğitim Düzeyi ile Sporcuların Aldıkları Ödüllerin Gösterdikleri Başarı Karşısındaki Yeterliliği İlişkinin Oranı	62
TABLO 19: Eğitim Düzeyi ile İlgili Spor Branşları İçin Aynı Ödül Yönetmeliğinin Uygulanması Hakkında Sporcuların Görüşlerinin Dağılımı	63
TABLO 20: Ailenin Yıllık Gelir Durumu ile Sporcuların Ödüllendirme Şekli ile İlgili Fikirleri Arasındaki İlişkinin Oranı	64

KISALTMALAR LİSTESİ

- YÖK** : Yüksek Öğrenim Kurumu
IOC : Uluslararası Olimpiyat Komitesi
DPT : Devlet Planlama Teşkilatı
ABD : Amerika Birleşik Devletleri
ÖSS : Öğrenci Seçme Sınavı
ISF : Uluslararası Okul Sporları Federasyonu
FISU : Uluslararası Üniversite Sporları Federasyonu

GİRİŞ

A- ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Eski çağlardan günümüze kadar spor, değişik amaçlar ve ihtiyaçlarla yapılagelmiştir. Spor yapmadaki bu "farklı anlayış" bilhassa sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan ülkeler ve insanlar arasındaki rekabet ortamıyla, insanları birbirine yaklaştıran ve ülkeler arasında dostluk bağlarını güçlendiren bir araç haline gelmiştir. Belki de spor yapmadaki asıl amaç, toplumsal bir faaliyete katılarak gevşemek veya sadece biraz da eğlenmeyle çalışma hayatına daha zinde ve daha istekli olarak dönebilmektir. Ancak günümüzde spor; ülkelerin uluslararası platformda kendilerini en iyi şekilde kanıtlayabilecekleri olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Her ülke, büyük yarışmalarda en başarılı sporcusuyla kendi ülkesini en iyi şekilde temsil etme çabasıdadır. O ülkenin spordaki başarısı aynı zamanda onun ekonomik, hukuk, yönetim ve kültürel değerler gibi alanlardaki üstünlüğünün de bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu başarıyı elde etmek için bir ülkenin birçok alanda yatırımlar yapması gerekmektedir. Bunlar, tesis yapımı, yönetici ve antrenör eğitimi ile sporcuya yapılan yatırımlardır. Bu yatırımlardan en önemlisi sporcuyu motive etme açısından, sporcuya doğrudan yapılan yatırımlardır. Doğrudan yapılan yatırımlar; sporcunun yetiştirilmesi, çalışma ortamlarının oluşturulması, beslenmesi, eğitiminin sağlanması ile onun daha başarılı olması ve başarısından sonraki dönemde de bu performansının olabildiğince uzun tutabilecek yatırımlardır. Doğrudan yatırımların göstergesinin ise "sporcuların ödüllendirilmesi" olduğu söylenebilir. Zira, dünyada önemli bir öğretim ilkesi olarak "ödüllendirilen işlerin yapılacağı" iddia edilmekte, bilhassa teşkilatlanma yapısını iyileştirmek için anahtarın "performans ve ödüller arasında uygun bir bağ kurmak" olduğu söylenegelmektedir (1).

---

(1) Michael Le Boeuf : The Best Ways To Reward Good Work, Cole Publishing Co.,USA, 1986, s.7.

Spor ve başarı ilişkisi içinde bu bağ belki de şöyle kurulabilir: Verilecek maddi (parasal) ödüller zengin bir sporcuya bir şey ifade etmeyebilirken, düşük gelirlili bir sporcu için daha farklı bir durum ortaya çıkabilir. Ancak bu noktada dikkat edilmesi gereken bir önemli husus, sporcuları "ödüllerle doyuma ulaştırma" ile onu "başarıya götürecektir umma" arasındaki dengeyi iyi sağlamaktır (2). Bunun için bir yönetici, organizasyonun verimliliğini ve kalitesini iyileştirmek üzere özellikle performans şekillerini ve uygun ödüllendirme yollarını bulma durumundadır.

Dünyada gözlenen hızlı değişimde, Türkiye'nin sebep-sonuç ilişkisi içinde gerek siyasi ve ekonomik alanda, gerekse sporda hakettiği yeri alabilmesi ayrıntılı araştırmaları gerekli kılmaktadır. Bu sebeple "amatör sporda ödüllendirme" konusu, işleyiş mekanizmasını ortaya koyarak karşılaşılan problemlerin çözülebilmesi için, yeni düzenlemeler getirilmesi ya da destek olunması amacıyla seçilmiştir.

B- ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Eldeki çalışma büyük ölçüde teorik olmakla beraber, aynı zamanda ödül almaya hak kazanmış sporculara hedef bir araştırmadır.

Teorik kısmın planlanması ve yürütülmesinde konuyla doğrudan ve dolaylı yoldan ilgisi bulunan kaynaklar taranmış; amatör sporda ödüllendirmeye ilişkin tanım, kavramlar ve bunların gelişimi üzerinde durulmuş, özellikle de teşvik ve ödüllendirmeyle ilgili Türkiye'deki mevzuat tasnif ve değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Uygulama kısmının veri ve bilgi toplama yöntem ve aracı olarak anket tekniğinden (3), ayrıca gözlenen ve bizzat yaşanan verilerden yararlanılarak

---

(2) C. Fisher : Psychology of Sport, Myfield Publ., California 1976, s.78.

(3) Bkz. EK 1.

anketlerin uygulanması esnasında deneklerin görüşlerinin belirlenmesinde mülakat tekniğinden de faydalanılmıştır.

Araştırma Şubat 1992 ve Şubat 1993 tarihleri arasında; Ankara'da milli takım kampında bulunan taekwondocular, Ankara Gazi Üniversitesindeki okumakta olan güreşçi öğrenciler ve İstanbul'da milli takım kampında bulunan güreşçiler ile Ankara'da normal antrenmanlarını sürdürmekte olan başarılı atletler olmak üzere ferdi spor dallarında yer alan toplam 34 sporcuya uygulanmıştır.

Araştırma örneklemini oluşturan taekwondocu ve güreşçilerin, seçiminde son yıllarda uluslararası seviyede daha fazla ödül almaları; atletlerin ise uluslararası yarışmalardan çok Türkiye şampiyonalarında rekor kırmalarından dolayı ödüllendirilmeleri sebebiyle örnekleme dahil edilmişlerdir. Araştırma bu yönlerinden ötürü güdümlü örnekleme şeklinde yapılmış görünmekle beraber diğer ferdi branşlar ve takım sporlarında ödül almış sporcu evrenini de kapsadığı var sayılmıştır. Zira Türkiye'de şimdiye kadar ödül almış sporcuların branş ve sayılarını tespit etmek üzere ilgili Genel Müdürlük ve Spor Federasyonlarına yapılan başvuruda yeterli ikinci elden veriler elde etmek mümkün olamamıştır.

Anket formunun ilk altı sorusunda sporcuların kimlik bilgileri yer almıştır. Böylece yaş, cinsiyet, eğitim ve ekonomik düzeyleri ile branşları ve sporculuk süreleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anketin 7,9,10,11,17,21,22 soruları ise sporcuların aldıkları ödüllere ilişkin bilgileri içeren uluslararası dereceler ve ödüller, spora başladıktan kaç yıl sonra ilk ödülü aldıkları, hakettikleri ödülleri alma süreleri ve diğer ödüllere ilişkin bilgileri belirlemek için sorulmuştur. Sporcuların genel olarak ödüller ve ödüllendirmeye ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla ise 20,23,24,25,26,27 soruları ankete konmuştur. Böylece sporcuların eğitim ve ekonomik düzeylerinin ödüller ve ödüllendirmeye ilişkin görüşlerine etkisi konusunda araştırma yapılmıştır.

I. AMATÖR SPORDA ÖDÜLLENDİRME

A- TANIMLAR VE KAVRAMLAR

1- Spor

Spor; insanın, ilk zamanlarından bu yana doğayla giriştiği savaş sırasında geliştirdiği araç, beceri ve yöntemlerin, benzetim yoluyla, serbest zamana uygulanmasıdır. Bir boyutuyla taşıma-ulaştırma (binicilik, yüzme, kayak, kızak, kürek vb.) öteki boyutuyla savunma-saldırı (boks,güreş, taekwondo, eskrim, okçuluk vb.) kökenli bir "barışçı benzetim" modelidir. Daha ileri dönemlerde, 19'uncu yüzyılın başlarında belirmeye başlayan "takım sporları" (futbol, kriket, hokey) olgusu da, üretimin giderek toplumsallaştırdığı ve takım çalışmasını gerektirdiği bir ortamda, ileri bir toplum düzeninin karmaşıklaşmış uzmanlaşmış işbölümü-işbirliği planına benzetilebilir (4).

Günümüzde spor pek çok ülkede beden eğitiminin temel bir metodu olarak kullanılmakta ve beden eğitimi faaliyetlerinin büyük bir kısmı spora dönük gayelere hizmet etmektedir. Böylece bütün dünya milletlerinin yaşantılarına giren bir faaliyet olması açısından spor kavramını açıklamak ve sporun tanımını yapmak gereklidir (5).

Spor kelimesi İngilizce'nin yardımıyla dünyaya tanıtılmış olmasına rağmen Latince kökenlidir. Latince "dağıtmak, birbirinden ayırmak" anlamına gelen Disportare veya Deportare kelimesinden doğmuştur. İlk zamanlarda İngiltere'de "Disport" veya "Desport" şekliyle rastlanan kelimeler 17.yy.'dan itibaren çok kullanılmaya sonuca ilk hecenin aşınmasıyla şimdiki haline gelmiştir. Fransızlarda aynı terimden ortaçağda eğlenmek ve zevk almak anlamına gelmek üzere "Se desporter", "Se deporter" şeklinde faydalanmışlardır. Demek oluyor ki; ortaçağda Latincenin

---

(4) Kurthan Fişek : Türkiye Ansiklopedisi, Cumhuriyet Dönemi ,Cilt 8, s.2176.

(5) Mustafa Keten : Türkiye'de Spor, Ayyıldız Matb., Ankara 1974, s.4,5.

etkisi altında kalan bütün dillerde ufak farklarla dinlenme, eğlenme, neşelenme ve hoş vakit geçirme için yapılan her türlü faaliyetleri ifade etmek üzere kullanılan bir kelimedenden zamanla ve bütün dillerde, içinde yarışma, kazanma ve üstün başarı elde etme çabası olan her türlü vücut faaliyetlerini belirten ve günümüzün yaygın terimi olan "Sport" türemiştir (6).

Bunun yanında spor için çok değişik tanımlar yapılmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır (7):

"Spor, sporcunun doğasında bulunan saldırganlığı barışçı boşalma imkanları sağlamakta, saldırganlık güdüsünün denetim altına alınması için uygun bir yarışma ortamı oluşturmaktadır".

"Spor, sağlıklı bir emniyet subabı, savaşın ikamesidir".

"Spor, bireyin topluma uyumunu sağlamakta, kişilerin ruh ve beden sağlıklarını güvence altına almaktadır".

"İnsan ruhundaki mücadele ve başarıya azminin tabiat ve sosyal yapı ile karşılıklı ilişki kurmak suretiyle, sistemli ve adil, belirli kurallar içinde, hayatı pahasına fizik, moral, toplumsal ve karakter kişiliğinin yarışmaya dönüşmesidir".

"Kişinin beden ve ruh sağlığını sağlayıcı ve bütünüyle yapısının dengeli olarak geliştirilmesiyle ilgili olan faaliyetlerin başarıya ve yarışmaya dönüşmüş şekline "Spor" denir" (8).

---

(6) Cemal Alpman : Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi, M.E.B. Yayını, İstanbul 1972, s.7.

(7) Kurthan Fişek : Spor Yönetimi, A.Ü. SBF.Yay., Ankara 1980, s.28,29.

(8) Keten : a.g.e., s.5.

Sporun değişik tanımlamalarında ortak nokta, onun insan için olduğudur. Günümüz insanları spora kişisel, toplumsal ve ekonomik yönden belirledikleri amaçlar doğrultusunda katılmaktadırlar. Tarihteki spor çalışmalarına ve spor olaylarına baktığımızda, spor yapan kişilerin amaçladıkları ve düşündükleri günümüzdekilerden farklıydı. Bugün spor, üç önemli koşula bağlı olarak yapılmaktadır. Bunlardan birincisi, spor yapacak kadar geniş zaman olması, ikincisi bedensel bir hazırlık; diğer bir değişle antrenmanlı olması, üçüncüsü ise amacı olması gerekmektedir (9).

Şu bir gerçek ki; spor türleri hangi millete mal edilirse edilsin, milletlere mal olduktan sonra onun kaynağı önemli olmaması gerekir. Artık her milletten, dinden ve ırktan insanlar spor yaptığına göre, o spor türü milletlerarası bir kültür ürünü haline gelmiştir (10). Çünkü, milletlerarası boyuttaki sporun hedefi, ırk, din, dil, renk, politik sistem ayırımı yapmadan bütün toplumların ve fertlerin birbirlerini yakından tanıyıp anlayarak birarada yarışma ve kaynaşmaları şekline dönüşmesidir (11).

2- Amatörlük

Amatör spor, geleceği garantiye alma açısından maddi amaç gözetmeksizin, serbest zaman çerçevesinde yapılan hazırlık (antrenman) ile uygulama (yarışma) safhası da dahil olmak üzere spor yapmanın organize olmuş şeklini ifade eder. Ancak Olimpiyat oyunları da dahil, sporun gittikçe ticarileşen boyutu, olimpizm ilkelerinden ve ruhundan uzaklaşmaya sebep olmuştur. Meslek sporundan amatör spora, amatör spordan serbest zaman sporuna geçişler çabuk gerçekleşebilmekte,

---

(9) Fehmi İşcan : Dünya Spor Tarihi, Milli Eğitim Yay., Ankara 1988, s.12.

(10) İşcan : a.g.e., s.26,27.

(11) Güner Ekenci : Türkiye'de Kamu Kuruluşlarının Spor Tesisi Yapımı Açısından Bütünleşmesi, M.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1990, s.138.

amatörlük kavramının belirlediği kesin sınırlar geçerliliğini kaybetmektedir (12).

Esas itibariyle amatörlük, sporun bir heves olarak yapılmasıyla sınırlı tutularak tanımlanmıştır. Bu yaklaşım içinde, amatör sporcu, sportif faaliyetlere maddi bir menfaat gözetmeden katılan bir kimse olarak kabul edilmektedir. Ancak idealist anlayış, modern olimpiyatların başlangıcıyla beraber yavaş yavaş değişmeye başladığını söylemek mümkündür. Kuşkusuz bu değişimde rol oynayan nedenler arasında, sporda başarılı olanın ödüllendirilmesi ile ilgili uygulamaları ilk sıraya koymak gerekmektedir. Ancak, bu uygulamaların belirgin olarak, ilk olimpiyat oyunlarından itibaren söz konusu olduğu söylenebilir. Mesela, bu oyunların kurucusu Coubertin, sporculara ödenen yolluk, yeme-içme ve barınma giderlerinin amatörlüğü zedelediğini, sporcunun desteklenmesi gerektiğini söylüyordu (13).

Bunun dışında amatörlüğün tanımlanması konusunda değişik kavramlar görülebilmektedir. Örneğin DPT'nin yapmış olduğu tanım şu şekildedir: "Beden Eğitimi ve Spor faaliyetlerini maddi veya benzeri bir menfaat amacı gütmeyen spor programına aktif olarak katılmaktır" (14).

Amatörlüğün tanımını yaptıktan sonra profesyonel spor ile olan farkını ortaya koyabilmek amacıyla profesyonelliğe de kısaca değinmek gerekmektedir. Profesyonellik; kendisi veya başka bir şahıs için seyirci kabul ederek paralı seyirci önünde sportif müsabaka ve yarışmaya katılma karşılığında toplanan hasıllardan

---

(12) Erich Beyer : Wörterbuch der Sportwissenschaft, Verlag Karl Hofmann-Schorndorf, 1987, s.50.

(13) Faik İmamoğlu : "Değişen Spor Anlayışı", Amatör Spor Dergisi, Temmuz-Ağustos 1991, S.45, s.23.

(14) DPT, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT Yay., Ankara 1983, ss.35,36.

pay alma olarak tanımlanmaktadır (15).

Ancak ülkemizde profesyonel olarak kabul edilen yalnız futbol branşı olmasına rağmen, özellikle son yıllarda çeşitli branşlarda amatörlüğün gizli veya yarı profesyonelliğe dönüştüğü gözlenmektedir. Bu branşların başında voleybol ve basketbol gelmektedir. Konuya bu açıdan bakıldığında amatör spor-profesyonel spor arasında net bir ayırım yapılmayacağı ortadadır (16).

Amatörlük anlayışının zaman içerisinde ne kadar değiştiğini şu cümlede görmek mümkündür: "Antik Yunanistan'da tanrılara şükredilirdi. Şimdi ise sponsorlara....." (17).

3- Ödüllendirme

İnsanda doyum duygusu uyandıran ya da verildiği zaman bir davranışın ortaya çıkma olasılığını artıran uyarıcılar ödül olarak ifade edilmektedir (18). Diğer bir anlatımla ödül herhangi bir alandaki başarıya verilen değerlendirici armağandır ve ceza sözcüğü karşılığında kullanılır. Ödül sözle, yazıyla, değerli bir nesne ya da ünvan vermekle de olabilir. Türk Dil Kurumunca yayınlanan ruhbilim terimleri sözlüğünde Dr. Mithat Enç tarafından İng. Reward kelimesi karşılığı olarak verilmiş ve şöyle tanımlanmıştır: "Herhangi bir eylem ya da öğrenimin başarıyla sonuçlanması üzerine verilen doyurucu ve mutlu kılan bir uyarandır" (19).

---

(15) DPT, s.36.

(16) M.Zahit Seraslan : Spor Pazarlaması, Sporun Topluma Yaygınlaştırılmasında Pazarlama Tekniklerinden Yararlanma, İ.Ü. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1990.

(17) Manfred Blödmern : Sport und Olimpische Spiele, Rowohlt Taschenbuch Verlag GmbH, 1984, s.184.

(18) Doğan Cüceloğlu : İnsan ve Davranışı, Remzi Kitapevi, İstanbul 1991, s.583.

(19) Felsefe Ansiklopedisi, C.5, s.9.

Ödül verilmesine ve alınmasına ödüllendirme ve ödüllendirme denilebilir. Diğer bir deyişle ödüllendirmede gerekli olan bir özendiriciye ihtiyaç vardır. Özendirici (Incentive) organizmanın elde etmek istediği ve onu güdüleyen uyarıcı olarak ifade edilir (20). Diğer bir deyişle ödül; çalışanların belli bir performans sonucunda elde etmeyi istedikleri sonuçlardır (21).

Le Boeuf ise, dünyada en önemli yönetim ilkesinin "ödüllendirilen işlerin yapılacağı" ilkesi olduğunu iddia ederek, örgütleri iyileştirmek için en önemli anahtarın, "performans ve ödüller arasında uygun bir bağ kurmak" olduğunu belirtmektedir. Bunun için, bir yöneticinin amacı, kurumun verimliliğini ve kalitesini iyileştirecek türdeki performans biçimlerini, ödüllendirme yollarını bulup ortaya koyma olarak ifade ederek, önem sırasına göre özendiricileri "para", "tanıma ve tanıtma", "serbest zaman verme", "çalışana sahiplenme", "favori iş verme", "terfi", "özgürlük", "kişisel gelişim sağlama", "zevкли iş verme" ve "armağan" şeklinde sıralamaktır (22).

Ödüller, yöneticilerin işgörenleri kontrol etmek, organizasyon amaçları doğrultusunda yönlendirmek için kullandıkları güdüleme araçlarıdır. Ödül, olumlu güdülemeye örnek olup etkisi cezaya göre daha uzun sürelidir. Ceza ise olumsuzdur. Bu yönüyle ödül ve ceza, kurumun yönetim kurallarını uygulamak, yerleştirmek için disiplin ve başarının artırılması amacıyla olmak üzere iki amaçla kullanılırlar. Başarının artırılması yönüyle kullanılmasında eşgüdümle yakından ilişkilidir. Aynı mevzuu sporcu için de geçerlidir ve sporcu beklenen başarıyı gösterdiğinde ödüllendirilir (23).

---

(20) Cüceloğlu : a.g.e., s.9.

(21) Esengül Balcı : Ödüller Güdüleme Kuramları ve Türkiye'deki Öğretmen Ödülleri, Adım Yay., Ankara 1988, s.15.

(22) Le Boeuf : a.g.e, s.7,9.

(23) R.A. Cohen, F.L. Stephan, H. Gadon, D.R. Willits, Effective Behavior in Organizations, Richard D. Irwin Inc., Homewood 1976.

Nitekim Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasasında "Devlet başarılı sporcularını korur" (m.59) hükmü bulunmaktadır. Anayasanın bu maddesinden yola çıkılarak daha önce çıkarılan ödül mevzuatı yanında başarılı sporcu, antrenör, teknik direktör ve kulüpleri ödüllendirmek için değişik zamanlarda ve her seferinde bir diğerinden daha farklı hatta kopuk ödül yönetmelikleri çıkarılmıştır. Genel hatlarıyla ödül yönetmeliklerinde, ödül kavramı: "Başarılı sporcuya ve kulübüne, milli takım antrenörlerine verilecek madalya, başarı belgesi, plaket, şilt, kupa, konut, otomobil (yerli) ve Cumhuriyet altını (veya karşılığı Türk Lirası)" şeklinde açıklanmıştır (24).

Bunun dışında olimpiyatlarda dağıtılacak ödüller de, amatörlük ruhu içinde kalacak madalya ve diplomalardır. Ferdi klasmanda ilk üçe giren sporculara birer madalya ve diploma 4,5 ve 6.'lara ise sadece diploma verilir. Dağıtılan madalyalar altın, gümüş kaplama ve bronzdur. Pek fazla maddi değeri yoktur. Oyunlarda görevleri hakemler ve resmi görevliler ile bütün ülkelerin olimpiyat ekiplerinin resmi görevlilerine birer hatıra diploması ve madalyası verilir. Diğer yandan finale kalamamış ancak baraj müsabakalarına iştirak etmiş sporcular ile takımı final oynamış ancak takımda yer alamamış sporculara da birer diploma verilir. Şampiyon sporcular için, en büyük ödüllerden birisi de adlarının olimpiyat oyunlarının yapıldığı stad duvarlarına kazınarak ebedileşmesidir (25).

a- Ödüllendirmenin Amacı

Genel olarak ödül, işgörenin (sporcu) işini (spor branşını) daha iyi yapmasına karşılık olarak verilmektedir. Porter-Lawler'in beklenti değer kuramına göre ödüller, işgörenin beklediği ya da amaçladığı sonuçlardır ve onların beklentilerine uygun ise değerli olabilmektedir. İşgörenleri (sporcuları) ancak bu koşullara uygun olan ödüller, daha çok çalışmaya güdüleyebilmekte, aksi halde

---

(24) Çalışmanın II.Bölümünde bu mevzuat ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

(25) Suat Karaküçük : Olimpiyat Oyunları, M.E.G.S.B. Yay., Ankara 1989, s.44,45.

olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir (26). Ödüllerden beklenen etkinliğin elde edilebilmesi, bu aracın yerinde, zamanında ve dozunda kullanılması koşuluyla mümkün olabilir (27).

İnsanlar, yönetimi en zor canlılardır. Ancak ihtiyaç düzeyleri ile çalışma ortamı ve koşullarının tam ve gerçekçi olarak saptanmasıyla, belli kurallara göre yönetilmeleri mümkün olabilmektedir. Bu durum, işgörenleri başarılı ve verimli çalışmaya özendiren nedenlerle onları harekete geçiren güdülerin çeşitlilik ve çoğulluluğunu göstermektedir. İhtiyaçlardaki öncelik sırası kişiden kişiye değiştiği gibi yaşam boyunca da değişikliklere uğramaktadır. Özendirme kişinin kendi iç yapısında oluşturduğu bir değer sisteminin harekete geçirilmesiyle etkinleşir. Bu nedenle, kurum yöneticilerinin, üyelerinin işe (spora) özendirilmesinde ne gibi araçlar kullanıldığını ve kullanılması gerektiğini iyi bilmeleri önem taşımaktadır. Bu amaçla, kurum ortamı, insan davranışlarını güdüleme araçlarıyla ve başka yollarla yönlendirmeyi gözlemede önemli bir çalışma alanı oluşturmaktadır. Yöneticilerin, güdüleme araçları kısa ve uzun süreli olmaktadır. Bu araçlar işgörenlerin kısa ve uzun süreli gereksinim ve arzuları ile ilişkili olmak durumundadır. Kurum yöneticilerinin, güdüleme ya da özendirme amacıyla kullandığı bu araçlara, kurum üyelerinin nasıl yanıt verdiklerini çok iyi bilmeleri, hatta onları güdü yapılarını çözmeleri ve bir psikolog gibi davranmaları gerekmektedir (28).

Psikolojik yönü ağır basan ödül ve ceza konusunda yapılan araştırmalardan

---

(26) Ethem Başaran : Beş Bakanlıktaki Yönetmenlerin Yönetiminde İnsan İlişkilerine İlişkin Tutumları, A.Ü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 1979, s.152.

(27) Başaran : a.g.e., s. 140,141 Özeti.

(28) Erol Eren : İşletme Örgütleri Açısından Yönetim Psikolojisi, Merter Matb., İstanbul 1979, s.276.

çıkan sonuçlar şunlardır (29):

- Ödül ve ceza, rastgele değil; ancak öğrenmenin bir sonucu olarak kullanılmalıdır. Ancak böylelikle ki, ödül ve ceza, öğrenmenin oluşmasını sağlayan bir "güdü" olarak kabul edilebilir.

- Ödül ve ceza, yapılan işin hemen arkasından uygulandığı zaman etkili olur. Başka bir ifadeyle, çalışan kişinin hakkının, hem de "alınının terinin kurumadan verilmesi" ana prensiptir.

- Ödül, her zaman öğrenme üzerinde, cezadan daha çok etkilidir. Cezalandırılan davranışlar, daha sık ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, ceza vermekten, özellikle şiddetli cezadan sakınmak gerekir. Hafif cezalar, güdüleyici rol oynar; bireyin cezadan kurtulmak için, doğru yolu aramasını sağlar. Bu da bireye, yaptığı hareketin sonucu hakkında bilgi verir.

-Ödül ve ceza, kişi tarafından, yapılan bir işin gerçek ya da mantıksal bir sonucu olarak kabul edilebildiği oranda değerlidir. Böyle olmazsa, etkisi çabucak unutulur; belki de olumsuz tutumların gelişmesine olanak sağlar. Bu nedenle, eğitici, ödül ve cezayı uygularken, dikkatli olmak zorundadır.

- Ödül, öğrencinin zamanla, konu ile ilgili olan başka alanlara da ilgi duymasına yol açar. Bu da ödülün başka bir yararadır.

Ödül ve cezanın insan performansı üzerindeki etkisini daha detaylı açıklamak için, Gelişim Psikolojisi başta olmak üzere Öğrenme ve Spor Psikolojisinde yer alan bazı araştırmalardan bahsetmekte yarar vardır. İlk çalışmalar 1890'lı yıllarda başlamıştır. 1897 yılında Binnet ve Vaschide tarafından ödül ve ceza konusunda ilk çalışmalardan birinin yapıldığı bilinmektedir. Bu çalışmada 43

---

(29) -Cavit Binbaşıoğlu : Eğitim Psikolojisi, Kadioğlu Matb., İstanbul 1987,ss.351-361.

-Sacit Adalı : Daha İyi Hizmet Görme Açısından Katırmalı Yönetim, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1986, s.105.

denekte sözlü cesaretlendirmenin okuma hızını artırdığı bulunmuştur (30).

1924'de yapılan bir çalışmada, ödülün her koşulda etkili olduğunu saptamıştır. Ceza ilk önceleri ödül ile aynı değerde iken, sürekli kullanıma dayalı olarak düşen bir eğri izlenmiştir. Ayrıca hemen verilen ödüle karşın, ertelenmiş olarak verilen ödül arasında anlamlı bir azalma olduğu bulunmuştur (31).

1964'de yapılan çalışmalarda ise, ödülün her zaman cezadan daha fazla performans artırdığı saptanmıştır. Ama araştırmanın ilginç olan yanı, çok üst düzeyde başarı gösteren ve başarısız olan deneklerinin haricinde, cezanın performansı engellediğidir; ve daha pek çok çalışmada benzeri sonuçları görmek mümkündür (32). Bu durumda şunu söylemek doğru olacaktır : "Ödül ve ceza türündeki pekiştiricilerin her ikisi de sporcuların davranışlarını değiştirmede ve performanslarında etkilidirler". Ama ödül daha iyi sonuçlar vermektedir. Ödülün özendirici olarak değerini bu çalışmalara dayalı olarak bir kez daha vurgulamak gerekir. Ödül iyi bir özendiricidir ve sporcunun performansında olumlu bir kısım değişikliklere neden olur. Ama verilme dengesinin iyi ayarlanması gereklidir (33).

b- Ödüller Biçimleri

aa. Maddi Özendiriciler

Maddi olarak ortaya konulan özendiricilerin bireyin performansını artırıcı etki yaptığı bilinmektedir. Spor dünyasında sıklıkla kullanılan maddi özendiricilerin, sporcuların performansını artırması bakımından çok yararlı olduğu tespit

---

(30) A. Binnet, E. Vaschide : Experiences des Forces Musculaine et du Rond Chez lez Jeune Garcons, Annee Psychologie, ss. 15,60.

(31) S. Hurlock : "The Value of Praise and Redroof as Incutives for Children", Archives of Psychology, No.71.

(32) W.A. Kennedy, H. Willcutt : Motivation of School Children, Cooperative Research Project, 1969, ss.31,60.

(33) Z. Koruç : H.Ü. Spor Psikolojisi Ders Notları, Ankara 1992.

edilmiştir. Bu konuda önemli olan nokta, sporcuların ihtiyaçlarını karşılamaya ilişkin, önceden hazırlanan hedeflerin bilinmesi gereklidir. Bunun yanı sıra sporcunun beklediği özendiricide bir kısım kurallar dikkate alınmalıdır. Bunları şöyle sıralamak mümkündür (34):

- Verilen özendiricinin bir değeri olmalıdır. Sporcu açısından değer taşımayan ve beklentisine cevap vermeyen özendiriciler, performans üzerinde olumlu etki yapmaz. Hatta kimi zaman da sporcunun beklentisine uymadığı için performansta düşmeye neden olur.

- Maddi özendiriciler eğer sık sık kullanılıyor ise, mutlaka her defasında değiştirilmelidir. Bu her başarının ardından daha fazla nakit verilmesi anlamında kullanılmamıştır. Mesela; sporcuya bugünkü başarısından dolayı 5 Cumhuriyet altını verilmişse, ardından gelen başarısına yine bu 5 Cumhuriyet altını değerinde bir başka maddi özendirici verilmelidir. Böylelikle sporcunun doyuma ulaşması engellenmiş olunur.

- Sporcunun çok sık ve beklentisinin üzerinde özendirici verilerek doyuma ulaştırılması, ödüle karşı daha zayıf bir kısım tepkilerin oluşmasına neden olur. Bu spor psikolojisinde bir rahatsızlık belirtisi olarak kabul edilen "Fat-Cat"(Şişman Kedi) Sendromu adlı bir olgudur (Hammer 1971). Bu olgu sporcunun beklentisinin üzerinde özendirici verilip doyuma ulaştırılması anlamına gelir.

- Söz verilen özendirici de sporcuya hemen verilmelidir. Bilindiği gibi "Davranışçı Ekol Pekiştiricileri" konusunda yapılan çalışmalarda anında verilen pekiştiricilerin performansta artmaya neden olduğu kanıtlanmıştır. Tersine durumda ise ödül geciktikçe ikinci kez performansta beklenen artışın olmadığı görülmüştür. Sporculara sözü verilen ödüllerin de bu anlamda hemen karşılaşmadan sonraki günler içinde verilmesi sporcunun daha sonraki karşılaşmalara daha iyi hazırlanmasını da beraberinde getirecektir.

---

(34) Kuruç : a.g.b.

bb. Manevi-Sözlü Özendiriciler

Maddi özendiricilerle, sporcuyla motive kolaylığına karşın, sadece manevi-sözlü özendiriciler yardımı ile motivasyonun zorlukları ve sakıncaları olan yanları vardır. Ancak manevi-sözlü özendiricilerin yerinde ve iyi kullanımı sporcuda performans artışına neden olabilmektedir. Fakat tersi durumlarda ise performans düşmektedir. Maddi özendiriciler için geçerli olan her şey manevi-sözlü özendiriciler için de geçerlidir. Özellikle manevi özendiriciler kullanılırken zorunlu olarak uyulması gereken 3 önemli kuralı unutmamak gerekir. Bunlardan;

- 1.'si sporcunun inanç sistemini sarsmamalı.
- 2.'si sporcunun kişiliğine olan saygı unutulmamalı.
- 3.'sü sıklıkla kullanılmamalı.

Sözlü olarak sadece özendirici kullanmak, sporcunun performansında etkili olmaktadır. Sporcuyu övmek veya yermek ve bunu gerekli olan yerde yapmak, sporcunun performansını artırmaktadır. Sözlü uyarıcılar aracılığı ile sporcunun performansını artırmaya çalışmak oldukça eski ve yararlı bir teknik olarak kabul edilmektedir. Sözlü uyarıcılarda sporcuyu özellikle özendirip, teşvik ettiren bir yaklaşımın benimsenmesiyle etkili olabilmektedir. Ama bu tür bir teknik seçildiğinde antrenör veya sporcuyu motive etmeyi üstlenen bireyin, o spor dalının özelliğini çok iyi bilen ve şampiyonluğu tatmış bir kişi olması yararlı olacaktır. Sporcuya ile adeta "dost ortamında" sohbet eder gibi bir atmosfer yaratılıp, sporcunun, daha antrenörünün ağzından sözlerin dökülmeden, sporcunun bu sözleri kendisinin söyleyebilmesidir. İşte böyle bir ortamda yaratılan motivasyon tekniği, sporcuyu optimal gerginliğe ulaştıracak ve hedefe motive edecektir. Seçilen özendirici tekniği ister maddi özendirici isterse sözlü ve manevi özendirici tekniği olsun, ödül ve ceza söz konusudur (35).

---

(35) Kuruç : a.g.b.

Motivasyonun yönlendirme ve koruma fonksiyonları, "dürtüler", "ihtiyaçlar", "güdülenmeler" ve "güdülerle" anlatılmaktadır (36). Organizmayı canla başla bir davranışta bulunmaya, bir işi yapmaya yönelten kimi zamanda bir davranışı yapmaktan alıkoyan etken, motivasyonun gücü ve şiddetidir (37).

Ancak bu durum kişilik boyutlarına göre farklılık göstermektedir; kaygı durumu ile ödül ve ceza arasındaki ilişki ve ödülün kaygı düzeyine önemli bir etkisinin olmadığını ortaya koyan bir araştırmada, içe dönük kişilerin ödüle, dışa dönük kişilerinde cezaya daha fazla cevap verdikleri saptanmıştır (38). Keza zeka düzeyi ile ödül ve ceza arasında da yıllarca ilgi aranmıştır, ama sadece zihinsel özürü çocuklarda önemli bir kısım ipuçlarına rastlanmıştır, onun dışında sonuçlar elde edilememiştir (39).

Manevi-sözlü ve maddi özendiricilerden hangisinin daha çok etkili olduğu konusunda yapılan araştırmalar somut ve hemen verilen özendiricilerin; yani maddi özendiricilerin sözel ve soyut özendiricilerden daha fazla performans artırdığı, ancak bu özendiricilerin yoğun bir şekilde kullanmak yerine, aralıklı olarak kullanılmasının, sporcuyu daha fazla tatmin ettiğini ortaya koymuştur (40).

---

(36) Sabri Özbaydar : İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi, Altın Kitapevi Yay., İstanbul 1983, s.102.

(37) Özbaydar : a.g.e., s.96.

(38) W. A. Kennedy , H. Willcutt : a.g.e., ss.31,60.

(39) H.R. Kent : "The Effect of Repeated Praise and Blame on the Work Achievement of Blind Children", Dissertation Abstracts, 1957, s.675.

(40) A.C. Risher : Psychology of Sport Issues and Insights, Mayfield Publishing Company, California 1976.

c- Ödüllendirme İçerikleri

Ödüller, tek tek bireylere verilebildiği gibi takıma da verilebilir. Bu durumda takımı oluşturan üyelerin güdülenme düzeyleri toplumsal yapılarıyla ilişkilidir. Takım üyelerinin güdülenmeleri, içsel ve dışsal ödüllerin bir işlevidir. Öyleyse içerik olarak ödüllerin içsel ve dışsal olmak üzere ikiye ayrıldığı söylenebilir (41).

aa. Dışsal Ödüller

Spor sürecinin dışında oluşan ödüllerdir. Ücret, faydalar, ikramiyeler, özel imtiyazlar v.b. dışsal ödüllere örnektir. Dışsal ödüller gibi yönetimin bir kısmı üzerinde düzeltme ve sürekli dikkat gerektirirler. Eğer kişileri ilgilendirmeyen bir kurs veriliyorsa ödül sadece not olacaktır. Bu da dışsal bir ödüldür. Temel yaşamsal ihtiyaçlar dışsal ödüllerle karşılanırlar (42).

Guzzo'ya göre bir faaliyette ödül beklentisi varsa yani kişi faaliyetini bu ödül nedeniyle yapıyorsa dışsal ödül söz konusudur. Bu görüşü güdüleme kuramcılarında Deci ile Lawler de paylaşmaktadırlar. Yine başkalarının aracılığı ile elde edilen ödüllere ve kişinin davranışının nedenlerini dıştaki bir olaya bağlanmasına neden olan ödüllere dışsal ödül denebildiği gibi, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki alt düzey gereksinimlerin karşılanmasını sağlayan ödüllere de dışsal ödül denmektedir. Dışsal ödüller ücret, iş güvenliği, prestij gibi hususları kapsamaktadır (43).

Dışsal ödül sisteminin şu koşullarda daha etkili olduğu iddia edilmektedir (44):

- Sporçunun gözünde, önemli ödüller performansa bağlanmalıdır.

---

(41) Balcı : a.g.e., s.53.

(42) Balcı : a.g.e., s.53.

(43) W. Saul Gellerman, Management by Motivation, American Management Association Inc., USA 1968, s.59.

(44) R.A. Cohen : a.g.e.

- Ödüllerin nasıl verileceğine ilişkin bilgi açık ve genel olmalıdır.
- Ödüllerdeki uygun değişimler, değişen ihtiyaçlarla ve performansla çakişacak şekilde olmalıdır.
- Performans ölçülebilmelidir.
- Değer biçilen anlamlı performansın yapılanlar olduğu bilinmelidir.
- Sporcu ile yönetici arasında yüksek düzeyde güven oluşturulmalıdır.

Dışsal ödüllerin sıralaması değişiklikler göstermektedir. Maddi ödüller kimileri için onun güçlü güvenlik ihtiyacını tatmin ettiğinden, önem bakımından ilk sırada yer alırken diğeri için onun kendine saygı ihtiyacını tatmin ettiğinden ilk sırada olabilir. Buna karşın bir başkası için, onun güçlü sosyal gereksinimlerini doyumadığı için son sırada olabilir (45). Deci'ye göre de dışsal ödüller genellikle kişinin dışındaki etkenlerden kaynaklanmaktadır. Ancak, geribildirimli bir dışsal ödül, içsel güdülemeyi ya olumlu ya da olumsuz biçimde etkileyebilir (46).

bb. İçsel Ödüller

İçsel ödüllerle ödül-faaliyet ilişkisi bir kişi bir işi görünürde bir ödül yokken yapmaya başlarsa söz konusudur. Yine başkalarının aracılığı olmadan elde edilen ve davranış nedenlerinin kişinin kendisine bağlamasında neden olan ödüllere içsel ödül denebildiği gibi, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki üst düzey ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayan ödüllere de içsel ödül denmektedir (47).

İçsel ödüller kişiye iş başında kendini gösterme şansı ve başarı duygusu gibi şahsi çabalarıyla elde edebileceği çıktıları üzerine doğrudan etki etmektedir. Meselâ hoşlanılan birşey üzerine kurs alınıyorsa ödülünden biri öğrenme sürecinin

---

(45) Balcı : a.g.e., s.56.

(46) Balcı : a.g.e., s.57.

(47) W.Dennis Spuck : Reward Structures in The Public High School, Educational Administration Quarterly, 1974.

kendisidir. Bu bir içsel ödüldür (48).

İçsel güdülenme kişinin davranışına yüklediği nedensellik ile ilgili bir kavramdır. İçsel güdülenme ile yakından ilgili bir ayırım da içsel ve dışsal ödül ayırımıdır. Bu iki tür ödülün birbirleriyle etkileşip etkileşmedikleri pek çok araştırmaya konu olmuştur. Uygulamada neyin içsel neyin dışsal olduğuna karar verilememektedir. Dyer ve Parker yaptıkları bir araştırmada, Amerikan Psikoloji Derneğinden rastgele seçtikleri 200 üyeden, 21 ödülü içsel, dışsal diye ayırmalarını istemişlerdir. Ancak hiç bir ödül üstünde görüş birliğine varılamamasına karşın, "değerli bir iş tanımlama duygusu" %94, "kendini gerçekleştirme duygusu" %93, içsel ödül olarak en çok puan toplayan iki ödül olmuştur (49).

Ödülleri herkesin anlayacağı şekilde içsel ve dışsal diye ayırmanın güçlüğü yanında, bir ödül birden çok gereksinimi de karşılayabilmektedir. Para alt düzey ihtiyaçları karşıladığı için dışsal ödül sayıldığı halde, kişinin kendine saygısı ve başarı duygusunu da arttırdığı için içsel ödül olarak görülebilmektedir (50).

İçsel ödüllerin önemini vurgulayan delillerin tümü, Deci'nin çalışmalarıyla, tam anlamıyla değerlendirilerek açıklık kazanmıştır. Onun bulgularıyla, ödeme gibi dışsal ödüllerin güdüleyiciliğinin artacağına azaldığı ortaya çıkmıştır. Deci'ye göre içsel ödüller, kişinin yetenek ve etkilik gibi içsel nitelikteki duygularından kaynaklanır. İçsel ödüller, dışsal ödüllere tersine bir ölçüde çalışan kişinin denetimi altındadır. Kurumdaki uygulama açısından sorun, iki tür ödülün birlikte işleyerek ve birbiriyle yarışmadan güdülemeyi artırıp artıramayacağından kaynaklanmaktadır (51).

---

(48) Balcı : a.g.e., s.55.

(49) Balcı : a.g.e., s.56.

(50) Oğuz Başaran : Çalışma Yaşamında Güdüleme Kuramları, A.Ü. SBF Yay., Ankara 1981, s.245.

(51) E. Balcı : a.g.e., s.57.

Bunun için Deci'nin uyguladığı testte, deneklerden daha önceki çalışmalarda içsel bakımından ilginç bulunan bazı sorun-çözme durumları üzerinde çalışmaları istenmiştir. Sorun çözme durumu üzerinde para karşılığı ya da para vermeden çalışılması istenen deneklerin iş bittikten sonra da konuyla ilgilenip ilgilenmediklerine bakılmıştır. Konuyla ilgilerinin devam etmesi içsel güdüleyiciliğin bir göstergesi olarak kabul edilmiştir. Bunun tersi olarak, problem çözme durumu üzerinde çalışma yalnızca dışsal ödüllere örneğin para ödemeye bağlı olarak tutulduğunda, iş bittikten sonra deneklerin konuyla gönüllü olarak ilgilenmelerinin azaldığı gözlenmiştir. Bu durum Deci'nin şu sonuca varmasını sağlamıştır: "İçsel güdülemeyi azaltan bir süreç, dışsal nedenlerden etkilenmekte ya da onlara bağımlı duruma gelmektedir (52)."

Genel olarak klasik yönetim kuramlarının işlerliğinin kaybolmasından sonra, kısaca dışsal ödüller, klasik yönetim kuramındaki sonuç olarak, içsel ödüller ise işin kendiliğinden gelen sonuç olarak tanımlanabilir (53).

Spor da içsel ve dışsal konusu şöyle bir örnekle açıklanabilir; kupa, para vb. rastgele seçilen pekiştiricilerle açıkça ödüllendirilen sporcular ve gençler sporu bir iş, karşılığı ödenmesi gereken bir şey olarak görmeye başlamaktadırlar. A.B.D.'de üniversite spor bursu alan oyuncuların çoğu spor yapmayı sürdürmeleri spor katılımdan elde ettikleri içsel bir haz'dan değil de bursu devam ettirebilmekle açıklamaktadırlar. Burada en önemli nokta ödüllerin ihtiyatlı olarak, performans, çaba veya tutumda gerçek bir ilerleme olduğu zaman verilmesidir (54).

---

(52) Eric : "Merit Pay", Clearinghouse on Educational Management Department of Health Education, Welfare National Institute of Education, Number 15, February 1981.

(53) Gellermann : a.g.e.

(54) Şefik Tiryaki : Dışsal Ödüllerin Sporcuların İçsel Motivasyonu Üzerine Etkisi, Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, H.Ü. SBT Yay., Ankara 1992, s.135.

d- Motivasyon ve Ödüllendirme

Sözlük anlamıyla motivasyon latince "motivus" yada "movare" sözcüklerine dayanmaktadır. "Hareket ettirici" anlamına gelen bu sözlük anlamının ötesinde motivasyon, bireyin genel aktivasyon düzeyine yönelik, ihtiyaç ve etki kavramı ile yakından ilişkisi olan daha geniş bir kavramdır (55).

Herhangi bir eylemin ilk belirleyicisi ihtiyaçlardır. Hangi gelişmişlik düzeyinde olursa olsun, organizmada bir yoksunluğun bulunması, giderek canlıyı harekete zorlayacaktır. Motiv daha çok eylemin yönü ve gidişi ile ilgilidir. İhtiyaç ise, organizmayı eyleme götüren yada götürmeyen, organizmada beliren fizyolojik ve psikolojik bir eksikliklerdir. Dürtü ve motiv, bireyin genel motivasyon düzeyine dayanan özel bir eylem biçimine ilk hızı veren, ilk başlangıcı yaptıran faktördür (56).

Organizmada ortaya çıkan herhangi bir eksikliğin duyulmasına "İhtiyaç (Gereksinim)", bu eksikliğin giderilmesi için ortaya çıkan güce "Etki" ve organizmanın söz konusu gereksinimini gidermek için belirli bir yönde etkinlik göstermesi eğilimine de "Güdü (Motiv)" adı verilmektedir (57). Kişinin bilinçli davranışlarının dayanağı olan güç ya da hedefine yönelik olarak "güdü, bir duyguyla ya da duygu yaratan koşullarla birleşen işaretlerin tecrübe edilen sonucudur" (58).

İhtiyaçlar; güdü, güdüleme ve güdülenmenin temelini oluşturur. Bu denli önemli olan "giderildiğinde ya da karşılandığında insanın yaşamını veya varlığını sürdürmesini sağlayan; giderilmediğinde ise onu varolma güçlükleri, gidilerek yok olma tehlikesi içine iten olgu" olarak tanımlanabilir. Çünkü ihtiyaçlar

---

(55) -Özbaydar : a.g.e., s.95.

-William Newman : Sevk ve İdare, Çev : Kenan Sürgit, Sevinç Matb., Ankara 1972, ss.429-432.

(56) Lütfi Öztabağ : Spor Psikolojisi, Ankara 1973, s.16.

(57) Feriha Baymur : Genel Psikoloji, İnkılap Yay., İstanbul 1973, s.65.

(58) David C. McClelland : The Achievement Motive, New York 1976, s.75.

doyuruldukları oranda kişiyi güdüleme niteliklerini yitirirler. Ancak daha iyiye daha güzele yönelme işlevi gören güdüler içsel güdülemeye yol açarlar, Herzberg'in deyişiyle bunlar gerçek özendirici ya da doyumsuzluk etmenleridir. Kısaca ihtiyaçlar bir insanın fiziksel ve ruhsal arzularıdır (59).

Bu süreç şöyle formüle edilebilir (60):

İHTİYAÇ → ETKİ → GÜDÜ → DAVRANIŞ

Bu süreç genişletilmiş şekilde şöyle ifade edilmiştir (61):

İHTİYAÇ → ETKİ → GÜDÜ → DAVRANIŞ
 ÖZENDİRİCİLER

Motivasyonu ifade için; amaç, yönelme, istek, niyet, tutku, güdü, tutum, ilgi, tercih gibi terimler kullanılır. Ama davranışı bu terimlerle açıklamak yetersizdir. Çünkü bu terimlerde sadece bir kişi ancak bir olayın tek yönünü ifade edebilir. Oysa davranışı yönlendiren güdüler ve heyecanlarımızdır. Bu durumda hayatın yönlendirici ve idare edici yönü motivasyondur (62).

Motivasyon konusunda Maslow'un ortaya koyduğu İhtiyaçlar Hiyerarşisi Şekil I.deki gibi sınıflandırılabilir:

(59) Balcı : a.g.e., s.31.

(60) Baymur : a.g.e., s.66.

(61) Ziya Kuruç : a.g.b.

(62) Metin İnceoğlu : Güdüleme Yöntemleri, A.Ü. BYYO.Yay., Ankara 1985, s.3.

Şekil I. MASLOW'UN İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİ

				5.BAŞARMA
			4.SAYGINLIK	Kendini
		3.AİT OLMA VE SEVGİ	Toplumda	gerçekleştirme,
		Gruba ait olma,	saygı ve	başarılı olma
	2.GÜVENLİK	sevme, kimlik	itibar	
1.FIZYOLOJİK	fiziksel	duygusu kazanma,	görme, ün	
Yeme, içme,	ekonomik	benimsenme	kazanma,	
uyku, cinsel	ve sosyal		statü sahibi	
istek vb.			olma	

MASLOW (63)

İhtiyaç türleri genel olarak iki ana başlık altında toplanabilir (64):

- Temel Fizyolojik İhtiyaçlar
- Sosyo-Psikolojik İhtiyaçlar

Temel Fizyolojik İhtiyaçlar: Hiyerarşinin en düşük düzeylerinde yer alan ve teşvik teorisinin başlangıcı sayılan ihtiyaçlar, fizyolojik ihtiyaçlardır. Bunlar bireyin hayatının devamı için tatmin edilmeleri zorunlu olan ihtiyaçlardır. Hava, yemek, içmek, seçmek, uyku, faaliyet, ısı derecesi bunlar içindedir. Fizyolojik ihtiyaçların birtakım ortak yanları vardır. Bunlar birbirlerinden bağımsızdırlar, birçok durumlarda vücudun belli bir yerinde teşhis edilebilirler. Örneğin aşırı derecedeki açlık midede teşhis edilebilir. Refah derecesinin yüksek olduğu bir toplumda ihtiyaçlar tipik teşvik unsurları olmaktan çok, ender rastlanan türlerdendir. Son olarak, bu ihtiyaçların sürekli biçimde ve kısa aralıklarla karşılanması zorunludur. Örneğin,

(63) -İnceoğlu : a.g.e., s.39.

-H.Can, D. Tuncer,D.Y. Ayhan : İşletme ve Yönetim, Aşkınlar Matb., Ankara 1984, s.245.

(64) Herbert G. Hicks : Örgütlerin Yönetimi, Çev.: Aytek Bintuğ , Birol Bumin, Güneş Matb., 1972, s.368.

gıda alma ihtiyacı günde en az üç defa belirecektir, fakat birkaç gün aç kalmış bir kimseye kıyasla şiddetle hissedilmeyecektir. Bu özellikleri nedeniyle tüm insanlar için evrenseldirler fakat değişik yoğunlukta olabilirler. Güdüleme çabalarında bu ihtiyaçlar tersine ikincil niteliktedirler. Çünkü, etkileri kısa sürelidir. Çok karmaşık değildir (65).

Sosyo-Psikolojik İhtiyaçlar: Sosyo-Psikolojik ihtiyaçlar, bedenın zihinsel ve ruhsal gereksinmeleridir. Çoğu kişilerde olgunlaştıkça ortaya çıkmaktadırlar. Güdüleme çabaları, sosyo-psikolojik ihtiyaçlar üzerinde yapılmaktadır. Bu da onların işini zorlaştırmaktadır. Çünkü, hem güdülemenin kendisi, hem de sosyo-psikolojik ihtiyaçlar çok karmaşıktırlar. Sosyo-Psikolojik ihtiyaçların özellikleri şöyle sıralanabilir: Bu ihtiyaçlarda tecrübe önemli bir şartlandırma aracıdır. Kişiden kişiye tür ve yoğunluk açısından farklılık gösterirler. Bilinçli olarak kavranamazlar. Somut fiziksel gereksinmeler olmadıkları için, karmaşık duygular niteliğini taşırlar ve davranışı etkilerler. İnsanlar da, duyguları elverdiği ölçüde mantıklı olabilmektedirler (66).

Toplumsal ihtiyaçlar, kişinin yaşadığı toplumsal çevrenin koşullarını belirlemektedir. Burada kişinin toplumsal sınıfının gereksinme modelleri belirleyici olmaktadır. Ait olma, toplumsal etkinlik, saygınlık ve statü ihtiyaçları örnek gösterilebilir. Ruhsal-kültürel ihtiyaçlar da toplumsal ihtiyaçlar gibi ikincil niteliktedir ve bunlarda kendi içinde düşünsel ve duygusal nitelikli ihtiyaçlar olmak üzere ikiye ayrılabilirler. Örneğin; öğrenme ve tecrübe kazanma gibi ihtiyaçlar düşünsel; sevgi görme, ait olma, güven duyma ve benzeri nitelikteki ihtiyaçlar da duygusal nitelikte olan ihtiyaçlardır (67).

---

(65) Hicks: a.g.e., ss.369,370.

(66) Balcı : a.g.e., s.34.

(67) Hicks : a.g.e., ss.371,377.

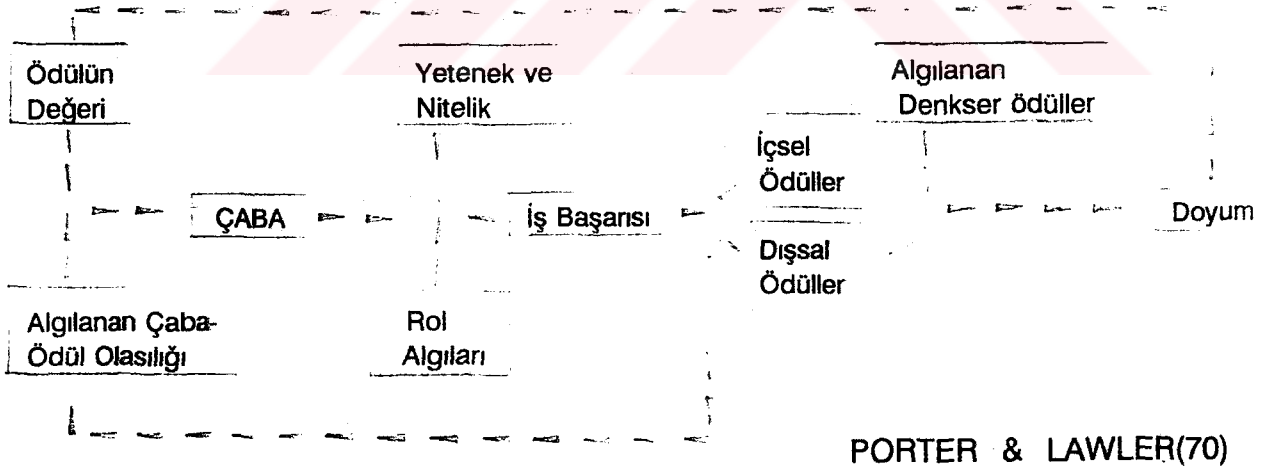

Maslow'un hiyerarşik ihtiyaçlar modeli insanı güdüleme konusunda tam olarak  renmede yeterli değildir; ancak başlangıç noktası olarak çok yararlıdır (68).

Maslow'un modelini tamamlaması açısından üzerinde durulması gereken bir diğer model ise F. Herzberg tarafından geliştirilmiştir. Kuramını, ihtiyaçların tatmini ve bu doyumların güdüsel etkileri üzerine bir çalışmaya dayandıran Herzberg,  alışmaları sonucunda "ikili-etmen" kuramını geliştirmiştir. Araştırmasının neticesinde güdüleyici etmenlerin tümünün işe yönelik olduğunu, bir başka ifade ile, doğrudan doğruya işin içeriği, kişinin bu işteki başarı derecesi, sorumlulukları ve bu işten sağlayacağı tanınma ve gelişmeyle ilgili olduğunu tespit etmiştir (69).

Maslow ve Herzberg'in ihtiyaç-güdüleme ilişkisini belirleyen çalışmaları dişında Porter-Lawler Beklenti Değer Kuramı da ödül konusunda çok sayıdaki değişkeni bir araya getirip aralarındaki ilişkileri belirlemekle önemli bir yer tutmaktadır. Bu değişkenler arasındaki ilişki Şekil 2'de gösterilmiştir :

ŞEKİL II. PORTER-LAWLER BEKLENTİ DEğER KURAMI

(68) Halil Can : Başarı Güdüsü ve Yönetsel Başarı, H.  İİBF Yay., Ankara 1985, s.48.

(69) Frederick Herzberg : The Motivation to Work, John Wiley and Sons Inc., New York 1959.

(70) L.W. Porter ve E.E. Lawler : Managerial Attitudes and Performance, III.Richard Irvin Inc., New York, 1968, s.46., Can : a.g.e., s.31'deki alıntı.

Çizelgeden de görüleceği gibi kuramda şu dokuz değişken yer almaktadır (71):

- *Ödülün Değeri*: Bu değişken çeşitli sonuçların (amaçların) birey için çekiciliğini göstermektedir. Ödüller çeşitli temel ihtiyaçları karşıladıkları ölçüde değişik değerler alırlar.

- *Algılanan "çaba-ödül" olasılığı*: Bu değişken bir kişinin çabalarının beklediği ödülü elde edip etmeyeceği konusundaki beklentilerini göstermektedir. Bu beklentiler iki alt gruba ayrılabilir: Ödülle işbaşarımı arasındaki ilişki konusundaki beklenti, işbaşarımıyla çaba arasındaki ilişki konusundaki beklenti. Bu iki olasılık da düşükse çabanın ödülle sonuçlanması olasılığı da düşüktür.

- *Çaba*: Bir işi yapmak için bir insanın harcadığı enerji miktarıdır. Araştırmacılara göre güdüleme daha çok çabayla ilgilidir. Çalışma ortamında güdülenme bir işgörenin işteki başarısından çok gösterdiği çabayla kendini gösterir.

- *Yetenek ve Nitelik*: Bunlar bir insanın çevresindeki anlık değişimlerden pek etkilenmeyen, uzun süreli kişilik özellikleri olup, bir işgörenin herhangi bir işte başarılı olup olmayacağını belirler.

- *Rol Algıları*: Bu değişken, bir işgörenin işinde başarılı olmak için nasıl çaba göstereceğiyle ilişkilidir. Bir birey işinde nasıl başarılı olacağına ilişkin yanlış yorumlar yapıyorsa, ne kadar çaba gösterirse göstereceği başarılı olamayacaktır.

- *İş Başarısı*: Bir işgörenin kendi işinde elde ettikleri, kısacası çabasının ve çalışmasının ürünleridir.

- *Ödüller (İçer Dönük Ödüller-Dışer Dönük Ödüller)*: İşgörenlerin istediği sonuçlardır. Bunlar ya kendi çabalarıyla elde edilir ya da başkalarınca verilir. İçsel ödüller, bir işi yapıp bitirmek, başarılı bir çalışma yapmak gibi, kişinin kendi davranışı sonucu elde ettiği ödüllerdir. Dışsal ödüllerse yükselme, maddi yardım gibi işgörene, daha çok kurum tarafından verilen ödüllerdir.

- *Algılanan denkser ödüller*: İşgörenin kurumda gösterdiği çalışma

sonucunda alması gerektiğini düşündüğü ödül miktarıdır. Her işgören gerek gösterdiği çabaya "denkser" olduğunu düşündüğü bir fiyat biçer, bunu almak ister.

- *Doyum*: Bu değişken, elde edilen ödüllerin, algılanan "denkser ödülleri" karşılayıp karşılayamadığını ya da bu miktarı geçip geçmediğini gösterir. Denkser diye düşündüğü ödüller elde ettiklerinden fazlaysa işgören doyumsuzluk duyabilir. *Doyum* değişkeninden ödülün değerine dönen çizgi daha çok Maslow'un kuramıyla ilgilidir. Buradaki varsayım, alt düzeydeki ihtiyaçlarla ilgili ödüllerin değerlerinin azalacağı, üst düzeydeki ihtiyaçlarınsa doyuma ulaştıkça bunlarla ilgili ödüllerin çekiciliğinin artacağı varsayımdır.

Sporadaki güdüleme konusuna gelince; önde gelen güdüleyiciler saldırganlık, başarı, bağımsızlık ve güç güdüleyicileridir. Fakat bunlar dışında sporda kullanılan bir kısım güdüleyiciler vardır ki, motivasyon açısından özel önem taşımaktadırlar. Bunlar ödül ve cezadır. "Ödüllendirerek motivasyon en sık kullanılan ve en etkili güdüleme şeklidir. Sporcuya vaat edilen ya da verilen ödüllerin sporcunun ihtiyaçlarını karşılayabilmesidir. Sporcuların psikolojik ve sosyal hatta fizyolojik gereksinimlerinin bilinmesi bu açıdan önemlidir"(72).

B- TARİHİ SÜREÇ İÇİNDE AMATÖRLÜK VE ÖDÜLLENDİRME KAVRAMININ GELİŞİMİ

1- Antik Çağ

Amatörlük ilk çağlardan beri var olan bir kavramdır. Bu kavram zaman içinde değişiklik göstermiştir. Antik çağda elde ettikleri başarıları için para almayan sporcular toplum gözünde değersizdi. Sürekli antrenman yapan, yaşamından özveride bulunan bu insanlar için sporun zorlukları karşısında maddi çıkar sağlamamak söz konusu değildi. Bu nedenle filozof Aristoteles maddi beklenti duymayanlar için "idiotus" terimini kullanmıştır. Yalnız dört tane istisnai durum vardı.

---

(72) Ergun Başer : Uygulamalı Spor Psikolojisi, BSY Yay., İzmir 1985, s.60.

Olympia, Korinth, Nemea ve Delphi adlarıyla bilinen bu kutsal oyunlarda şampiyonlara sadece zeytin ve defne dalı ödül olarak verilirdi (73).

Şampiyonluk ödülü olan, manevi değeri yüksek kutsal dalı almak için siteler, büyük bir rekabet içerisinde en güçlü adaylarını oyunlara hazırlanarak Yunan toplumunun en şerefli, güçlüsü ve gözdesi olmak istemişlerdir (74).

Antik olimpiyatların en görkemli ve heyecanlı törenleri oyunların sonunda yapılırdı. Zeus tapınağında toplanırlar, burada düzenlenen büyük bir dini törenle ödülleri alırlardı. Ödül olarak, sporculara Zeus'un oğlu Herakles tarafından dikildiği sanılan ve kutsal kabul edilen zeytin ağacının dallarından yapılmış çelenk verilirdi. Bu ödülü almak bütün yarışmacıların ve bağlı oldukları sitelerin idealiydi. Bütün çabalar, erişilecek en büyük şeref olarak kabul edilen zeytin dalını almak için harcanırdı. Bu ödülü kazananlar ülkelerinde milli kahraman ilan edilir, adlarına şiirler yazılır, heykelleri dikilir ve isimleri mermerlere kazınırdı. Tiyatrolarda ayrı bir yer ayrılır, "Prytaneion" törenlerine her zaman davet edilir, öldüklerinde adlarına anıt-kabirler yapılırdı. Bazı siteler bu gibi sporculara iyi bir hayat sürmeleri için yüklü maddi katkılarda bulunurlardı. Bu durum belli bir döneme kadar amatör ruhu etkilenmemiş, sporcular için tek ideal yarışmalarda şampiyon olarak zeytin dalından yapılmış kutsal çelengi almak olmuştur (75).

Başarılı olan bu sporcular ülkelerine ya da sitelerine döndükten sonra, yarıştıkları müsabakaların karşılığı olan ve daha önceden politikacılar belirlenen olan maddi ödülleri de almaktaydılar. En yüksek meblağ 30.000 Drahmi tutarında olup, o zamana göre de bir koyun alabilecek değerdedi. M.Ö. 50. yy.'da

---

(73) -Olimpik Hareket, T.M.O.K Yay., İstanbul 1988, s.7.

-Blödmorn : a.g.e., ss.187,188.

(74) Ergun Hıçyılmaz : Türk Spor Tarihi, Demet Ofset, İstanbul, 1974, s.1.

(75) Karaküçük : a.g.e., s.13.

sporcular kendi aralarında bir meslek locası oluşturmuşlardır. Bu sporcuların amacı öncelikle şöhret sahibi olmak daha sonra para kazanmaktı (76). Belli bir zaman sonra siteler yarışmacıların mutlak birinci gelmelerini sağlamak için maddiyatı bir teşvik unsuru olarak kullanmaya ve miktarını artırmaya başlamışlar ve bu durum da zamanla oyunların bozulmasına sebep olmuştur (77).

Sitelerin, devamlı kendilerinden şampiyon çıkarma hevesleri ve kendilerini her yarışmada temsil ettirme istekleri yeni ve güçlü şampiyon adayları aramaya yöneltmiştir. Elde ettikleri başarılı sporcuları koruyabilmek içinse her türlü yola başvurmaya başlamışlardır. Sporculara büyük maddi imkanlar sağlamışlar ve bunu gittikçe artırmışlardır. Bu durum sporculara amatörlükten daha cazip gelmeye başlamış ve büyük bir kısmı esas mesleklerini bırakarak tamamen iyi bir gelir kaynağı olan spora yönelmişlerdir. Bu da profesyonelliğin doğuşu olmuştur. Profesyonelliğin doğuşu ilerde Yunan sporunun gelişmesine büyük katkılarda bulunmuştur. Ancak olimpiyat ruhunun dejenerasyonuna neden olmuştur. Hem kendilerine hem de ülkelerine daha fazla şampiyonluk kazandırarak kazançlarını artırmak ve servetlerini çoğaltmak amacıyla yarışmalara giren sporcular, artık kutsal çelenge önem vermez olmuşlardı. Bu tür ödülleri almak sporcular için ideal olmaktan çıkmıştı (78).

2. Modern Çağ

18. ve 19. yüzyıllarda İngiltere'de ortaya çıkan amatör kurallar, başlangıçta, çalışan kesime belirli spor dallarını kapalı tutmak amacıyla soylularca belirlenen bir tür koruyucu düzenlemeler niteliğindedir. Çalışan sınıfın sporda centilmenlik prensiplerini kavrayamayacağı kabul ediliyor, sporun temiz kalması böylece garanti altına alınmak isteniyordu. Korkulan, dar gelirliilerin sporu maddi kazanç amacıyla

---

(76) Blödorn : a.g.e., s.188.

(77) Karaküçük : a.g.e., s.13.

(78) Karaküçük : a.g.e., s.17,18.

yapacakları ve sosyal seviyesini düşünerek, demoralize edecekleriydi. Örnek olarak, kriket sporunda henüz 18. yy.'da amatör ve profesyonel arasında net bir ayırım vardı. Ancak, ayırımı belirleyen, oyunların para uğruna oynayıp oynamadıkları değil, ait oldukları sosyal tabaka ve parayı nasıl kullandıklarıydı. Çünkü, dar gelirli kriketten kazandıkları paraya geçimleri için ihtiyaç duyarlarken, varlıklı oyuncular ise bunu cep harçlığı olarak görüyorlardı. Bu nedenle de, meşhur Henley yarışlarına, geçimlerini mekanisyen, esnaf ve işçi olarak sağlayanlar amatör kürekçi kabul edilmediklerinden katılamıyorlardı. Bunlara dayanarak Guttman, amatör kavramının aynı sosyal adaletsizlik ortamından çıktığını ifade etmektedir (79).

İlerleyen yıllar boyunca çağ dışı kalan bu anlayışa 19. yy.'ın sonlarına doğru, Fransız Baron Pierre de Coubertin önderliğinde olimpizm ruhu günümüz modern anlayışına göre tekrardan uyarlanarak 1896 yılında Atina'da ilk modern Olimpiyatlar düzenlenmiştir.

19. yy.'da Modern olimpizm anlayışında da çelişkili durumlar oluşmuştur. Jim Thorpe bu çelişkili duruma maruz kalmış sporculardan biridir. Thorpe 1912 yılında Stockholm' de yapılan Olimpiyatlarda Pentatlon ve Dekatlon'da ezici bir üstünlükle şampiyon olmuştur. Fakat 1913 yılında Thorpe'un amatörlik kurallarını çiğnediği gerekçesiyle bütün rekorları silinmiş, madalyaları ve kupaları elinden alınmış ve ömür boyu yarışmama cezası verilmiştir. Buna neden, Thorpe'un olimpiyatlardan bir yıl önce bir beyzbol takımında 50 dolar karşılığında oynamış olması gösterilmişti. Oysa asıl neden Thorpe'un kızılderili soyundan gelmesiydi. Fakat 70 yıl sonra, IOC tarafından, alınan tüm hakları geri verilmiştir (80).

---

(79) İbrahim Yıldırım, "Sporda Fairplay Kavramının Tarihsel Boyutları", Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, Ankara 1992, H.Ü. SBT Yay., s.178.

(80) Sezai Paker : "Jim Thorpe'un tüm hakları iade edildi", Olimpiyat TMOK dergisi, İstanbul 1983, S.52, s.11.

Diğer bir durum da 1964 Innsbruck Kış Olimpiyatlarında yaşanmıştır. Alman buz patenciler Marika Kilius ve Hans-Jürgen Baumler'in 1963 yılında olimpiyatlardan önce bir buz revüsü ile anlaşma yaptıkları gerekçesiyle Olimpiyat ikincilikleri ellerinden alınmıştır (81).

II. TÜRK SPORUNDA ÖDÜLLENDİRME VE İLGİLİ MEVZUAT

A- CUMHURİYET ÖNCESİ DÖNEM

Tanzimatın ilan edildiği 1839'da Osmanlı ülkesinde spor henüz genel kavramından tamamen uzaktı. Sadece Osmanlı ülkesinin köyleri ve kasabalarında güreş, at ve ok atma yarışları düzenlenirdi. Tanzimatın Abdülmecit tarafından ilanı, diğer sosyal yaşantıda olduğu gibi, spor üzerinde de olumlu etkiler yaratmıştır. Meydan-ı Kemankeş adı verilen okmeydanlarında yarışlar düzenlenirken, Türk okçuluğu ikinci ve son altın devrini yaşadı. Ayrıca II. Mahmut zamanında okçular ve pehlivanların adını taşıyan tesisler önem kazanmış, düzenli ve disiplinli bir şekilde bu sporların yapılması sağlanmıştır. Güreşlerde ise Rumeli'de yağlı, Anadolu'da karakucak güreşleri yapılmaktaydı. Sultan Abdülaziz güreşe olan merakından dolayı iyi ve kaliteli güreşçileri himaye etmiş, bu da Türk güreşinin en büyük pehlivanlarının o dönemde yetişip ortaya çıkmalarına neden olmuştur (82).

Tanzimatın ilanından sonraki 40 yıllık dönemde Osmanlı ülkesinde görülen spor faaliyetleri genel olarak bu şekilde devam etmiştir, ancak modern spor anlayışı ve uygulanışı 1870 yıllarından itibaren kendini göstermeye başlamıştır. Böylece Tanzimat döneminin batıcılığının, Osmanlının yerleşik sosyal yapısına getirdiği değişikliklerin etkisi spor alanında da gözükmüş ve bu alanda eskiyle hiç ilgisi olmayan yeni yapılar ortaya çıkarmıştır. 1860 yılında açılan Robert College ile 1868 de açılan Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi) ülkede yalnız kültür açısından

---

(81) Blödmern, a.g.e., s.192.

(82) Atif Kahraman : Sultan Mahmut'un Baş Pehlivanları, Divan Matb., Ankara 1970, s.5.

batıya açılan pencere görevi yapmamış aynı zamanda spor konusunda da öncülük etmişlerdir. Bu arada batıya dönük ilk kültür ocağı olan Mekteb-i Harbiye (Harpokulu) de Türk sporunda önemli bir yer tutar. Burada düzenli beden eğitimi, meç ve kılıç dersleri verilmeye başlanmış, kara ve deniz sporları faaliyetlerine önem verilmiştir (83).

Bunların yanında Olimpiyatların 1896 yılında ilk kez yapılması Osmanlılarda da etkisini göstermiştir. Modern olimpiyatların kurucusu Baron Pierre de Coubertin'dir. Coubertin, olimpiyatlara üye olmayan ülkeleri olimpiyatlara alabilmek için dünya turuna çıkmış ve Selim Sırrı Tarcan'la görüşmüştür. Selim Sırrı Tarcan bu görüşmenin de etkisiyle ülkemizde Olimpiyat fikrinin ve idealinin öncülüğünü yapmış ve 1908 yılında Milli Olimpiyat Komitesini kurmuştur (84).

I. Dünya savaşı öncesinde başlayıp savaş yıllarında da devam eden spor ve idman bayramları Türkiye'de sporun ilgi görmesine etken olmuştur. Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadar olan dönemin Türk sporunda önemli yeri olduğu muhakkaktır. Türk sporu bu sürenin içinde doğmuş, emeklemiş, alabildiğine büyük bir gelişme ve yayılma göstermiş, ayağa kalkarak koşma çağına gelmiştir. Bu arada bu dönemde Türk toplumunun sosyal yapısında ve görüş açısında değişikliklerin meydana gelmesi önemlidir. Bu dönemde ödüllendirmeye ilişkin sadece sarayda güreşçilerin himaye altına alınması görülmektedir. Bunun dışında Harp okullarında sporcuların kazandıkları yarışmalardan sonra birkaç günlüğüne izin verilmesi ödüllendirme örneklerindedir. Bunlara karşın Tanzimat döneminde oluşan yeni düşünce yapısına rağmen sporun bir kurum mahiyetine kavuşmamasından dolayı ödüllendirme sadece yukarıda gösterilen örneklerle sınırlı kalmıştır (85).

---

(83) Cem Atabeyoğlu : Türkiye Ansiklopedisi "Tanzimat Dönemi", Cilt 6, ss.1474,1477.

(84) Atabeyoğlu : a.g.e., s.1478.

(85) Atabeyoğlu : a.g.e., s.1479.

B- CUMHURİYET DÖNEMİ

1- 1923-1977 Yılları Arası Dönem

Bu arada "Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı", Türk sporunun ilk ciddi örgütü olarak 31 Temmuz 1922 günü faaliyete geçmiştir. 1923 yılında Cemiyet başkanı Ali Sami Yen tarafından verilen dilekçe üzerine Bakanlar kurulunda bu derneğin kamu yaranna dernek olduğu ve devlet tarafından desteklenmesi gerektiği karara bağlanmıştır. Bu dönemden sonra hükümetten spor için bütçeye ödenek konulmuş ve Türkiye ilk kez 1924 Paris olimpiyatlarında bu nedenle temsil edilmiştir (86).

Bu dönemden 1936 yılına kadar, sporun Türkiye İdman Cemiyetleri tarafından yürütüldüğü görülmektedir. 1939 yılında Beden Terbiyesi Kanunu ile Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin Başkanlık görevi Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. Bu kurum da tam anlamıyla devlet desteğiyle yürütülmüştür. Bu dönemde; yurt dışı müsabakalarında başarılı olan sporcuların ödüllendirilmesi zengin kişilerin ve bu sporcuların yetişmiş oldukları yörelerdeki insanların ortak yardımlarıyla gerçekleştiriliyordu. İlk olarak bu konuda devlet desteği 1948 Londra Olimpiyatlarında şampiyonluk kazanan sporculara parasal yardım ve konut verme şeklinde gerçekleşmiştir. Fakat bu ödüllendirme o zamanın Olimpiyat Komitesi Başkanı Burhan Felek tarafından, sporcuların amatörlüğünü zedelediği gerekçesiyle geri alınmış ve bu durum spor teşkilatında karışıklıklara neden olmuştur. Dönemin Milli Eğitim Bakanı tarafından Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi dağıtılarak yenisi kurulmuş, bu seferde bu olay sporcuların Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından oyunlara alınmaması durumunu ortaya çıkarmıştı. Bu olaydan sonra, bağımsız Milli Olimpiyat Komitesi kuruluncaya kadar uluslararası alanda Olimpiyatlara katılma açısından zor anlar yaşanmıştır (87).

---

(86) Türkiye İdman Cemiyetleri, İttifakı Hesabat-ı Umumiye, Vatan Matb., İstanbul, 1926.

(87) Cem Atabeyoğlu : Türkiye Ansiklopedisi "Cumhuriyet Dönemi",C.8, ss.2194,2197.

2- Türk Sporunun Geliştirilmesi Ödeneğinin Harcanma Esas ve Şekillerine İlişkin Yönetmelik

Ödüllendirme konusuna dolaylı olarak bir resmîyet getiren bu yönetmelik 15 Mayıs 1978 tarihinde 16288 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir (88).

Bu yönetmeliğin amacı; resmî yarışmalarda üstün derece elde eden ya da ulusal ve uluslararası yarışmalarda sportif başarı sağlayan sporcuların bu niteliklerini sürdürebilmeleri amacıyla gerekli antrenman gereksinmelerine ve ülke sporunun uluslararası alanda yüksek düzeyde temsil edilmesine katkıda bulunmak için, sporcuların kurs-seminer-kamp-yol ve ek gıda ile sağlık giderlerini karşılamaktır (m.1/B).

Bu yönetmelik hükümlerinden ulusal ve uluslararası alanda amatör spor yarışmalarına girilen spor dallarında büyükler ve gençler yaş grubundaki sporcular (m.2/A) ile yeteneği gereği gelecekte üstün başarı gösterme olasılığı görülen, Federasyon Başkanlarının önerdiği Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün onayladığı sporcular (m.2/B) yararlanabiliyordu. Fakat bu yönetmelik sadece atletizm, halter, bisiklet, cimnastik, güreş, boks, masa tenisi, eskrim, kayak, judo, basketbol, voleybol, hentbol ve futbol branşlarında açıklayıcı bilgiler veriyordu (m.3).

Olimpiyatlarda ve Dünya Şampiyonalarında bireysel ve takım yarışmalarında birinciden altıncıya kadar sıralamaya girenler, Avrupa şampiyonalarında bireysel ve takım yarışmalarında ilk üçe girenler, Akdeniz ve Balkan oyunlarında da her disipline birden çok bireysel yarışmacının katıldığı spor dallarında ilk ikiye

girenler, bir yarışmacının katıldığı spor dallarında birinciler, yurtiçinde ve yurtdışında yapılan bütün resmi yarışmalarda üstün derece elde edenler ve ulusal yarışmalarda yılda bir kez yapılan Türkiye bireysel şampiyonasında ilk ikiye girenler yapmış oldukları dereceye göre belirlenen yıllar içerisinde harcırah yasaının belirlediği miktarda nakit alabiliyorlardı (m.5). Bu nakit, antrenman gereksinimleri için veriliyordu. Bununla "hazırlık ve çalışmalarda sporcunun kamp-kurs ve seminer yerine gidiş dönüş vasıta ücretiyle ek gıda ve sağlık giderleri" (m.4) kastediliyordu.

Bunun yanında bu hakka sahip olan sporculara ödeme yapıldığı süre içinde yarışma ve antrenman sırasında olabilecek kaza ve sakatlık durumlarında tedavileri "Türk Sporunun Geliştirilmesi" ödeneğinden karşılanıyordu (m.5/h).

Dönemin genel Müdürü Fikret Ünlü bu yönetmelik konusunda görüşlerini şöyle ifade etmiştir: "Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile Maliye Bakanlığının ortaklaşa hazırladıkları bu yönetmelikten 700'ün üzerinde sporcu her ay günlük antrenman giderlerini karşılayacak düzeyde düzenli olarak maaş alarak yararlanmışlardır. Daha sonraları yönetmelik için gerekli ödenek koyulmadığından ve olay önemsenmediğinden sporcular mahkeme kapılarına dahi gitmek zorunda kalmışlardır" (89).

Ödüllendirme açısından amatörlük kavramının sıkça tartışılması, bu dönemde devlet tarafından yapılacak yardımların bir yönetmelik biçiminde düzenlenmesini engellemiştir (90).

---

(89) Fikret Ünlü : Başbakanlık Başdanışmanı, "Sporcuların Ödüllendirilmesi" Konulu Görüşme (Ankara, 15 Ocak 1993, Saat 11.00)

(90) Sinan Erdem, Haluk San : Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanı ve Üyesi, "Sporcuların Ödüllendirilmesi" Konulu Görüşme (İstanbul, 16 Temmuz 1992, Saat 14.00)

3- İlk Ödül Yönetmeliği

Bahsedilen sporculara yardım mevzuatını düzenleyen yönetmeliğin aksaklıklar nedeniyle geçerliğini kaybetmesi ve böylece yeni bir yönetmeliğin çıkarılması ihtiyacı üzerine 20 Ağustos 1981 tarihinde 17434 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan yeni bir yönetmelik yürürlüğe girmiştir (91).

Bu yönetmelikte antrenman gereksinimlerinin karşılanması kaldırılmıştır. Yurtiçindeki yarışmalarda derece alan sporcular sadece başarı belgesi, rozet, plaket, bröve ve madalya ile ödüllendirilmeye hak kazanmışlardır (m.7/1).

Milletlerarası karşılaşmalar için ise, "Uluslararası yarışmalarda derece alan kişi ve takımlara verilecek ödüller, Bakanlıkça ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce her defasında uluslararası teamül ve geleneklere uyularak tespit edilir" (m.15) maddesine istisnaden Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Spor-Toto gelirlerini Emlak Kredi Bankasına devretmesi nedeniyle 1981 yılında yapmış olduğu bir protokol gereğince Olimpiyatlar, Dünya ve Avrupa şampiyonasında birinci olan sporcular, Emlak Kredi Bankası tarafından inşa edilen sosyal konutlardan birisini, bu yollardan konut edinmek mümkün olmaz ise ödülün verildiği tarihte mezkûr bankanın inşa ettiği konutların rayiç bedelini geçmemek üzere başka yer, kurum ve şahıslardan temin edilecek bir konutla ödüllendirilmeye hak kazanmaktadırlar. Fakat bu ödüllendirme sadece bir defaya mahsus olmak üzere düzenlenmiştir.

Böylece; 1948 Olimpiyatlarındaki başarılarından dolayı konutla ödüllendirilen sporcuların, amatörlük ruhuna ters düştüğü için bu konutları iade etmeleri ve bundan dolayı doğan aksaklıklar göz önünde bulundurularak; böyle bir problemin tekrarlanmaması için, sporculara başarıları karşılığında konut verilmesi, yasalara bağlanmıştır.

Fakat Türk sporunun kalkındırılması ve motivasyon tekniklerinden biri olan ödüllendirmenin sadece tek bir çeşitle oldukça yetersiz kalması bu yönetmeliğin 12 Aralık 1987'de bir başka yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle kalkmasına neden olmuştur.

4- 2913 Sayılı Kanun - Dünya, Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporcular ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun

Bu arada 11 Ekim 1983 tarihinde, sporcu için sosyal güvenlikle ilgili hükümleri ağır basan 2913 sayılı Kanun çıkarılmıştır (92). Kanuna göre, büyükler kategorisinde Olimpiyatlarda, Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında ferdi veya takım halinde şampiyonluk kazanan sporculara, bunların ölümleri halinde aile fertlerine yıllık bağlanması karara bağlanmıştır (m.2). Bu Kanun kapsamına göre sporcuların, 40 yaşını doldurmaları (m.3), malüllük (m.4) hallerinde kendilerine, ya da ölümleri durumunda muhtaç olmaları kaydıyla (5.m)'deki şartlara göre eşine, çocuklarına veya dul ana-babasına aylık bağlanabilmektedir.

5- Başarılı Sporcuların Kendi Alanlarında Yükseköğretim Programlarına Yerleştirilmeleri Uygulaması

YÖK tarafından düzenlenen esaslara göre, önceleri başarılı sporculara istedikleri yükseköğrenim programına girme hakları bulunmaktayken, uygulamada haksızlık bulunması gerekçesiyle bu karar iptal edilmiş ve YÖK'un 2547 sayılı kanununun m.45/b hükmünce aşağıdaki uygulamaya gidilmiştir.

Böylece, spor dallarında yetenekli ve üstün başarılı adayların kendi alanlarında Yükseköğretim programlarına yerleştirilmelerinde kullanılacak öğrenci Seçme Sınavı ve Öğrenci Yerleştirme Sınavı puanları hesaplanırken, Ortaöğretim

---

(92) Bkz. EK 3.

Başarı Puanları, Dünya, Avrupa ve Balkan Şampiyonaları, Olimpiyat ve Akdeniz Oyunları, İslam Ülkeleri Dayanışma Spor, ISF Oyunları ile Dünya ve Avrupa Kupalarında elde ettikleri 1.,2.,3.'lük dereceleri göz önünde tutularak Yükseköğretim Kurulunun belirleyeceği farklı bir katsayı ile çarpılarak ve bu adaylar Merkezi Yerleştirme dışında, artırılmış ÖSS puanları, Yükseköğretim Programlarının kontenjanları ve adayların tercihleri göz önünde tutularak Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezine yerleştirilmeleri sağlanmıştır (93).

6- Başarılı Sporculara ve Çalıştıracılarına Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik

12 Aralık 1987 tarihinde 19662 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak kabul edilen bu yönetmelik bundan önceki yönetmelikten daha detaylı ve geliştirilmiş bir şekildedir (94).

Bu yönetmeliğin amacı, yurtiçinde ve yurtdışında yapılan spor müsabakalarında başarılı olan sporcular ile bunların çalıştıracılarına (yabancı uyruklular hariç) ayni ve nakdi yardım yapılması ve ödül verilmesidir (m.2).

Ödül olarak konutun yanında, ev eşyası, Cumhuriyet altını, yerli binek otomobil ve nakdi yardım verilmesi kararı alınmıştır (m.4). Aylık para yardımı şeklinde olan nakdi yardım, uluslararası müsabakalarda başarılı olan sporculara, derecelerine göre belirlenen gösterge rakamlarının Devlet Memurlarının maaşlarında esas alınan katsayı ile çarpılarak elde edilecek brüt miktardan yapılacak kesintiler sonucu elde edilen miktar şeklindedir (m.11/d). Aylık para

---

(93) Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Kılavuzu, Ankara 1990.

(94) Bkz. EK 4.

yardımın ödeme süreleri Olimpiyat oyunları için 4 yıl, Dünya şampiyonaları için 2 yıl ve diğer şampiyonalar için 1 yıldır (m.13). Bu para yardımı Genç ve Ümit sporculara Büyüklere verilen ödeme süresinin 1/2'si, Yıldızlara ise 1/4'ü sürelerde verilir (m.13/a). Ayrıca bu "Ödüller sadece bir kere verilir" maddesi bu yönetmelikte yer almamaktadır.

Bundan önceki yönetmelikte sadece Olimpiyatlar, Dünya ve Avrupa şampiyonasında birinci olanlara ödül verilirken, bu yönetmelikle Balkan şampiyonalarında, Akdeniz oyunlarında, İslam ülkeleri spor oyunlarında, FISU ve ISF şampiyonalarında ilk üçe giren sporculara da ödül verilmeye başlanmıştır (m.9). Yarışma çeşitlerinin çoğalması bir gelişme olarak kabul edilirken (çünkü ülkemizde spor imkanlarına göre bazı spor branşlarında Balkan şampiyonasında dereceye girmek bile zor bir olay olduğu için), çok önemli bir gelişmede antrenörlerin ödüllendirilmesidir. Bilindiği gibi hiç bir sporcu kendini tek başına yetiştirerek derece alamamaktadır. Bu sporcunun yetiştirilmesi ve yurtiçindeki veya yurtdışındaki yarışmalarda derece almasında antrenörünün büyük payı vardır. Bunlar göz önünde bulundurularak, müsabakadan bir yıl önce çalıştıranlara, başarılı sporcuların aldığı en yüksek ödülün 1/2'si, müsabaka tarihinden önce geriye doğru 2 ile 4 yıl içinde, en az bir yıl çalıştıranlara başarılı sporcularının aldığı en yüksek ödülün 1/4'i nakit olarak verilmesi kararlaştırılmıştır (m.11/b). Bunun dışında ferdi sporcu veya takımı sadece müsabakalara götüren antrenör veya teknik direktörlere sporcunun aldığı en yüksek ödülün 1/4'i nakit olarak verilmesi maddesi de yer almıştır (m.11/c).

7- Başarılı Sporculara ve Bunların Kulüpleri ile Milli Takım Teknik

Direktör ve Antrenörlerine Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik

Zamanla, 12 Aralık 1987 tarihinde çıkan yönetmelikte bazı aksaklıklar ve eksikler meydana gelmesi nedeniyle, spor teşkilatındaki bu ödül yönetmelikleri ile ilgili

görevli kişiler tekrar yeni bir ödül yönetmeliği çıkarma gereğini duymuşlardır. Böylelikle 6 Aralık 1990 tarihinde 20717 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan yeni bir yönetmelik çıkarılmıştır (95).

Diğer yönetmelikte yer almayan Uluslararası turnuvalar ile Dünya ve Avrupa kupalarında derece alan sporcular bu yönetmelikle ödül almaya hak kazanmışlardır (m.10). Ayrıca bu yönetmelikle, daha öncekilerinde belirtilmemiş olan, ferdi müsabakalarda (tur atlama dışında en az iki müsabaka kazanmak kaydıyla) beş müsabıkın, grup veya takım müsabakalarında en az beş takımın iştirak etmesi zorunluluğu getirilmiştir (m.5/a).

İlave edilen başka bir madde ise, sporcuların bağlı oldukları kulüplerin de ödüllendirilmesidir. Kulüplerin bundan yararlanabilmeleri için, başarılı sporcunun müsabaka öncesi en az bir yıl içerisinde Genel Müdürlüğe tescilli olan bu kulübe bağlı olması gerekliliği getirilmiştir. Böylece sporcunun yetiştirilmesinde büyük payı olan kulüpler, sporcularının her birinin aldığı Cumhuriyet altını toplamının iki katı kadar Cumhuriyet altını karşılığı olan miktarı nakit olarak almaya hak kazanmışlardır (m.11).

Bunun dışında antrenörlerin çalıştırma sürelerinde de değişiklikler yapılmıştır. Bundan önceki yönetmelikte, müsabakadan önce geriye doğru 2 ile 4 yıl içinde, en az bir yıl çalıştırma zorunluluğu olan süre 1 yıla indirilmiştir (m.11/c). Bunun başlıca nedeni ise sporcuları geriye dönük 1 yıl çalıştıran ve geriye dönük son 4 yıl çalıştıran antrenörlerin tespitinde zorluk çekilmesi ve sporcuların antrenörlerini beyan ederken sahte antrenörler göstererek yanlış şekilde yetkilileri yönlendirmeleridir. Bundan dolayı, antrenör olmayan fakat sporcuların bazı nedenlerden dolayı antrenör olarak gösterdikleri bu kişiler haksız yere ve sporculara

ödenen miktardan daha fazla ödül almışlardır. Bundan dolayı mahkemeye düşmüş birçok antrenör ve sporcu mevcuttur ve halen çoğunun durumu açıklık kazanmamıştır (96). Fakat bu maddenin bu şekilde değiştirilmesinin olumsuz yönleri de vardır. Bunlardan en önemlisi; bir sporcunun Avrupa veya Dünya çapında derece alması 1 yıl çalışarak mümkün değildir. Örneğin; Avrupa şampiyonasından önce antrenörünü değiştiren bir sporcunun Avrupa şampiyonasında derece alması ile birlikte, bu sporcunun ödüllünden sadece son 1 yıl içinde çalıştıran antrenör yararlanabilmektedir.

Sporcuların aldıkları ödüllerin 1/4'i alan antrenör ve teknik direktörler, bu yeni uygulamayla, bu 1/4 oranını kendi aralarında pay etmek mecburiyetinde kalmışlardır (m.11/b). Yani daha önce herbirinin tek başına aldığı 1/4'lik oran, şimdi hepsinin kendi aralarında paylaşılması şeklinde değiştirilmiştir.

Olimpiyatlarda gösteri sporu olarak yer alan spor branşları konusunda da açıklık getirilmiştir. Buna göre, Olimpiyatlarda gösteri sporu olarak kabul edilen spor branşlarında başarılı olan sporculara aldıkları derecenin karşılığı olan ödüllerden yalnız Cumhuriyet altını verilmesi kararlaştırılmıştır (m.11).

Bu yönetmelikteki en büyük değişiklik, "sporculara verilmekte olan aylık yardımın dışındaki ödüller, Olimpiyat dışında bir defa verilir" hükmünü içeren 19.Maddenin getirilmesidir. Bu madde daha sonra büyük tartışmalara neden olmuştur.

Ayrıca yurtiçinde ve yurtdışında yapılan yarışmalarda üstün başarı kazanmış sporcular ile sporun herhangi bir dalında yetenekli oldukları yapılan

---

(96) Ercan Yılmaz : Taekwondo Federasyonu Genel Sekreteri, "Antrenörlerin Ödüllendirilmesi" Konulu Görüşme (Ankara, 18 Eylül 1991, Saat 15.00)

yetenek testleri veya seçmeler sonucu belirlenen sporcular, yarışma sporcusu olarak yetiştirilmeleri sağlamak amacıyla öğrenci sporculara eğitim bursu, öğrenci olmayanlara çalışma gideri verilmesi hükmü yer almaktadır (m.17). Bununla ilgili olarak aşağıdaki bilgiler verilmiştir:

-Başarılı Sporculara Verilecek Eğitim Bursu ve Çalışma Gideri Talimatı

6 Aralık 1990 tarihinde çıkan ödül yönetmeliğinin 17. maddesine göre, "Yurtiçinde ve yurtdışında yapılan spor yarışmalarında üstün başarı kazanmış sporcular ile sporun herhangi bir dalında yetenekli oldukları yapılan yetenek testleri veya seçmeler sonucu belirlenen sporcuların, yarışma sporcusu olarak yetiştirilmelerini sağlamak amacıyla öğrenci sporculara eğitim bursu, öğrenci olmayan sporculara çalışma gideri verilir. Bununla ilgili esas ve usuller Genel Müdürlükçe çıkarılacak talimatla düzenlenir". Bu maddeye dayanılarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Faaliyetleri Daire Başkanlığı tarafından 5 Şubat 1991 tarihinde MZ.100/105 sayılı "Başarılı Sporculara verilecek Eğitim Bursu ve Çalışma Gideri Talimatı" çıkarılmıştır (97). Bu Talimatnameye göre, yurtiçi ve yurtdışı yarışmalarda başarı kazanan sporculara, eğitim bursu ve çalışma giderlerinin her yıl Genel Müdürlükçe belirlenmesi ve 1991 yılı için aşağıdaki şekilde ödemelerin yapılması kararlaştırılmıştır; Minikler Kategorisi 150.000.- TL., Yıldızlar Kategorisi 200.000.-TL., Gençler Kategorisi 250.000.-TL., Büyükler Kategorisi 300.000.-TL. olarak belirlenmiştir (m.11-12).

Ayrıca; atletizm, cimnastik ve yüzme spor dallarında üstün yetenekli sporcuları bulup yetiştiren ve çalışma gideri almaya hak kazanan sporcuların antrenör veya beden eğitimi öğretmenlerine kategorilerine göre en yüksek ücreti alan bir sporcunun bir yıllık burs miktarı ödül olarak verilmektedir (m.16).

---

(97) Bkz. EK 6.

**8- Başarılı Sporcular ile Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine
Aynı ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair
Yönetmelik**

6 Aralık 1990 tarihinde çıkan ödül yönetmeliğinin zamanla geçerliğini kaybetmesi üzerine, 4 Ocak 1993 tarihinde 21455 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan yeni bir ödül yönetmeliği çıkarılmıştır (98). Bu yönetmelikte şu değişiklikler yapılmıştır:

Balkan Şampiyonası, Liselerarası Dünya Şampiyonası, Uluslararası Kupalar ve Avrupa ile Dünya Kupalarında alınan başarılar ödüllendirme dışı kalmıştır. Ancak sporcuların, Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerin, yukarıda belirtilen ve ödül almaya hak kazanmış yarışmalar sınıfına girmeyen bu uluslararası yarışmalardaki başarıları nedeniyle ödüllendirilmeleri, ilgili Federasyon Yönetim Kurulunun kararı, Genel Müdürün teklifi ve Bakan'ın onayı ile mümkün kılınmıştır(m.15). Bundan böyle, sadece Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile Akdeniz ve İslam Ülkeleri Spor Oyunları ve Dünya Üniversite Oyunlarında derece alan sporcular ödül alabilmektedir (m.6). Fakat bununla birlikte Akdeniz, Dünya Üniversite ve İslam Ülkeleri Spor Oyunlarında başarılı olan ferdi ve takım sporcularının ödül alabilmeleri için en az 7 ülkenin ilgili branşta katılması zorunluluğu getirilmiştir (m.7/D).

Kulüplerin ödülleri ise, sporcuların her birinin aldığı Cumhuriyet altınının 2 katı iken, şimdi sporcunun aldığı Cumhuriyet altınının %40'ını almaları şeklinde değiştirilmiştir (m.6). Böylece sporcunun yetiştirilmesinde büyük katkıları alan kulüplerin ödülleri iyice azaltılmıştır.

Önemli bir değişiklik de, Milli Takım Antrenörleri ve Teknik Direktörü dışında sporcuyla yarışmalara hazırlayan antrenörlerin ödül dışı bırakılmasıdır.

---

(98) Bkz. EK 7.

Sporcuların elde ettiği başarıların hepsini Milli Takım Antrenörlerinin ve Teknik Direktörünün başarısı olarak kabul etmek, diğer antrenörlerin verimini düşürecek, bunun sonucu olarak da, alt yapıya hizmet veren antrenörlerin hizmet anlayışı değişecektir.

Daha önce sporcuların almış oldukları ödüllerin 1/4'ini alan Milli Takım Antrenörlerinin ve Teknik Direktörünün ise, bundan böyle sporcuların yapmış oldukları derecelerin karşılığında aldıkları Cumhuriyet altınının sayısı kadar Cumhuriyet altını almaları kararlaştırılmıştır (m.7).

Olimpiyatlarda, Avrupa ve Dünya şampiyonasında, Akdeniz, Dünya Üniversite ve İslam Ülkeleri Spor Oyunlarında derece alan sporcuların başarılarından dolayı almış oldukları Cumhuriyet altınlarının sayısı artırılmıştır. Fakat bununla birlikte, daha önceki Avrupa Şampiyonalarında birinci olan sporculara ödöl olarak verilen Konut yerine artık yerli binek otomobil verilmesi kararlaştırılmıştır (m.6/C).

Bu yönetmelikte en büyük gelişme, "Sporculara verilmekte olan aylık yardımın dışındaki ödüller, Olimpiyat dışında bir kere verilir" hükmünün kaldırılmış olmasıdır. Bunun dışında sporculara gösterdikleri başarılarından dolayı aldıkları nakdi yardım da bu son çıkan yönetmelikten çıkarılmıştır.

III. ÖDÜL ALAN AMATÖR SPORCULARIN ÖDÜLLENDİRME KONUSUNDAKİ GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A- ÖDÜL ALAN AMATÖR SPORCULARIN KİMLİK BİLGİLERİ

1- Sporcuların Eğitim Düzeyleri

Ödül alan sporcuların eğitim seviyeleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

TABLO 1: Ödül Alan Sporcuların Branşlarına Göre Eğitim Düzeyleri:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
İLKOKUL					1	%9
ORTAOKUL	1	%6	1	%17	2	%18
LİSE	6	%35	5	%83	1	%9
ÜNİVERSİTE	9	%53			7	%64
L.ÜSTÜ	1	%6				
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Tablodaki verilere göre sporcuların çoğu üniversite öğrencisidir (taekwondocuların %53'ü, güreşçilerin %64'ü). Ancak burada, üniversite öğrencilerinin sadece taekwondo branşında olmaları hemen dikkati çekmektedir. Yine tabloya göre lise mezunlarının sayısının ortaokul ve ilkokula göre daha fazla olması, ödül almış sporcuların eğitim seviyelerinin nicelik itibariyle iyi olduğu izlenimini vermektedir.

Atletizm spor dalında ödül alan sporcuların çoğunluğunun (%83'ü) lise mezunu oldukları görülmektedir. Denek sayısı en az olan atletizm sporunda (n=6) böyle bir görünüm rastgele olarak meydana çıkmış olabilir.

2- Sporcuların Ailelerinin Ekonomik Düzeyleri

Tablo 2'de ise, sporcuların ailelerinin ekonomik düzeyleri yer almaktadır (*).

TABLO 2: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Ailelerinin Gelir Düzeyleri:

GELİR DÜZEYİ	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
DÜŞÜK	1	% 6			1	% 9
ORTA	4	%24	1	%17	2	%18
İYİ	6	%35	3	%49	3	%27
YÜKSEK	3	%18	1	%17	2	%18
CEVAPSIZ	3	%18	1	%17	3	%27
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Tablo incelendiğinde, sporcuların çoğunlukla "iyi gelir" seviyesinde olduğu anlaşılmaktadır (taekwondocuların %35'i, atletlerin %49'u, güreşçilerin %27'si). Orta ve düşük gelir düzeyi incelendiğinde ise taekwondocuların %30'u, güreşçilerin %27'si ve atletlerin de %17'sinin bu grupta yer aldıkları görülmektedir.

Ancak deneklerin yaklaşık %20'sinin anketin bu sorusunu cevapsız bırakmalarının sebebi anlaşılamadığından kesin yorum yapmak mümkün olamamıştır.

Spor dalları arasında gelir düzeyi açısından en yakın benzerlik yüksek gelir düzeyinde görülmektedir. Taekwondocuların %18'si, atletlerin %17'si ve güreşçilerin de %18'si yüksek gelir düzeyinde bulunmaktadır.

(*) Sporcuların ailelerinin yıllık gelir düzeyinin rakamla tespit edilmemiş olmasının nedeni, ailenin toplam gelirinin kişi başına düşen oranının yanıltıcı olacağı düşüncesidir.

3- Sporcuların Spora Başlama Nedenleri

Sporcuların spora başlama nedenlerinin yer aldığı tablo 3'e bakıldığında, sporcuların çoğunlukla "iyi sporcu olma isteği" ile spora başladıkları görülmektedir. Daha sonra "ana baba teşviki" ve "yetenekli bulunup seçilme" nedenlerinin spora

TABLO 3: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Spora Başlama Nedenlerinin Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
ANA BABA TEŞVİKİ	5	%21	1	%11	4	%24
MADDİ BEKLENTİ	1	%4			1	%6
BAŞARILI OLMA ARZUSU	7	%29	1	%11	4	%24
İYİ SPORCU OLMA İST.	10	%42	2	%22	4	%29
SAĞLIK İÇİN						
YETENEKLİ BUL. SEÇ.	1	%4	5	%56	3	%18
TOPLAM (*)	24	%100	9	%100	17	%100

başlamada rol oynadığı anlaşılmaktadır. Tablodaki verilere göre, "iyi sporcu olma isteği" nedeni ile spora başlayanların (toplam denek sayısının %47'si) taekwondocular olduğu gözlenebilmektedir.

Anketeye katılan atletizm branşındaki deneklerin ise, %56'sı yetenekli bulunarak bu branşa yönlendirilmişlerdir. Dikkati çeken bir diğer hususta, deneklerden hiçbirinin sağlık için spora başlamadıkları ve çoğunluğun maddi beklenti içinde olmadıklarıdır.

Ana baba teşviki en fazla güreş ve taekwondo sporcularında (%24 ve %21) gözlenmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi spora başlama nedenleri genel olarak spor dallarına göre farklılıklar göstermektedir.

(*) Toplam sayısının denek sayısından fazla çıkması aynı kişinin spora başlama nedeni olarak birden fazla seçenek işaretlemesinden kaynaklanmaktadır.

B- SPORCULARIN ALDIKLARI ÖDÜLLERE İLİŞKİN BİLGİLER

1- Sporcuların Başarı Karşısında Aldıkları Ödüller

Sporcular genellikle gösterdikleri başarılarla göre ödül yönetmeliklerinde belirlenen ödüllerle mükafatlandırılmaktadırlar. Eldeki araştırmada sporcuların hangi ödülleri aldıkları Tablo 4'e görülmektedir:

TABLO 4: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Almış Oldukları Ödül Çeşitlerinin Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	mx%
KONUT	4	%11			1	%4
ARABA	8	%23			1	%4
EŞYA	1	%3				
ALTIN	7	%20	3	%50	7	%30
NAKİT	15	%43	3	%50	14	%61
TOPLAM (*)	35	%100	6	%100	23	%100

Tabloya göre sporcuların aldıkları ödüllere bakıldığında; ağırlık nakit ve Cumhuriyet altınındadır. Örnek alınan 3 spor branşında en çok taekwondocuların birden fazla ve değişik ödüller aldığı, güreşçilerinde taekwondocuları takip ettiği görülmektedir. En az ödül alan spor branşının atletizm olduğu görülmektedir.

Sadece Olimpiyatlar, Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında alınan birinciliklere Konut verildiğinden, Konut alanların oranı düşüktür. Bu oran taekwondocularda %11, güreşçilerde ise %4'dür. Atletlerden hiçbiri Konut alamamıştır.

(*) Toplam sayısının denek sayısından fazla çıkması aynı kişinin birden fazla ödül almasından kaynaklanmaktadır.

2- Sporcuların Spora Başladıktan Kaç Yıl Sonra İlk Ödülü Aldıkları

Başarılı olan sporcuların spora başladıktan ne kadar bir süre sonra ödül aldıklarına ilişkin veriler Tablo 5'te yer almaktadır.

TABLO 5: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Spora Başladıktan Ne Kadar Süre Sonra Ödüllerini Aldıkları:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
2 - 5 YIL	5	%29	3	%50	7	%64
6 - 9 YIL	7	%41	3	%50	4	%36
10 - 13 YIL	3	%18				
14 + YIL	2	%12				
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Tablodan da anlaşıldığına göre, taekwondocuların %29'unun, atletlerin %50'sinin ve güreşçilerin %64'ünün spora başladıktan sonra 2. ve 5. yıllar arasında ödül aldıkları saptanmıştır. 6. ve 9. yıllar arasında ödül alanların oranı taekwondocularda %41, atletlerde %50 ve güreşçilerde %36'dır. Sporcuların çoğunlukta (taekwondocuların %41'i, atletlerin %50'si) 6. ve 9. yıllar arasında ödül almış olmaları performansın bu sürelerde daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Sadece taekwondo sporunda 10 yıldan sonrada ödül alınabilmiş olması ise dikkat çekicidir. Ödül alan taekwondocuların %30'u spora başladıktan 10 yıl ve üzerinde bu başarıyı elde etmişlerdir. Bunu etkileyen bir faktör olarak taekwondo sporcularının daha uzun süre spor yaptıkları düşünülebilir. Bir diğer spekülasyon ise atletizm ve güreş spor dallarında elit performansın daha kısa sürede yitirildiği varsayılabilir.

3- Sporcuların Ödüllerini Alma Süreleri

Sporcular yarışmalarda başarılı olduktan sonra almaları gereken ödüllerin ne kadar zaman sonra aldıkları şu şekilde tespit edilmiştir:

TABLO 6: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Yarışmadan Ne Kadar Sonra Ödüllendirdiklerinin Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
1 AY	2	%12				
2 - 4 AY	9	%53	1	%17		
4 - 8 AY					1	%9
8 + AY	6	%35	5	%83	10	%91
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Yukarıdaki tabloya bakıldığında atletlerin %83'ü ve güreşçilerin % 91'i ancak 8 ve daha yukarı aydan sonra ödülleri aldıkları görülmektedir. Taekwondocuların %53 'ü ödülleri 2-4 ay içinde almışlardır. Ancak ödül konusunda yapılan araştırmalarda ödülün yapılan işin hemen arkasından uygulandığı zaman çok daha fazla etkili olduğu saptanmıştır. Yani sporcuya ödülünü "alınının terinin kurumadan" verilmesi şeklinde de açıklanabilir. Fakat ödüllerin zamanından geç verilmesi durumun, spor branşlarındaki yarışma programlarının birbirinden farklı bir biçimde ve tarihlerde düzenlenmesinden kaynaklanabildiği gibi ülkemizde iktidarda bulunan partilerin sporcuların hak ettikleri ödülleri bir gövde gösterisi yaparak vermeleri nedeniyle, sporcular ödülleri ancak toplu halde alabilmekte ve bu süre yarışmadan çok uzun zaman sonra olabilmektedir.

4- Sporcuların Aldıkları Diğer Ödüller

Devletin çıkarmış olduğu ödül yönetmelikleri dışında, başarılı olmuş sporcular diğer kamu, kurum ve kuruluşlar tarafından da ödüllendirilmişlerdir. Kaç sporcunun ödüllendirilip-ödüllendirilmediği aşağıdaki tabloda gösterilmeye çalışılmıştır:

TABLO 7: Sporcuların Diğer Kamu, Kurum ve Kuruluşlardan Ödül Alıp-Almadıklarının

Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
EVET	3	%18	2	%33	3	%27
HAYIR	14	%82	4	%67	8	%73
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Yukardaki tabloya göre taekwondocuların %82'si, atletlerin %67'si ve güreşçilerin %73'ü devlet dışındaki kişi, kurum veya kuruluş tarafından ödüllendirilmemişlerdir. Ödüllendirilenler ise genelde bağlı buldukları spor kulübü tarafından nakit ile, diğerleri ise gazetelerin yılın sporcusu anketi ve spor firmaları tarafından ödüllendirilmişlerdir.

Sporcuların gazeteler ve firmalar tarafından ödüllendirilmeleri konusu sponsorluk olgusunu gündeme getirmektedir. Sponsorluk; "bir sporun, spor olayının, spor organizasyonunun veya müsabakanın dışardan bir organ veya kişi tarafından her iki tarafın da karşılıklı yararına olmak üzere desteklenmesi" şeklinde tarif edilebilir. Günümüzde sponsorluk olayının büyük bir önemi vardır. Türkiye'deki ödül yönetmeliği gibi devlet tarafından desteklenme uygulamaları olmayan ülkelerin sporcuları, sponsor firmalar ve kuruluşlar tarafından desteklenmektedirler. Örneğin; Almanya'da sporcular değişik firmalar tarafından reklam geliri almakta ve bu gelirlerin bir payını bağlı buldukları spor birliğine ödemektedirler. Maalesef Türkiye'de ise sponsorluk olgusu henüz gerekli öneme kavuşmamıştır. Sadece bazı gazete ve firmaların spora olan desteğiyle sponsorluk olayı kısmen gündeme gelmektedir.

a- Yüksek Öğretim Kurumunun Uygulaması

Üstün başarı elde eden sporcular, Türkiye'nin çeşitli illerinde yer alan Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları ve Spor Bilimleri ve

Teknolojisi Yüksekokuluna Yüksek Öğretim Kurumları tarafından yerleştirilmektedirler. Bu durumda bulunanların branşlara göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir:

TABLO 8: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Aldıkları Başarılarından Dolayı Bir Yükseköğretim Kurumuna Yerleştirilmeleri:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
EVET	7	%41	2	%33	6	%55
HAYIR	10	%59	4	%76	5	%45
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Tablo 8'de görüldüğü gibi; taekwondocuların %41'i, atletlerin %33'ü ve güreşçilerin %55'i bu bölümlere yerleştirilmişlerdir. Ancak bu soruya hayır cevabı verenlerin bir kısmının ilk ve ortaokul, bir kısmının ise üniversite öğrencisi olduğu dikkate alındığında üniversiteye yerleştirilenlerinin oranının düşük olmadığı kanaatine varılmıştır.

b- Beslenme Yardımı

Yapılan araştırmada, sporcuların başarılı olduktan sonra devlet veya devlet dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından beslenme yardımı alıp-almadıklarını aşağıdaki tablodan görmek mümkündür:

TABLO 9: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Beslenme Yardımı Alıp-Almadıklarının Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
EVET	1	%6			1	%9
HAYIR	16	%94	6	%100	10	%91
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Tablodan da anlaşıldığı gibi, sporcuların büyük bir çoğunluğu (sporcuların toplam %94'ü) beslenme yardımı almadıklarını ifade etmişlerdir. Beslenme

yardımı alan sporcular ise bağlı buldukları spor kulüpleri tarafından bu yardımı aldıklarını ifade etmişlerdir.

C- SPORCULARIN GENEL OLARAK ÖDÜLLER VE ÖDÜLLENDİRMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

1- Sporcuların Ödüllendirmenin Statüsüne İlişkin Görüşleri

Başarılı olmuş sporcuların devletin ödüllendirme şeklinin yapısına ilişkin görüşleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

TABLO 10: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Ödüllendirme Yapısına İlişkin Düşüncelerinin Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
MADDİ AÇIDAN	2	%12	1	%17	2	%18
SOSYAL GÜVENCE A.	4	%24	3	%50	3	%27
HERİKİSİ	11	%65	2	%33	6	%55
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Tablo incelendiğinde, sporcuların çoğunluğunun "hem maddi hemde sosyal güvence açısından" ödüllendirilmek istendikleri anlaşılmaktadır (taekwondocuların %65'i, atletlerin %33'ü ve güreşçilerin %55'i). "Sosyal güvence açısından" ödüllendirilmek istenen sporcuların oranı ise %29 'dür. Sporculardan çok düşük bir oranının ödüllendirmenin "maddi açıdan" olmasını istemeleri dikkati çekmektedir. Zira, bugüne kadar Türkiye'de uygulanmış olan tüm ödül yönetmeliklerinin, sporcuları genelde "maddi açıdan" ödüllendirmiş olmalarından dolayı yukarıda çıkan veriler neticesinde bu uygulamaların sporcular tarafından yetersiz görüldüğü kanaatini vermektedir. Bu da sporcuların sadece maddi beklentiler içerisinde olmadıklarını göstermektedir.

Devletin bu konuyla ilgili olarak yaptığı tüm çalışmalarda öngörülenden farklı

olarak yürürlükteki özel kanun düzenlemeleri çerçevesinde, çeşitli kurum ve kuruluşların işbirliğiyle sporcuların tedavileri sağlanmakta ve sadece milli takım sporcuları belirli süredeki belirli risklere karşı özel sigorta yoluyla sigortalanmaktadır (99). Amatör sporcular ise, henüz hiçbir sigorta sistemine tabi olmayıp, spor faaliyetlerinde doğacak her türlü risk faktörlerine karşılık sosyal güvenlik hakkından mahrum kalmaktadırlar (100).

Tablo 11'de sporcuların spor branşlarına göre, devlet tarafından yeterince güvence altına alınıp-alınmadıkları ile ilgili görüşleri yer almaktadır.

TABLO 11: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Devlet Tarafından Yeterince Güvence Altına Alınmalarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
EYET	2	%12				
HAYIR	15	%88	6	%100	11	%100
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Sporcuların devlet tarafından yeterince güvence altına almadıklarını gösteren tabloya bakıldığında büyük bir çoğunluğunun (%94'ü) araştırmadaki bu soruya "hayır" cevabı verdikleri görülmektedir. Bu durum da Tablo 10'a paralel olarak sporcuların devletin uygulamış olduğu ödül yönetmeliklerini yetersiz bulduğunu ve sadece "maddi açıdan" ödüllendirilmekten ziyade "hem maddi hem de sosyal güvence açısından" ödüllendirilmek istendikleri düşüncesini pekiştirmektedir.

(99) Fehim Üçışık : Amatör Sporcuların Sosyal Güvenliği, Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, H.Ü. SBT Yay., Ankara 1992, s.332.

(100) Yusuf Can : Türkiye'de Sporcuların Çalışma Şartları ve Sosyal Güvenliği, Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, H.Ü SBT Yay., Ankara 1992, s.329.

2- Sporcuların Ödül Yönetmeliklerine İlişkin Görüşleri

Sporcular gösterdikleri başarılar karşısında aldıkları ödüllerin yeterli olup-olmadığı sorusuna şu yanıtları vermişlerdir:

TABLO 12: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Aldıkları Ödüllerin Gösterdikleri Başarılar Karşısındaki Yeterliliğinin Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
EVET (YETERLİ)	1	%6			1	%9
HAYIR (YETERSİZ)	16	%94	6	%100	10	%91
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Tablodaki verilere göre, taekwondocuların %94'ü, atletlerin %100'ü ve güreşçilerin ise %91'i gösterdikleri başarılar karşısında aldıkları ödülleri yetersiz bulmaktadırlar. Bu durum, daha önceki tablolarda verilen cevaplardan da anlaşıldığı gibi ödül yönetmeliği uygulamalarının sosyal güvence sağlama açısından zayıf kaldığı gerekçesiyle açıklanabilir.

Başarılı sporcuların, devletin sporcuların ödüllendirilmesinde uygulamış olduğu spor politikasını yeterli bulup-bulmadıkları ile ilgili görüşlerinin yer aldığı tablo 13'e bakıldığında sporcuların çoğunlukla bu politikayı yetersiz bulduğu görülmektedir (taekwondocuların %84'ü, atletlerin ve güreşçilerin %100'ü).

TABLO 13: Spor Branşlarına Göre Sporcular Açısından Devletin Uygulamış Olduğu Spor Politikasının Yeterliliğinin Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
YETERLİ	3	%18				
YETERSİZ	14	%82	6	%100	11	%100
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Sporcuların büyük bir çoğunluğunun devletin ödüllendirme şeklinde uygulamış olduğu spor politikasını yetersiz bulması düşündürücüdür.

Sporcuların, tüm spor branşları için aynı ödül yönetmeliği uygulanması konusunda düşünceleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

TABLO 14: Spor Branşlarına Göre Sporcuların Tüm Spor Branşları İçin Aynı Ödül

Yönetmeliğinin Uygulanması Konusundaki Düşüncelerinin Dağılımı:

	TAEKWONDO		ATLETİZM		GÜREŞ	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
EVET	11	%65			6	%55
HAYIR	6	%35	6	%100	3	%27
CEVAPSIZ					2	%18
TOPLAM	17	%100	6	%100	11	%100

Tablodan da anlaşıldığı gibi, taekwondocuların %65'i, güreşçilerin %55'i tüm spor branşları için aynı ödül yönetmeliğinin uygulanmasına olumlu bakmaktadırlar. Taekwondocuların %35'i, atletlerin %100'ü ve güreşçilerin %27'si ise bu soruya olumsuz cevap vermişlerdir.

Sporcular aralarında farklılıklar bulunan görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir;

"EVET" diyen taekwondocuların görüşleri:

- Sporda adalet sağlanmalıdır. Aynı ödül yönetmelikleri uygulanırsa adaletsizlik olur.

- Bütün sporcular uluslararası yarışmalarda Türkiye'yi temsil ettiği için aynı ödül yönetmeliğinin uygulanması gerekir.

- Aynı ödül yönetmeliğinin uygulanması amatör sporun Türkiye'de gelişmesi açısından yararlıdır.

- Sporda kazanılmış başarının branşlara göre değerlendirilmesi yanlıştır.

- Bütün spor branşlarının zor yönleri vardır. Basit ya da zor spor diye bir ölçü olmamalıdır.

"EVET" diyen greŐcilerin görüşleri:

- Bütün sporculara ödüller eşit verilmelidir.
- Bütün sporcular kazanmak için hertürlü çalışmalara katlanmakta ve bir emek sarfedilmektedir. Bu nedenle hepsine aynı ödüllendirme yapılmalıdır.

"HAYIR" diyen taekwondocuların görüşleri:

- Sporun zorluğuna göre verilmelidir.
- Her sporun emeği bir değildir.
- Takım sporları ile ferdi sporlar birbirinden ayırt edilmelidir.

"HAYIR" diyen atletlerin görüşleri:

- Spordaki başarıyı elde ederken, karşılaşılan zorluklar her spor dalı için deĐiŐiktir.
- Bütün spor branşları birbirinden farklıdır.
- Spor branşları arasındaki zorluk ve spor branşlarının dünya üzerindeki yeri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Atletizmde alınan bir derece taekwondoda alınan ile bir tutulamaz veya bireysel sporla takım sporu bir tutulamaz.
- Spor branşlarının Dünya ve Türkiye'de geliŐimleri belirlenmeli, daha az geliŐen branşlar desteklenmelidir.

"HAYIR" diyen greŐcilerin görüşleri:

- Bazı sporlarda başarılı olmak daha zordur. Atasporu olan güreş daha çok teşvik edilmelidir.
- Branşların durumları gözetilmelidir. Olimpik olan sporla olmayan bir tutulamaz.
- Her branŐın kariyerine ve derecesine göre ayırım yapılmalıdır.

Ödül yönetmeliği içerisinde yer alan "Sporculara verilmekte olan aylık yardımın dışındaki ödüller, olimpiyat dışında bir defa verilir." diye geçen 19. Madde'ye ilişkin sporcuların düşünceleri tablo 15'de gösterilmiştir .

TABLO 15: 19. Maddeden Etkilenmeyle, Devletin Ödüllendirme Şeklinde Uygulamış Olduğu Spor Politikasının Yeterliliği Arasındaki İlişkinin Oranı:

SPOR DALI				
TAEKWONDO	YETERLİ		YETERSİZ	
EVET (ETKİLENEN)			7	%41
HAYIR (ETKİLENMEYEN)	3	%18	7	%41
TOPLAM	3	%18	14	%82
ATLETİZM				
EVET (ETKİLENEN)			3	%50
HAYIR (ETKİLENMEYEN)			3	%50
TOPLAM			6	%100
GÜREŞ				
EVET (ETKİLENEN)			5	%45
HAYIR (ETKİLENMEYEN)			6	%55
TOPLAM			11	%100

Görüldüğü gibi taekwondo branşında "Olimpiyatlar dışında aynı ödüller bir kez verilir" maddesinden etkilenenlerin hepsi devletin uygulamış olduğu spor politikasını yetersiz bulmaktadırlar. Etkilenmeyenlerin sadece %18'i yeterli bulurken, diğerlerin tümü yetersiz olarak görmektedirler.

Atletizm ve güreş sporu yapanların bu maddeden ister etkilenmiş ister etkilenmemiş olsun hepsi, devletin uygulamış olduğu spor politikasını yetersiz bulmaktadırlar.

D- SPORCULARIN EĞİTİM VE EKONOMİK DÜZEYLERİNİN ÖDÜLLER VE ÖDÜLLENDİRMEYE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE ETKİSİ

1- Eğitim Düzeyi ile Ödüllendirmenin Statüsüne İlişkin Görüşler

Sporcuların eğitim düzeyi ile ödüllendirmenin statüsüne ilişkin görüşleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek ve buna göre dağılımı belirlemek amacıyla yapılan araştırma sonucunda çıkan verilere göre sporcuların eğitim düzeyi ile ödüllendirmenin nasıl yapılması gerektiği konusu, incelenen üç spor dalı için farklılıklar göstermektedir.

TABLO 16: Sporcuların Eğitim Düzeyi ile Ödüllendirme Statüsüne İlişkin Düşünceleri Arasındaki İlişkinin Oranı:

EĞİTİM DURUMU	ÖDÜL ŞEKLİ					
	MADDİ		SOSYAL		HER İKİSİ	
TAEKWONDO						
ORTAOKUL			1	% 6		
LİSE	1	% 6	3	%18	2	%12
ÜNİVERSİTE	1	% 6			8	%47
LİSANS ÜSTÜ					1	% 6
TOPLAM	2	%12	4	%24	11	%64
ATLETİZM						
LİSE			1	%17		
ÜNİVERSİTE	1	%17	2	%33	2	%33
LİSANS ÜSTÜ						
TOPLAM	1	%17	3	%50	2	%33
GÜREŞ						
İLKOKUL	1	% 9				
ORTAOKUL	1	% 9			1	% 9
LİSE					1	% 9
ÜNİVERSİTE			2	%18	5	%45
LİSANS ÜSTÜ						
TOPLAM	2	%18	2	%18	7	%64

Buna göre taekwondoculardan lise ve üniversite öğrencisi olanlar ödüllendirmenin "maddi" açıdan olmasını (%12), ortaokul ve lisede okuyanların ise

"sosyal açıdan" olmasını (%24) istemektedirler. "Hem maddi hem de sosyal açıdan" ödüllendirmenin yapılmasını öneren taekwondocuların da lise, üniversite ve lisans üstü eğitim gören öğrenciler olduğu görülmektedir (%64).

Atletizm yapan sporcular incelendiğinde, üniversitede okuyanların % 17'si "maddi açıdan" ödüllendirmeyi isterlerken, %33'ü "sosyal açıdan", diğer %33'ü ise ödüllendirmenin "hem maddi hem de sosyal açıdan" olması gerektiğini belirtmektedirler. Ödül alan ve üniversitede okuyan güreşçilerin yaklaşık %18'i ödüllendirmenin "sosyal açıdan" olmasını isterlerken, %64'ü ise "hem maddi hem de manevi açıdan" olmasını istemektedirler. İlkokul ve ortaokulda okuyan güreşçilerin %18'i maddi açıdan ödüllendirme istemektedirler.

Bu neticelere genel olarak bakıldığında; eğitim düzeyi yükseldikçe sporcuların sadece spor yaptıkları yıllarda değil, aynı zamanda gelecekteki yaşantılarını da güvence altına alma açısından beklentileri olduğu izlenimi edinilmektedir.

Günümüz koşullarında insanların uzun yıllar sarfettikleri emek ve özveri neticesinde çok kısıtlı miktarda maddi ve sosyal güvenceye kavuşmaları, sporcuların bu konudaki beklentilerinin ne kadar yerinde olduğunu göstermektedir.

2- Eğitim Düzeyi ile Ödül Yönetmeliklerine İlişkin Görüşler Arasındaki İlişki

Tablo 17'de sporcuların eğitim düzeyleri ile devlet politikasının yeterliliği hakkındaki görüşleri arasındaki ilişki yer almaktadır.

TABLO 17: Sporcuların Eğitim Düzeyi ile Devlet Politikasının Yeterliliği Konusundaki Görüşleri Arasındaki İlişkinin Oranı:

EĞİTİM DURUMU	DEVLET POLİTİKASI			
	YETERLİ		YETERSİZ	
TAEKWONDO				
ORTAOKUL			1	% 6
LİSE	2	%12	4	%24
ÜNİVERSİTE	1	% 6	8	%47
LİSANS ÜSTÜ			1	% 6
TOPLAM	3	%18	14	%82
ATLETİZM				
LİSE			1	%17
ÜNİVERSİTE			5	%83
LİSANS ÜSTÜ				
TOPLAM			6	%100
GÜREŞ				
İLKOKUL			1	% 9
ORTAOKUL			2	%18
LİSE			1	% 9
ÜNİVERSİTE			7	%64
LİSANS ÜSTÜ				
TOPLAM			11	%100

Tablo incelendiğinde taekwondoculardan bu politikayı yeterli bulan ve lise ve üniversite öğrencisi olanların oranı %18'dir. Yetersiz bulanların ortaokul, lise, üniversite ve lisans üstü öğrenimi gören sporcular olduğu ve oranlarının %82 olduğu saptanmıştır. Atletizm yapan ve lise ile üniversite öğrenimi görenlerin %100'ü bu politikayı yetersiz bulmaktadır. İlkokul, ortaokul, lise ve üniversitede okuyan güreşçilerin %100'ünün de atletler gibi bu politikayı yetersiz buldukları saptanmıştır.

Sporcuların eğitim düzeylerinin devletin uygulamış olduğu spor politikası yeterliliği konusunda etkisi olmadığını söylemek mümkündür. Zira, sporcuların büyük bir çoğunluğu ister yüksek tahsilli ister tahsilsiz olsun uygulanan bu politikayı yetersiz bulmaktadırlar.

Sporcuların aldıkları ödüllerin uluslararası alanda gösterdikleri başarılarla karşın yeterli olup olmadığı konusundaki görüşleri ile eğitim düzeyleri arasındaki ilişki şu şekilde tespit edilmiştir:

TABLO 18: Eğitim Düzeyi ile Sporcuların Aldıkları Ödüllerin Gösterdikleri Başarı Karşısındaki Yeterliliği İlişkisinin Oranı:

SPOR DALI				
TAEKWONDO	EVET (YETERLİ)		HAYIR (YETERSİZ)	
ORTAOKUL			1	% 6
LİSE	1	% 6	5	%30
ÜNİVERSİTE			9	%52
LİSANS ÜSTÜ			1	% 6
TOPLAM	1	% 6	16	%94
ATLETİZM				
LİSE			1	%17
ÜNİVERSİTE			5	%83
LİSANS ÜSTÜ				
TOPLAM			6	%100
GÜREŞ				
İLKOKUL			1	% 9
ORTAOKUL			2	%18
LİSE			1	% 9
ÜNİVERSİTE	1	% 9	6	%55
LİSANS ÜSTÜ				
TOPLAM	1	% 9	10	%91

Tablo 18 değerlendirildiğinde; taekwondocuların sadece %6'sının aldıkları ödülleri, gösterdikleri başarılar karşısında yeterli buldukları ve lisede okuyan öğrenciler oldukları görülmektedir. Ortaokul, lise, üniversite ve lisans üstü eğitim gören taekwondocuların ise tümü bunu yetersiz bulmaktadırlar. Atletizmde de lise ve üniversite de okuyanların %100'ü ödülleri yetersiz görmektedir. Güreşte ise sadece üniversitede okuyanların %9'u yeterli bulurken, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversitede okuyanların %91'i ödülleri yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir.

Bu durum eğitim düzeyinin sporcuların yarışmalardan sonra aldıkları

ödüllerin gösterdikleri başarılar karşısındaki yeterliği konusundaki görüşleri üzerinde etkisi olmadığını göstermektedir. Sporcuların eğitim düzeyi ne olursa olsun, çoğunlukla bu soruya olumsuz cevap vermişlerdir.

Ödül yönetmeliğinin her spor dalı için aynı olmasının değişik eğitim düzeylerindeki sporcular açısından farklılık gösterdiği tablo 19'da görülmektedir.

TABLO 19: Eğitim Düzeyi ile İlgili Spor Branşları İçin Aynı Ödül Yönetmeliğinin Uygulanması Hakkında Sporcuların Görüşlerinin Dağılımı:

SPOR DALI				
TAEKWONDO	EVET		HAYIR	
ORTAOKUL	1	% 6		
LİSE	4	%24	2	%12
ÜNİVERSİTE	5	%29	4	%23
LİSANS ÜSTÜ	1	% 6		
TOPLAM	11	%65	6	%35
ATLETİZM				
LİSE			1	%17
ÜNİVERSİTE			5	%83
LİSANS ÜSTÜ				
TOPLAM			6	%100
GÜREŞ				
İLKOKUL	1	% 9		
ORTAOKUL	1	% 9	1	% 9
LİSE	1	% 9		
ÜNİVERSİTE	4	%37	3	%27
LİSANS ÜSTÜ				
TOPLAM	7	%64	4	%36

Yukarıdaki tablo analiz edildiğinde; taekwondoda ortaokul, lise, üniversite ve lisans üstü eğitim görenlerin %65'i aynı ödül yönetmeliği "uygulanmalı" derken, lise ve üniversitede okuyanların %35'i "uygulanmamalı" demektedir. Lise ve üniversitede okuyan atletlerin hepsi aynı ödüllendirmenin uygulanmaması konusunda hemfikirdirler. Güreşçiler içinde ilkokul, ortaokul, lise ve üniversitede okuyan

sporculardan "uygulanmalı" diyenlerin oranı %64 iken, bu oran ortaokul ve üniversitede okuyan ve "uygulanmamalı" diyenlerde %36'dır.

Bu tabloda dikkate değer konu sadece atletlerin tüm spor branşları için aynı ödül yönetmeliği uygulanmasına olumsuz cevap vermiş olmalarıdır. Diğer iki spor branşında yer alan sporcular şu anda uygulanan ödül yönetmeliklerindeki bu duruma olumlu bakmaktadırlar. Atletlerin olumsuz yaklaşma sebeplerinden bazıları tablo 14'ün değerlendirme kısmında yer almaktadır.

3- Ailenin Ekonomik Düzeyi ile Ödüllendirme Statüsü Arasındaki İlişki

Sporcuların, ailelerinin ekonomik düzeyleriyle ödüllendirmeye bakış açıları arasındaki ilişki aşağıdaki tabloda tespit edilmeye çalışılmıştır.

TABLO 20: Ailenin Yıllık Gelir Durumu ile Sporcuların Ödüllendirme Şekli ile İlgili Fikirleri Arasındaki İlişkinin Oranı:

SPOR DALI						
TAEKWONDO	DÜŞÜK	ORTA	İYİ	YÜKSEK	CEVAPSIZ	
MADDİ AÇIDAN		1 % 6	1 % 6			
SOSYAL GÜVENCE	1 % 6	2 %12				1 % 6
HER İKİSİ		1 % 6	5 %29	3 %18		2 %12
TOPLAM	1 % 6	4 %24	6 %35	3 %18		3 %18
ATLETİZM						
MADDİ AÇIDAN						1 %17
SOSYAL GÜVENCE			2 %33	1 %17		
HER İKİSİ		1 %17	1 %17			
TOPLAM		1 %17	3 %50	1 %17		1 %17
GÜREŞ						
MADDİ AÇIDAN		1 % 9				1 % 9
SOSYAL GÜVENCE	1 % 9	1 % 9		1 % 9		
HER İKİSİ			3 %27	1 % 9		2 %18
TOPLAM	1 % 9	2 %18	3 %27	2 %18		3 %27

Tablo 20'deki veriler incelendiğinde; taekwondocular arasında ödüllendirmenin

"maddi açıdan" olmasını isteyenlerin %12'sinin orta ve iyi, "sosyal güvence açısından" olmasını isteyenlerin %18'sinin düşük ve orta, "hem sosyal hemde maddi açıdan" olmasını isteyenlerin %47'sinin iyi ve yüksek ekonomik duruma sahip olduğu görülmektedir. Atletlerin hiçbiri "maddi açıdan" bir ödüllendirme şeklini istemezken, "sosyal güvence açısından" olmasını isteyenlerin %50'sinin ekonomik durumu, iyi ve yüksek gelir düzeyinde yer almaktadır. Bunun yanında "her iki açıdan" diyen ve ekonomik durumu orta ile iyi olanların oranı %34'dür. Güreşçilerin %9'u maddi açıdan ödüllendirme istemektedirler. Bunlar da sadece orta gelir düzeyine sahip olanlardır. "Hem sosyal güvence hem de maddi açıdan" diyenlerin %36'sının ise iyi ve yüksek gelir düzeyinde yer aldıkları saptanmıştır.

SONUÇ

A- GENEL DEĞERLENDİRME

Bu çalışmada, Türkiye'de bir amatör sporcunun yetenekli bulunarak ya da tamamen tesadüf eseri spora başladığını, ancak spora başlamada en büyük faktörün gerek sporcular gerekse onları spora teşvik eden ailelerinde sosyal ve maddi çıkarların olduğu belirlenmiştir. Zira fert başına milli gelirin oldukça düşük bulunduğu ülkemizde yetenekli kişilerin genelde spora başladıkları 5-6 yıl zarfında uluslararası dereceleri elde edebilecekleri seviyelere gelmeleri ve bunun karşılığı olarak maddi ve sosyal bir takım avantajlara sahip olmaları hatta toplum için refahın önemli göstergelerinden olan konut, araba, nakit ve benzeri ödülleri almalarının, onları bir spor dalında başarı için çalışmaya teşvik ettiği söylenebilir. Bu tür maddi ve sosyal kazançlar elde etmek sporcuları çok çalışmaya sevk etmektedir. Bu yüzden eğitimini ve diğer uğraş ve işlerini aksatabilen sporcular, bu ödülleri elde etmenin yanında "sosyal güvence" altına alınmayı da arzu etmektedirler. Sporcular elde edecekleri başarı sayesinde kendi geleceklerini garanti altına aldıkları gibi aileleri için de bir güvence kaynağı olmaktadır. Bu da sporcuların daha fazla başarılı olmaları için bir motivasyon kaynağıdır. Yaptıkları spor dalında başarılı olan sporcular, aldıkları maddi ödüllerin yanı sıra bir yüksek öğrenim kurumuna yerleştirilme gibi hem maddi hem de manevi yönü olan bir avantajı da elde edebilmektedirler. Özellikle bir yüksek öğrenim kurumuna girebilmek için çabalayan öğrenci sayısının çokluğu göz önünde bulundurulursa, bu uygulamanın en az maddi ödüller kadar büyük önem taşıdığı görülebilmektedir.

Bu olumlu faktörlerin yanı sıra bazı uygulamalar da sporcuların performanslarını engelleyebilmekte ya da bir takım zorlayıcı etkilerin göz ardı edilmesine neden olabilmektedirler. Bu çalışmada araştırma kapsamında yer alan ödül almış sporcuların yurtiçi yarışmalarda yeterince devlet ya da özel kurumlarca desteklenmedikleri görüşü açığa çıkmıştır. Ayrıca 6 Aralık 1990 tarihinde Resmi

Gazete'de yayınlanan ödül yönetmeliğinde "Olimpiyatlar dışında aynı ödüllerin bir kez verilmesi" hükmünden dolayı sporcuların uygulanan ödül politikasından memnun olmadıkları gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Aynı ödülün sadece bir kez verilmesi sporcuların başarı grafiğini de olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Çalışma kapsamındaki taekwondo, atletizm ve güreş branşlarında ödül alan sporcuların, gösterdikleri başarılar karşısında ödül yönetmeliklerinin yetersiz kaldığı konusunda görüş birliği içerisindeyler. Her spor dalı için aynı ödül yönetmeliğinin uygulanması konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Araştırma kapsamı dışında kalan diğer spor dalları için de bu benzerlikler genelleştirilebilir. Mesela atletlerin ayrı bir ödül yönetmeliği istemeleri mesafe ve zamana karşı yapılan diğer spor branşları için de düşünülebilir.

Ayrıca, deneklerin ekonomik düzeyleri ve eğitim durumları ile ödül yönetmelikleri konusundaki fikirleri arasında bir ilişki olmadığı söylenebilir.

B- ÖNERİLER

- Sporculara başarılarını devam ettirmeyi sağlayacak öğretim bursu, gıda ve antrenman giderlerini karşılama, aile yardımı, sigortalı sayılma ve vergi muafiyeti gibi yardımlar sağlanmalıdır.

- Özel kurum ve kuruluşların başarılı sporculara destek vermeleri için kolaylıklar sağlanmalıdır. Sponsorluk için hem özendirici hem de kolaylaştırıcı uygulamalar getirilmelidir. Devlet desteğinden ziyade özel kuruluşların desteği sağlanmalıdır.

- İlgi düzeyi az spor branşları için "yaygınlaştırılmada öncelikli spor dalları" adı altında özel tedbirler alınarak bu branşlarda faaliyetlerin ve sporcu sayısının artırılması yolları aranmalı, bu tür branşlara sahip çıkan kişi, kurum, kulüp,

antrenör ve idareciler de ödüllendirilmelidir.

- Yaygın spor branşlarında rekabeti artırıcı bir takım tedbirler bulunarak sporcuların daha da başarılı olmaları sağlanmalı ve bunun devamı getirilmelidir.

- Aynı başarıları gösteren sporculara ödül vermemek ya da aynı ödülü tekrar vermek yerine hakettikleri ödüle eşdeğer başka ödüller verilmelidir.

- Başarı sonrası ödüllerin geciktirilmeden verilmesi ihmal edilmemelidir.

- Daha önce çıkarılmış fakat işlerlik kazandırılmamış kanun, yönetmelik ve talimatlar yeniden gözden geçirilerek uygulanabilir hale getirilmelidir. Özellikle 5 Şubat 1991 tarihinde yayınlanan "Başarılı Sporculara Verilecek Eğitim Bursu ve Çalışma Gideri Talimatı"nın askıda kalması ve yeni rayiçlerinin belirlenmemesi gibi aksaklıklar giderilmelidir.

- Milli sporcuların seçimi ve eğitimi konusunda ödüllendirilmeden ziyade teşvik sistemi kurulmalıdır.

- Sporcuya verilecek ödül onu asla tam olarak doyuma ulaştırmamalı ancak beklentilerine cevap vermelidir.

- Sporcuyu yetiştiren ve milli takım seviyesine çıkaran ancak milli takımda antrenörlüğe seçilmeyen çalıştırıcılar içinde çalışma şevkini artırıcı tedbirler alınmalı ve düzenli şekilde uygulanmalıdır.

- Uygulanan mevcut yönetmeliklerinin anlaşılmayan ve değişik yorumlanabilecek maddelerine açıklık kazandırılmalıdır.

- Daha önceden uygulanmakta olan, ancak bir takım haksızlıklar yapılması

nedeniyle yürürlükten kaldırılan sporcuu yetiştiren milli takım antrenörü dışındaki alıştırıcılara da yeniden ödül verilmesi konusunda düzenlemeler yapılması gerekmektedir. Buna göre spora yeni başlayan kişilerin antrenörlerinin belgelenmesi ve federasyonlarda kayıtlı tutulması daha önceden yapılan haksızlıkları da ortadan kaldıran bir uygulama olacaktır.

- Yurtiçi yarışmalarda da sporcuları özendirici ödüller verilmesi uygulamalarına başlamalıdır.

- Yüzme ve Atletizm branşında Avrupa ve Dünya şampiyonalarında, Olimpiyat oyunlarında finale kalanlara, diğer spor branşlarında ise Dünya şampiyonalarında ve Olimpiyat oyunlarında ilk altıya girenlere ödül verilmelidir.

- şu anda yürürlükte olmayan başarılı sporculara aylık maaş ödenmesiyle ilgili hükmün yeniden uygulanabilir hale getirilmesi yolları bulunmalıdır..

ÖZET

Ödüllendirme, sporcunun elde ettiği başarının karşılığı ve bundan sonraki yarışmalarda daha üstün başarı elde etmesi amacıyla uygulanmaktadır. Türkiye’de de sporcuların sportif başarılarının karşılığı olarak uygulanan ödüllendirme ve benzeri teşvik sistemleri bulunmaktadır.

Eldeki çalışmada değişik uluslararası müsabakalarda dereceye giren sporcuların, bu başarılarından dolayı ödüllendirilmeleri ile ilgili durum ve görüşlerini belirlemek üzere örnek grup olarak seçilen taekwondo, atletizm ve güreş branşlarından ödül almaya hak kazanmış 34 sporcu üzerinde bir anket uygulanarak, görüşleri alınmış ve konuyla ilgili mevzuatdaki olumlu ve olumsuz yönler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu maksatla, sporcuların maddi durumları, aldıkları ödüllerin doyuruculuğu, sporcuların beklentileri gibi ana başlıkları içeren sorular düzenlenmiş, sporcuların başarıları ve bunu uzun süre devam ettirebilmelerini sağlamak gayesiyle sözü geçen branşlarda ödüllendirmenin etkileri araştırılmış; ödül alanların, aldıkları ödüllerin doyuruculuğu ve biçimlerinin geçerliliği tespit edilmeye çalışılarak genellemeye gidilmiştir.

Çalışma sonucunda, sporcuların maddi beklentileri yanında sosyal güvence altına da alınmak istedikleri, gösterdikleri başarılar karşısında ödüllerin yetersiz kaldığı ve devletin uygulamış olduğu spor politikasını beğenmedikleri ortaya çıkmıştır.

Elde edilen bulgular ile ödül yönetmeliklerinin değerlendirilmesi doğrultusunda sporcuların, antrenörlerinin, kulüplerinin tam doyuma ulaşmadan ancak başarılarının beklentileriyle orantılı olması doğrultusunda bir takım öneriler fayda sağlayacağı kanaatiyle sunulmuştur.

SUMMARY

Awarding is applied in cases of the sportmen's success and is applied with the aim of acquiring much more superior achievement in the later competitions. In Turkey, there is a rewarding system that consists of an appropriation to his/her success and the one that resembles the system of motivation.

In the present study the opinions of the sportsmen (with successful results at various international competitions) about the awarding system and its effects have been established via questionnairing 34 sportsmen in the sample group who have deserved awards at taekwondo, athletics and wrestling in order to determine the views and situations related with their being rewarded because of these achievements.

For this purpose, questions including the sportsmen's economic status, the adequacy of the rewards and expectations of the sportsmen have been prepared, the effects of awarding have been studied on sportsmen involving activities in such disciplines; the validity of the satisfaction level and the way of awarding have been investigated.

As a result of the study, not only the economic expectations but also the social security were found to be the important factors regarded by sportsmen. The awards were considered to be insufficient and sportsmen are not in favour of sports policy of the government.

Under the findings of the present study, certain recommendations have been submitted in accordance with the evaluation of regulations of rewarding about the expectations of the sportsmen, trainers, clubs including their achievements.

KAYNAKLAR

- 1-Adalı S.: Daha İyi Hizmet Görme Açısından Katılnalı Yönetim, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1986.
- 2-Alpman C.: Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi, M.E.B. Yayını, İstanbul 1972.
- 3-Atabeyoğlu C.: Türkiye Ansiklopedisi "Cumhuriyet Dönemi",C.8.
- 4-Atabeyoğlu C.: Türkiye Ansiklopedisi "Tanzimat Dönemi", Cilt 6.
- 5-Başaran O.: Çalışma Yaşamında Güdöleme Kuramları, A.Ü. SBF Yay., Ankara 1981.
- 6-Başaran İ.E.: Beş Bakanlıktaki Yönetmenlerin Yönetiminde İnsan İlişkilerine İlişkin Tutumları, A.Ü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 1979.
- 7-Başer E.: Uygulamalı Spor Psikolojisi, BSY Yay., İzmir 1985.
- 8-Balcı E.: Ödüller Güdöleme Kuramları ve Türkiyedeki Öğretmen Ödülleri, Adım Yay., Ankara 1988.
- 9-Baymur F.: Genel Psikoloji, İnkılap Yay., İstanbul 1973.
- 10-Beyer E.: Wörterbuch der Sportwissenschaft, Verlag Karl Hofmann-Schorndorf, 1987.
- 11-Binbaşıoğlu C.: Eğitim Psikolojisi, Kadioğlu Matb., İstanbul 1987.
- 12-Binnet A., Vaschide E.: Experiences des Rorces Musculaire et du Rond Chez lez Jeune Garcons, Annee Psychologie.
- 13-Blödorn M.: Sport und Olimpische Spiele, Rowohlt Taschenbuch Verlag GmbH, 1984.
- 14-Can H., Tuncer D., Ayhan D.Y.: İşletme ve Yönetim, Aşkınlar Matb., Ankara 1984.
- 15-Can H.: Başarı Güdüsü ve Yönetmel Başarı, H.Ü İİBF Yay., Ankara 1985.
- 16-Can Y.: Sporcuların Sosyal Güvenliğı, Spor Bilimleri II.Ulusal Kongresi Bildirileri, H.Ü. SBT Yay., Ankara 1992.
- 17-Cohen R.A., Stephan F.L., Gadon H., Willits D.R., Effective Behavior in Organizations, Richard D. İrwin İnc., Homewood 1976.

18-Cüceloğlu D.: İnsan ve Davranışı, Remzi Kitapevi, İstanbul 1991.

19-DPT, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT Yay., Ankara 1983.

20-Ekenci G.: Türkiye'de Kamu Kuruluşlarının Spor Tesisi Yapımı Açısından Bütünleşmesi, M.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1990.

21-Erdem S. ve San H.: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanı ve Üyesi, "Sporcuların Ödüllendirilmesi" Konulu Görüşme, İstanbul 1992.

22-Eren E.: İşletme Örgütleri Açısından Yönetim Psikolojisi, Merter Matb., İstanbul 1979.

23-Eric : "Merit Pay," Clearinghouse on Educational Management Department of Healt, Education, Welfare Natinonal Institute of Education, Number 15.February, 1981.

24-Felsefe Ansiklopedisi, C.5.

25-Fişek K.: Spor Yönetimi, A.Ü. SBF.Yay., Ankara 1980.

26-Fişek K.: Türkiye Ansiklopedisi, Cumhuriyet Dönemi ,C.8.

27-Fisher C.: Psychology of Sport, Myfield Publ., California 1976.

28-Gellerman W.S.: Management by Motivation, American Management Association Inc., USA 1968.

29-Herzberg F.: The Motivation to Work, John Wiley and Sons Inc., New York 1959.

30-Hicks H.G.: Örgütlerin Yönetimi, Sistemler ve Beşeri Kaynaklar Açısından, Çev.: Aytek Bintuğ, Birol Bumin, Güneş Matb., 1972.

31-Hıçyılmaz E.: Türk Spor Tarihi, Demet Ofset, İstanbul, 1974.

32-Hurlock S.: The Value of Paise and Redroof as İncutives for Children, Archives of Psychology, No.71.

33-İmamoğlu F.: "Değişen Spor Anlayışı", Amatör Spor Dergisi, S.45, İstanbul 1991.

34-İnceoğlu M.: Güdüleme Yöntemleri, .A.Ü. BYYO.Yay., Ankara 1985.

35-İşcan F.: Dünya Spor Tarihi, Milli Eğitim Yay., Ankara 1988.

36-Kahraman A.: Sultan Mahmut'un Baş Pehlivaları, Divan Matb., Ankara 1970.

37-Karaküçük S.: Olimpiyat Oyunları, M.E.ve Sp.B. Yay., Ankara 1989.

38-Kennedy W.A., Willcutt H.: Motivation of School Children, Coperative Research Projekt, 1969.

39-Kent H.R.: The Effect of Repeated Prainze and Blame on the Work Achievement of Blind Children, Dissertation Abstracts, 1957.

40-Keten M.: Türkiye'de Spor, Ayyıldız Matb., Ankara 1974.

41-Koruç Z.: H.Ü. Spor Psikolojisi Ders Notları, Ankara 1992.

42-Le Boeuf M.: The Best Ways To Reward Good Work, Cole Publishing Co., USA 1986.

43-McClelland M.C.: The Achievement Motive, New York 1976.

44-William Newman : Sevk ve İdare, Çev : Kenan Sürgit, Sevinç Matb., Ankara 1972.

45-Olimpik Hareket, T.M.O.K Yay., İstanbul 1988.

46-Özbaydar S.: İnsan Davranışının Sınırları ve Spor Psikolojisi, Altın kitapevi Yay., İstanbul 1983.

47-Öztabağ L.: Spor Psikolojisi, Ankara 1973.

48-Paker S.: "Jim Thorpe'un tüm hakları iade edildi", Olimpiyat TMOK dergisi, S.52, İstanbul 1983.

49-Porter L.W.ve Lawler E.E.: Managerial Attitudes and Performance, III. Richard Irvin Inc., New York 1968.

50-Risher A.C.: Psychology of Sport Issuesand Insights, Mayfield Publishing Company, California 1976.

51-Seraslan M.Z.: Spor Pazarlaması, Sporun Topluma Yaygınlaştırılmasında Pazarlama Tekniklerinden Yararlanma, İ.Ü. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1990.

52-Spuck W.D.: Reward Structures in The Public High School, Educational Administration Quarterly, 1974.

53-Tiryaki Ş.: Dışsal Ödüllerin Sporcuların İçşel Motivasyonu Üzerinde Etkisi, Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, H.Ü SBT Yay., Ankara 1992.

Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, H.Ü SBT Yay., Ankara 1992.

54-Üçışık F.: Amatör Sporcuların Sosyal Güvenliği, Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, H.Ü SBT Yay., Ankara 1992.

55-Ünlü F.: Başbakanlık Başdanışmanı, "Sporcuların Ödüllendirilmesi" Konulu Görüşme, Ankara 1992.

56-Yıldıran İ.: Sporda Fairplay Kavramının Tarihsel Boyutları, Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri, H.Ü. SBT Yay., Ankara 1992.

57-Yılmaz E.: Taekwondo Federasyonu Genel Sekreteri, "Antrenörlerin Ödüllendirilmesi" Konulu Görüşme, Ankara 1991.

RESMİ GAZETELER

TARİH:	SAYI:	
15.05.1978	16288	Türk Sporunun Geliştirilmesi Ödeneğinin Harcanma Esas ve Şekillerine İlişkin Yönetmelik
20.08.1981	17434	Ödül Yönetmeliği
04.11.1981	17504	2547 Sayılı Yüksek Öğretim Kurumu Kanunu
13.10.1983	18190	2913 Sayılı Dünya, Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporcular ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanun
12.12.1987	19662	Başarılı Sporculara ve Çalıştıracılarına Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik
06.12.1990	20717	Başarılı Sporculara ve Bunların Kulüpleri ile Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik
04.01.1993	21455	Başarılı Sporcular ile Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik

VERİLEN ÖDÜLLERLE İLGİLİ OLARAK SPORCULARIN GÖRÜŞLERİNİ
BİLDİREN ANKET FORMU

EK-1

TARİH

/ /

Açıklama:

Bu anketin amacı, bugüne kadar ulusal ve uluslararası yarışmalarda derece almış sporcuların bu başarılarından dolayı verilen ödüller hakkındaki düşüncelerini öğrenmektir.

Vereceğiniz yanıtlardaki içtenlik, bulguların sağlıklı olması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Yanıtları (X) şeklinde işaretleyiniz.

ANKET SORULARI

1. YAŞ .....
2. CİNSİYETİ E ( ) K ( )
3. EĞİTİM DURUMU
OKUR YAZAR ( )
İLKOKUL ( )
ORTAOKUL ( )
LİSE ( )
ÜNİVERSİTE ( )
LİSANS ÜSTÜ ( )
DOKTORA ( )
4. AİLENİZİN YILLIK GELİR DÜZEYİ NE KADARDIR? .....
5. YAPMAKTA OLDUĞUNUZ SPOR DALI .....
6. SPORA BAŞLAMA YAŞINIZ .....
7. SPORA BAŞLAMA NEDENİNİZ (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
ANNE BABA TEŞVİKİ ( )
MADDİ BEKLENTİLER ( )
BAŞARILI OLMA ARZUSU ( )
İYİ BİR SPORCU OLMA İSTEĞİ ( )
SAĞLIK İÇİN ( )
YETENEKLİ BULUNUP SEÇİLDİĞİNİZ İÇİN ( )
DİĞER .....
8. HANGİ KATEGORİLERDE VE KAÇ KEZ MİLLİ OLDUNUZ ?
MİLLİ OLMA SAYISI
YILDIZLAR KAT. ( )
ÜMİTLER ( )
GENÇLER KAT. ( )
BÜYÜKLER KAT. ( )

9. ALMIŞ OLDUĞUNUZ ULUSLARARASI DERECELER

	YILI	DERECESİ	SAYISI
BALKAN ŞAMPİYONASI	.....	.....	.....
AKDENİZ OYUNLARI	.....	.....	.....
FISU VE ISF ŞAMP.	.....	.....	.....
ULUSLARARASI ŞAMP.	.....	.....	.....
AVRUPA KUPASI	.....	.....	.....
AVRUPA ŞAMPİYONASI	.....	.....	.....
DÜNYA KUPASI	.....	.....	.....
DÜNYA ŞAMPİYONASI	.....	.....	.....
OLİMPİYATLAR	.....	.....	.....

10. BU DERECELER KARŞISINDA ALDIĞINIZ ÖDÜLLER NELERDİR ?

	MİKTAR
KONUT	( )
ARABA	( )
EŞYA	( )
ALTIN	( )
NAKİT	( )

11. İLK ÖDÜLÜ YADA ÖDÜLLERİ SPORA BAŞLADIKTAN KAÇ YIL SONRA ALDINIZ ? .....

12. ÖDÜL ALDIKTAN SONRA SPORA DEVAM ETTİNİZ Mİ ?
EVET ( ) HAYIR ( )

YANITINIZ EVET İSE, HANGİ DERECELERİ ALDINIZ

	YILI	DERECESİ	SAYISI
BALKAN ŞAMPİYONASI	.....	.....	.....
AKDENİZ OYUNLARI	.....	.....	.....
ULUSLARARASI ŞAMP.	.....	.....	.....
FISU VE ISF ŞAMP.	.....	.....	.....
AVRUPA KUPASI	.....	.....	.....
AVRUPA ŞAMPİYONASI	.....	.....	.....
DÜNYA KUPASI	.....	.....	.....
DÜNYA ŞAMPİYONASI	.....	.....	.....
OLİMPİYATLAR	.....	.....	.....

13. BAŞKA KİŞİ, KURUM VEYA KURULUŞLAR TARAFINDAN ÖDÜLENDİRİLDİNİZ Mİ ?
EVET ( ) HAYIR ( )

YANITINIZ EVET İSE, HANGİ KİŞİ, KURUM VEYA KURULUŞLAR TARAFINDAN ÖDÜLENDİRİLDİNİZ ?

KİŞİ, KURUM VEYA KURULUŞUN ADI	ÖDÜLÜN TÜRÜ
.....	.....
.....	.....
.....	.....

BAŞARILARINIZDAN DOLAYI ÖDÜLENDİRİLDİNİZ Mİ ?

EVET ( ) HAYIR ( )

YANITINIZ EVET İSE, AŞAĞIDAKİ SEÇENEKLERDEN HANGİSİ VEYA HANGİLERİYLE

SPOR MALZEMESİ ( )

MADDİ YARDIM ( )

SPOR TESİSİNE ÖDEMİŞ

OLDUĞUNUZ AİDATIN ALINMAMASI ( )

DİĞER .....

15. SPORTİF ÇALIŞMALARINIZ İÇİN HERHANGİ BİR ÜCRET ÖDÜYOR MUSUNUZ ?
EVET ( ) HAYIR ( )

16. ÇALIŞMA ORTAMINIZ YETERLİ Mİ ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

EVET HAYIR

TESİS AÇISINDAN ( ) ( )

MALZEME ( ) ( )

ANTRENÖR ( ) ( )

İDARİ ( ) ( )

DİĞER .....

17. BESLENME YARDIMI ALDINIZ MI ?
EVET ( ) HAYIR ( )

YANITINIZ EVET İSE, ALMIŞ OLDUĞUNUZ YIL(LAR) VE MİKTARI

.....

18. ANTRENÖRÜNÜZ,

FAHRİ ( )

KADROLU ( )

19. ANTRENÖRÜNÜZ HANGİ KADEMEDE YER ALIYOR ?

ANTRENÖRLÜK BELGESİ YOK ( )

3.KADEME ( )

2.KADEME ( )

1.KADEME ( )

20. ÖDÜL YÖNETMELİĞİNİN "AYNI ÖDÜLLER BİR DEN FAZLA VERİLMEZ" HÜKMÜNÜ İÇEREN 19. MADDESİNE GÖRE, İKİ VEYA DAHA FAZLA AYNI BAŞARIYI GÖSTERMENİZE RAĞMEN, ÖDÜL ALAMADIĞINIZ OLDU MU?
EVET ( ) HAYIR ( )

YANITINIZ EVET İSE, HANGİ DERECE(LERİN) KARŞILIĞINDA ÖDÜLÜNÜZÜ ALAMADINIZ

.....

21. ÖDÜLÜ HAKETTİĞİNİZ YARIŞMADAN NE KADAR SÜRE SONRA ÖDÜL ALDINIZ ?
1 AY ( )
2 - 4 AY ( )
4 - 8 AY ( )
8 - 12 AY ( )
DAHA FAZLA SÜRE İSE BELİRTİNİZ .....
22. ALMIŞ OLDUĞUNUZ DERECEDEDEN DOLAYI BİR YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMUNA YERLEŞTİRİLDİNİZ Mİ ?
EVET ( ) HAYIR ( )
23. ALDIĞINIZ ÖDÜLLER, GÖSTERDİĞİNİZ BAŞARILAR KARŞISINDA YETERLİ MİDİR ?
EVET ( ) HAYIR ( )
24. TÜM SPOR BRANŞLARI İÇİN AYNI ÖDÜL YÖNETMELİĞİ UYGULANMALI MIDIR ?
EVET İSE,
.....
.....
.....
HAYIR İSE,
.....
.....
.....
25. SİZCE SPOR YAPAN KİŞİ, DEVLET TARAFINDAN YETERİNCE GÜVENCE ALTINA ALINIYOR MU ?
EVET ( ) HAYIR ( )
YANITINIZ HAYIR İSE, SPORCULAR BAĞKUR, SSK, EMEKLİ SANDIĞI GİBİ KURUMLAR KAPSAMINA ALINMALI MIDIR ?
EVET ( ) HAYIR ( )
26. DEVLETİN ÖDÜLLENDİRME ŞEKLİNDE UYGULAMIŞ OLDUĞU SPOR POLİTİKASINA, SPORCU OLARAK NASIL BULUYORSUNUZ ?
YETERLİ ( ) YETERSİZ ( )
27. SİZCE ÖDÜLLENDİRME NASIL OLMALI ?
MADDİ YÖNDEN ( )
SOSYAL GÜVENCE AÇISINDAN ( )

TEŞEKKÜRLER

Yönetmelikler

Gençlik ve Spor Bakanlığından :

Türk Sporunun Geliştirilmesi Ödeneğinin Harcanma Esas ve Şekilleri İlişkili Yönetmelik

I. GENEL HÜKÜMLER

Amaç :

Madde 1 — Bu yönetmeliğin amacı :

A — 1978 Mali Yılı Bütçesi Yasasında, Maliye Bakanlığı Bütçesinin bölüm (Program) 940, kesim (Alt Program) 05, ödenek türü 3. madde (Faaliyet - Proje) 441'de yer alan «Türk Sporunun Geliştirilmesi» ödeneklerinin harcanması esaslarını belirlemek,

B — Resmî yarışmalar da üstün derece elde eden yada ulusal ve uluslararası yarışmalarda sportif başarı sağlayan sporcuların bu niteliklerini sürdürmeleri amacıyla gerekli antrenman gereksinimlerine ve ülke sporunun uluslararası alanda yüksek düzeyde temsil edilmesine katkıda bulunmak için, sporcuların kurs-seminer-kamp-yol ve ek gıda ile sağlık giderlerini karşılamak;

C — Bu giderlerin hangi koşullarda ve ne ölçülerde yapılacağını düzenlemektir.

Kapsam :

Madde 2 — Bu yönetmelik :

A — Ulusal ve uluslararası alanda amatör spor yarışmalarına girilen bütün spor dallarında büyükler ve gençler yaş grubundaki sporcuları;

B — Yeteneği gereği gelecekte üstün başarı gösterme olasılığı görülen, Federasyon Başkanlarının önerdiği Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün onayladığı, en çok 50 sporcu, kapsar.

Tanımlar :

Madde 3 —

A — Uluslararası yarışmalar;

a) Olimpiyat Oyunları ve Dünya Şampiyonaları

b) Avrupa Şampiyonaları,

c) Akdeniz Oyunları,

d) Balkan Şampiyonası

B — Ulusal yarışmalar :

a) **ATLETİZM**

(Erkek - Büyük)

100 Metre - 200 Metre - 400 Metre - 800 Metre - 1.500 Metre - 5.000 Metre - 10.000 Metre - 110 Metre engelli - 400 metre engelli - 3.000 Metre engelli - Yüksek, uzun ve 3 adım atlama - Sırıkla atlama - Güllü, Diks, Çekiç ve Cirit atma - 10 Km. yürüyüş - Maraton, Dekatlon, Kros.

(Erkek - Genç)

100 Metre - 200 Metre - 400 Metre - 800 Metre - 1.500 Metre - 3.000 Metre - 5.000 Metre - 110 Metre - 400 Metre ve 3.000 Metre engelli - Yüksek, uzun ve 3 adım atlama - Sırıkla atlama - Güllü, diks, çekiç ve cirit atma - 10 Km. yürüyüş, Dekatlon, Kros.

(Bayan - Büyük ve Genç)

100 Metre - 200 Metre - 400 Metre - 800 Metre - 1.500 Metre - 3.000 Metre - 100 Metre engelli - Yüksek ve uzun atlama - Güllü, diks ve cirit atma - Pentatlon - Kros.

e) Bu yönetmelik hükümlerine göre atletizm, cımnastik, yüzdeme dereceye giren sporcular ilgili federasyonların koydukları barajları aşamamışlarsa «Türk Sporunun Geliştirilmesi» ödeneğinden yararlanamazlar.

III. SON HÜKÜMLER

Madde 12 — Birinci maddede belirtilen ödenek Gençlik ve Spor Bakanlığının önerisi üzerine Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasında bulunan 15 sayılı hesabına yatırılır. Yatırılan bu para Beden Terbiyesi Bölge Müdürlükleri adına Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü saymanlığınca emanet hesaba alınır. Emanet hesabından, belirlenecek Bölge Müdürlüklerine bu yönetmelik amaçlarına uygun olarak yapılacak ödemeler Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün talimatı ile olur.

Denetim :

Madde 13 — Bu yönetmeliğin içerdiği ilkelere uygun olarak yürütülmesi Gençlik ve Spor Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Gençlik ve Spor Bakanlığının ilgili Müsteşar Yardımcısı, Beden Terbiyesi Genel Müdürü ve Maliye Bakanının görevlendirileceği bir yetkiliden oluşacak kurulca denetlenir.

Yürürlük :

Madde 14 — Bu yönetmelik hükümleri 1 Mart 1978 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

Madde 15 — Bu yönetmelik Gençlik ve Spor Bakanı ile Maliye Bakanı tarafından yürütülür.

7.1. Kişilere verilecek ödüller; Başarı belgesi, rozet, plaket, bröve ve madalyadır.

7.2. Takım, kulüp, okul ve bölgelere verilecek ödüller ise; başarı belgesi, plaket, rozet, bröve, bayrak, kupa ve büsttür.

7.3. Yarışmaları organize eden yetkili kurumlar; başarı gösteren ve derece alan kişi, takım, kulüp, okul ve bölgelere yukarıda belirtilen ödüllerden birini veya daha fazlasını, yarışmanın niteliğini gözönünde tutarak verirler.

Diğer ödüller :

Madde 8 — Genel faaliyetlerde; Beden Terbiyesi Kanunu ile Beden Terbiyesi Tüzüğü'nün mana ve ruhuna, Bakanlık ve Genel Müdürlüğün maksadına uygun şekilde hareket eden ve en iyi sonuçları alan bölge, kulüp ve okullara, Bakanlık ve Genel Müdürlük «Büyük Ödülü» verilebilir. (Atatürk büstü gibi) Söz konusu bu ödüller hak edenlere 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı gösterilerinde verilir.

Madde 9 — Gençlik ve Spor Bakanlığının organize edeceği milli oyun yarışmalarına katılan ve derece alan ekiplere organize komitelerince uygun görülen ödüller verilebilir.

Madde 10 — 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı gösterilerine katılan ve üstün başarı gösteren gruplar ve kişilere Gençlik ve Spor Bakanlığınca uygun görülen ödüller verilebilir.

Madde 11 — Milli rekor sahiplerine «rekor belgesi» ile birlikte numaralı plaket ve rozet ödül olarak verilir.

Madde 12 — Aynı spor dalı üzerinde rekorunu ilerleten rekortmene her seferi için yeni «rekor belgesi» verilir, fakat ödül verilmez.

Madde 13 — Bakanlık ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kişi, takım, kulüp, okul ve bölgelere; bu yönetmelikte belirtilen durumlar ve şartlar dışında Beden Terbiyesi Tüzüğü'nün 12. Maddesinde belirtilen hususlara uygun olarak, Beden Eğitimi ve Spor Faaliyetlerinde yüksek derece alanlara, müsabaka yönetmeliklerinde gösterilen şartlar dahilinde üstün başarı gösterenlere, üstlendikleri görevleri başarı ile yürüten maaşlı ve maaşsız görevlilere, Uluslararası yarışmalarda milletin şerefini yükseltici nitelikte derece alıp başarı kazananlara takdimname, verilmesinde yarar görebileceği başka ödüller verilebilir.

Madde 14 — Bu yönetmelikte belirtilen ödüllerin dışında, Beden Terbiyesi Tüzüğü'nün 12. maddesinin mana ve ruhuna uygun olarak ikramiye ve kulüp yardımı mahiyetinde olan ödüllendirmeler için ayrı bir yönetmelik ve talimatname hazırlanarak, yapılacak ödüllendirmeler söz konusu yönetmeliğin esaslarına göre verilir.

Madde 15 — Uluslararası yarışmalarda derece alan kişi ve takımlara verilecek ödüller, Bakanlıkça ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce her defasında Uluslararası teamül ve geleneklere uyularak tespit edilir ve yarışmayı organize eden yetkililer tarafından verilir.

IV. BÖLÜM

Ödülün şekli :

Madde 16 — Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce verilmesi uygun görülen ve bu yönetmelikte belirtilen ödüllerin biçim ve nitelikleri, Bakanlık ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün kendi bünyelerinde oluşturdukları kurullar tarafından tespit edilir.

Madde 17 — Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile Okulî Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğünün yetki alanlarında organize edilen özel yarışmalarda tarafların birbirlerine karşılıklı olarak verecekleri ödüller, bu yönetmelik hükümlerine tabi değildir.

DÜNYA, OLİMPİYAT ve AVRUPA ŞAMPİYONLUĞU KAZANMIŞ SPORCULAR ve BUNLARIN AİLELERİNE AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No. 2913

Kabul Tarihi : 11.10.1983

AMAÇ :

Madde 1 — Bu kanunun amacı, Türk vatandaşlarının spora özendirilmesi; Uluslararası düzeyde üstün başarı kazanan Türk sporcularına ve ölümleri halinde aile fertlerine aylık bağlanmasıdır.

KAPSAM :

Madde 2 — Bu Kanun; büyüklerarası Olimpiyat oyunlarında, Dünya ve Avrupa şampiyonalarında ferdi veya takım halinde şampiyonluk kazanan amatör Türk sporcularına, bunların ölümleri halinde aile fertlerine aylık bağlanmasında uygulanacak usul ve esasları gösteren hükümleri kapsar.

AYLIK BAĞLANMASI :

Madde 3 — Bu Kanun kapsamına giren sporculara, kırk yaşını doldukları tarihte başlamak üzere; bunların ölümleri halinde, 5 nci maddedeki şartları haiz olmaları kaydıyla aile fertlerine, 15.6.1978 tarih ve 2150 sayılı Vatani Hizmet Terlibinden Aylık Alanların Aylıklarının Yükseltilmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık bağlanır.

Daha önce aylık bağlanması

Madde 4 — Şampiyon sporcunun kırk yaşını doldurmadan önce çalışma gücünün yüzde otuzbeşini kaybetmesi halinde aylık, bu durumun meydana geldiği tarihten itibaren bağlanır. Kaybedilen çalışma gücünün tespit edilmesinde T. C. Emekli Sandığı Kanununun malullük hükümleri uygulanır.

Ölüm halinde aylık bağlanması

Madde 5 — Şampiyon sporcuların ölümleri halinde, ölüm tarihini izleyen aybaşından başlamak üzere ve muhtaç olmaları kaydıyla :

- a) Evlenmemiş eşine yaşadığı sürece,
- b) 18 yaşını bitirmemiş veya ortaöğretime devam etmekte ise 20, yükseköğretime devam etmekte ise 25 yaşını doldurmamış erkek çocuklarına bu durumları süresince,
- c) Evli bulunmayan kız çocuklarına evleninceye kadar devam etmek üzere
- d) 65 yaşını doldurmuş babasına veya dul anasına,

Aylık bağlanır.

Kanundan yararlanacaklar

Geçici Madde — Bu Kanunun yayımlanmasından önce bu Kanunda belirtilen şampiyonlukları kazanmış olan şampiyonlar ile, ölmüş olanların beşinci maddede belirtilen aileleride bu Kanunda verilen haklardan yararlanırlar.

Yürürlük

Madde 6 — Bu Kanun, yayımını izleyen aybaşından geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 7 — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

12/10/1983

Yönetmelik

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığından :

Başarılı Sporculara ve Çalıştıracılarına Aynî ve Nakdî Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik

Amaç

Madde 1 — Bu yönetmeliğin amacı, yurtiçinde ve yurtdışında yapılan spor müsabakalarında başarılı olan sporcular ile bunların çalıştıracılarına aynî ve nakdî yardım yapılmasına ve ödül verilmesine dair esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu yönetmelik uluslararası müsabakalar ve Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne, yurtiçinde düzenlenen müsabakalarda derece alan sporcular ile bunların çalıştıracılarına (Yabancı uyruklular hariç) kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Bu yönetmelik, 3289 sayılı Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanununun 2 inci maddesinin (n) fıkrası ile 10 uncu maddesine dayanılarak Merkez Danışma Kurulunca hazırlanmıştır.

Tanım ve Kısaltmalar

Madde 4 — Bu yönetmelikte geçen :

Genel Müdürlük	: Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nü,
Sporcu	: Müsabakalara katılıp derece elde eden ferdi ve takım sporcularını,
Başarılı Sporcu	: Ferdi ve takım müsabakalarında ilk üç dereceyi elde eden sporcuları,
Disiplin	: Aynı Spor Federasyonunun içinde yer alan muhtelif yarışmaları (Örnek atletizm 100 mt., yüksek atlama gibi)
Çalıştırıcı	: Ödüle ve yardıma hak kazanan sporcu veya takımı çalıştırıcı,
Ödül	: Başarılı sporcuya ve çalıştıracısına verilecek madalya, başarı belgesi, plaket, şilt, kupa, konut, binek otomobili, ev eşyası, para ve Cumhuriyet altını,
Konut	: Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğüne yaptırılacak konutu veya Türkiye Emlak Kredi Bankası tarafından inşaa edilen Sosyal konutlardan birisini, bu yollardan konut edinmek mümkün olmaz ise ödülün verildiği tarihte mezkûr bankanın inşaa ettiği konutların rayiç bedelini geçmemek üzere başka yer, kurum ve şahıslardan temin edilecek bir konutu,
Ev Eşyası	: Buzdolabı, çamaşır makinası, fırın, video, renkli televizyon ve müzik seti,
Yardım	: Başarılı sporcuya ve çalıştıracısına verilecek aynî ve nakdî yardım,
Ferdi Sporlar	: 1. Atıcılık, 2. Atletizm, 3. Binicilik, 4. Bisiklet, 5. Boks, 6. Cimnastik, 7. Dağcılık, 8. Eskrim, 9. Güreş, 10. Halter, 11. Judo, 12. Kayak, 13. Kürek, 14. Masa Tenisi, 15. Okçuluk, 16. Tenis, 17. Yelken, 18. Yüzme, 19. Taekwondo, 20. Sualtsporları,

Takım Sporları	: 1. Atletizm, (Kros, Bayrak), 2. Basketbol, 3. Binicilik (Takım), 4. Bisiklet (Takım), 5. Futbol, 6. Hentbol, 7. Kayak (Bayrak), 8. Masa Tenisi, 9. Voleybol, 10. Sutopu, 11. Yüzme (Bayrak) sporlarını;
	(Basketbol, Futbol, Hentbol, Voleybol, Sutopu spor dallarında yedekler takıma dahildir.)
Uluslararası Müsabakalar	: Olimpiyat Oyunları, Dünya, Avrupa ve Balkan Şampiyonaları, Akdeniz ve İslam Ülkeleri Spor Oyunları ile FISU ve ISF tarafından düzenlenen şampiyonaları,
Yurtiçi Müsabakalar	: Genel Müdürlüğün yetkili kurullarınca düzenlenen her seviyedeki sportif müsabakaları,
FISU	: Dünya Üniversiteler Spor Federasyonunu,
ISF	: Dünya Okul Sporları Federasyonunu, ifade eder.

Ödüller

Madde 5 — Uluslararası Federasyonlar, FISU ve ISF müsabaka kuralları uyarınca, bùyükler, gençler, ümitler, yıldızlar (bay, bayan) ferdi ve takım müsabakalarında başarılı olan sporcu, çalıştırıcılarına, ferdi müsabakalarda (Boks, güreş, judo, taekwondo dallarında enaz iki müsabaka kazanmak kaydıyla) beş müsabıkın, takım müsabakalarında enaz dört takımın iştirak etmesi halinde Genel Müdürlükçe aşağıdaki ödüller verilir.

a) . Yurtiçinde yapılan müsabakalarda; iştirak belgesi, madalya, şilt, plaket, kupa, Cumhuriyet altını ve hediyelek eşya.

b) . Uluslararası müsabakalarda; konut, yerli binek otomobili, uygun görülecek ev eşyası, Cumhuriyet altını, hediyelek eşya ve para verilir.

Madde 6 — Genel Müdürlükçe, başarılı sporculara ve bu sporcuların çalıştırıcılarına aşağıdaki yardımlar yapılır;

a) . Yurtiçinde ve yurtdışında kamp ve eğitim, spor malzemesi, giyim kuşam ve para yardımı.

b) . Uluslararası müsabakalar öncesi; antreman ve beslenme ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para yardımı.

c) . Uluslararası müsabakalarda başarılı olan sporculara aylık maaş.

Yurtiçi Müsabakalarda Verilecek Ödüller

Madde 7 — Yurtiçinde düzenlenecek müsabakalarda başarılı olanlara aşağıdaki ödüller verilir.

- 1 — Ferdi birinci olanlara altın madalya ve belgesi,
- 2 — Ferdi ikinci olanlara gümüş madalya ve belgesi,
- 3 — Ferdi üçüncü olanlara bronz madalya ve belgesi,
- 4 — İlk üç dereceye giren takım sporcularına madalya ve belgesi, takıma kupa, şilt, plaket,
- 5 — Halka açık müsabakalara katılanlara iştirak belgesi, madalya.

Yurtiçi ve Uluslararası - Üniversite ve Diğer Okullara Kulüp Müsabakalarında Verilecek Ödüller

Madde 8 — Genel Müdürlükçe, üniversiteler ve diğer okullar (bay-bayan) kategorilerinde düzenlenen okullararası müsabakalarda Türkiye Şampiyonu olan ferdi ve takım sporcularına yukarıda belirtilen ödüllerin dışında, Genel Müdürlükçe oluşturulacak 5 kişilik komisyon tarafından belirlenecek başka ödüller de verilebilir.

Beden Terbiyesi ve Spor İl Müdürlüklerinin yıllık faaliyet programları gereğince yapılan müsabakalar sonunda derece alan ferdi sporcular ile takımlara yukarıda belirtilen ödüllerin dışında;

İl ve ilçe düzeyinde büyükler, gençler, yıldızlar ve küçükler (bay-bayan) kategorilerinde enaz 8 takımın veya ferdi sporcunun katıldığı okul ve kulüp müsabakalarında birinci olan ferdi sporculara cins ve miktarı İl Danışma Kurullarınca tesbit edilecek başka ödüller de verilebilir.

Olimpiyat Oyunları, Dünya, Avrupa, Balkan Şampiyonaları, Akdeniz Oyunları, İslâm Ülkeleri Spor Oyunları, FISU ve ISF Şampiyonaları

Madde 9 — Olimpiyat Oyunları, Dünya, Avrupa, Balkan Şampiyonaları, Akdeniz Oyunları, İslâm Ülkeleri Spor Oyunları, FISU ve ISF Şampiyonalarında başarılı olan ferdi sporculara, takım sporcularınının her birine aşağıdaki ödüller verilir.

Olimpiyat Oyunlarında Verilecek Ödüller :

Ferdi ve takım müsabakalarında derece alan sporculara;

- Birinci olanlara bir konut, 1 adet yerli binek otomobili, uygun görülecek ev eşyalarından biri ve 25 adet Cumhuriyet altını,
- İkinci olanlara bir konut, uygun görülecek ev eşyalarından biri ve 20 adet Cumhuriyet altını,
- Üçüncü olanlara 1 adet yerli binek otomobili, uygun görülecek ev eşyalarından biri ve 15 adet Cumhuriyet altını verilir.

Dünya Şampiyonalarında Verilecek Ödüller :

Ferdi ve takım müsabakalarında derece alan sporculara;

- Birinci olanlara 1 konut, 20 adet Cumhuriyet altını,
- İkinci olanlara 1 yerli binek otomobili, uygun görülecek ev eşyalarından biri, 15 adet Cumhuriyet altını,
- Üçüncü olanlara 1 yerli binek otomobili, 10 adet Cumhuriyet altını verilir.

Avrupa Şampiyonalarında Verilecek Ödüller :

Ferdi ve takım müsabakalarında derece alan sporculara;

- Birinci olanlara bir konut, 15 adet Cumhuriyet altını,
- İkinci olanlara bir yerli binek otomobili, uygun görülecek ev eşyalarından biri, 10 adet Cumhuriyet altını,
- Üçüncü olan sporculara 1 yerli binek otomobili.

Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında ferdi ve takım müsabakalarında derece alan gençler ve ümitlere büyüklerin aldığı ödülün 1/2'si, yıldızlarda ise büyüklere verilen ödülün 1/4'ü verilir.

Balkan Şampiyonalarında Verilecek Ödüller

Madde 10 — Büyükler, Gençler, Ümitler, Yıldızlar kategorilerinde ferdi ve takım müsabakalarında enaz 4 ülkenin iştirak etmesi halinde aşağıdaki ödüller verilir :

Ferdi ve takım müsabakalarında;

- Birinci olanlara 8 adet Cumhuriyet altını ve uygun görülecek ev eşyalarından biri,
- İkinci olanlara 4 adet Cumhuriyet altını,
- Üçüncü olanlara 2 adet Cumhuriyet altını verilir.

Akdeniz Oyunlarında Verilecek Ödüller :

Ferdi ve takım müsabakalarında;

- Birinci olanlara 10 adet Cumhuriyet altını,
- İkinci olanlara 5 adet Cumhuriyet altını,
- Üçüncü olanlara 3 adet Cumhuriyet altını verilir.

İslâm Ülkeleri Spor Oyunlarında Verilecek Ödüller :

Ferdi ve takım müsabakalarında;

- a) Birinci olanlara 8 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara 4 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 2 adet Cumhuriyet altını verilir.

FISU - ISF Şampiyonalarında Verilecek Ödüller :

Ferdi ve takım müsabakalarında;

- a) Birinci olanlara 6 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara 3 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 1 adet Cumhuriyet altını.

Antrenörlere Verilecek Ödüller

Madde 11 — Uluslararası müsabakalarda başarılı olan sporcuların antrenörlerine (en az bir yıl çalıştırmak kaydıyla);

- a) Müsabaka tarihinden bir yıl önce çalıştıranlara, başarılı sporcularının aldığı en yüksek ödülün 1/2'si,
- b) Müsabaka tarihinden önce geriye doğru 2 ilâ 4 yıl içinde, en az bir yıl çalıştıranlara başarılı sporcularının aldığı en yüksek ödülün 1/4'ü nakit olarak verilir. (Çalıştıranların birden fazla olması halinde her yıl için her bir antrenöre başarılı sporcularının aldığı en yüksek ödülün 1/4'ü nakit olarak verilir. Başarılı sporcusunu bir yıldan fazla, iki yıldan az çalıştıranlara 1 yıl karşılığı ödeme yapılır.)
- c) Ferdi sporcu veya takımı sadece müsabakalara götüren antrenör veya teknik direktörlere sporcunun aldığı en yüksek ödülün 1/4'ü nakit olarak verilir.

Uluslararası Müsabakalar Öncesi Yapılacak Hazırlık Kampları ile Bu Müsabakalarda Başarılı Olan Sporcu ve Antrenörlerine Yapılacak Yardımlar

Madde 12 — Yardımlar aşağıdaki esaslar dahilinde yapılır :

- a) Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları öncesi bir ay süre ile, kampa alınacak sporcu ve bunların çalıştıracılarına 3000 gösterge rakkamı,
- b) Akdeniz Oyunları, İslâm Ülkeleri Spor Oyunları, Balkan, FISU ve ISF şampiyonaları için 15 gün süre ile 2000 gösterge rakkamı,
- c) Bu kamplar dışında, oyunlar ve şampiyonalara hazırlık maksadıyla Federasyonların uygun göreceği ve Genel Müdürün onaylayacağı kamplara iştirak eden sporcu ve çalıştıracılarına, (Her kamp süresi üç haftayı geçmemek kaydıyla) 1000-3000 gösterge rakkamı uygulanır.

Bu gösterge rakkamları, Devlet Memurlarının maaşlarında esas alınan katsayı ile çarpılarak elde edilecek brüt aylığın bir günlüğü kamp süresi ile çarpılır ve bu miktar, cep harçlığı olarak ödenir.

d) Aylık para yardımı;

Uluslararası müsabakalarda başarılı olan sporculara, derecelerine göre aşağıda belirtilen gösterge rakkamlarının Devlet Memurları maaşlarında esas alınan katsayı ile çarpılarak elde edilecek brüt miktardan yapılacak kesintiler sonucu elde edilen miktar aylık ücret olarak ödenir.

YARIŞMANIN CİNSİ	KATEGORİ	DERECE	GÖSTERGE TL.
Olimpiyat Oyunları		1.	10.000,—
		2.	7.000,—
		3.	5.000,—
Dünya Şampiyonaları	BÜYÜKLER	1.	7.000,—
		2.	5.000,—
		3.	3.000,—
" "	GENÇLER - ÜMITLER	1.	1.500,—
		2.	1.000,—
		3.	500,—
" "	YILDIZLAR	1.	1.000,—
		2.	800,—
		3.	400,—
Avrupa Şampiyonaları	BÜYÜKLER	1.	5.000,—
		2.	3.000,—
		3.	2.000,—
" "	GENÇLER - ÜMITLER	1.	1.000,—
		2.	800,—
		3.	400,—
Akdeniz Oyunları		1.	3.000,—
		2.	2.000,—
		3.	1.000,—
Balkan Şampiyonaları (en az dört ülkenin iştirak etmesi halinde)	BÜYÜKLER	1.	2.000,—
	GENÇLER - ÜMITLER	1.	1.000,—

Aylık Para Yardımını Ödeme Süreleri

Madde 13 — Uluslararası müsabakalarda başarılı olan sporculara;

- Olimpiyat Oyunları için 4 yıl,
  - Dünya Şampiyonaları için 2 yıl,
  - Diğer Şampiyonalar için 1 yıl,
- süre ile ödeme yapılır.

Gençler, Ümitler ve Yıldızlara yapılan para yardımı ödeme süreleri;

a) Gençler ve Ümitlere, Büyüklere verilen ödeme süresinin 1/2'si, Yıldızlara ise 1/4'ü verilir.

Ödemeler; derece elde edilen yarışma tarihini takip eden ay başından geçerli olmak üzere ve her ayın ilk haftasında yapılır.

Aylık para yardımına hak kazanılması durumunda; yukarıda belirtilen uluslararası yarışmalarda aynı yıl içerisinde birden fazla derece alınması halinde, farklı derecelerden en iyi olanı, aynı derecelerden ise yalnız birisi esas alınır.

T. C.
BAŞBAKANLIK
GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÖDÜL YÖNETMELİĞİ

Başarılı Sporculara ve Bunların Kulüpleri ile
Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine
Aynı ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve
Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik

**BU YÖNETMELİK
6 ARALIK 1990 GÜN ve
20717 SAYILI RESMİ GAZETEDE
YAYINLANMIŞTIR.**

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, yurtiçinde ve yurtdışında yapılan spor müsabakalarında başarılı olan amatör sporcular ile bunların kulüplerine ve Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine aynı ve nakdi yardım yapılmasına ve ödül verilmesine dair esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik yurtiçinde ve yurtdışında yapılan her türlü uluslararası müsabakalarda derece alan sporcular ile bunların kulüplerini ve Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerini (yabancı uyruklu antrenörler hariç) kapsar.

Dayanak

Madde 3 — Sayıştay'ın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin (h) bendi ile 10 uncu maddesine ve 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 3 üncü maddesine dayatılarak Merkez Danışma Kurulunca hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen tanımlardan;

Genel Müdürlük : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü,

Sporcu : Müsabakalara katılıp derece elde eden ferdi ve takım sporcularını,

Başarılı Sporcu : Ferdi ve takım müsabakalarında ilk üç dereceyi elde eden veya rekor kıran sporcuları,

Disiplin : Aynı spor federasyonunun içinde yer alan muhtelif yarışmaları (örnek; Atletizm 100 Mt, Yüksek Atlama gibi),

Teknik Direktör : İlgili spor dalında antrenörlük belgesine sahip olanlardan Federasyonun teknikli ve Genel Müdürlüğün onayı ile milli takımın müsabakaya hazırlık ve müsabaka amacıyla yapılacak faaliyetlerini düzenlemek için görevlendirilen ve kendisine bağlı antrenörlerin çalışmalarını yönetip, yönlendiren kişiyi,

Antrenör : Ödüle hak kazanan Milli Takım sporcusunu kullüpte veya Milli Takımda çalıştırana,

Ödül : Başarılı sporcuya ve kulübüne, Milli Takım antrenörlerine verilecek madalya, başarı bel-

gesi, plaket, şilt, kupa, konut, binek otomobili (yer ve Cumhuriyet altını (veya karşılığı Türk Lirası),

Konut : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğün yaptırılacak konutu veya Türkiye Emlak Bankasından inşaa edilecek sosyal konutlardan birini bu yollardan konut temini mümkün olma ödülün verildiği tarihte mezkur bankanın inşaa ettiği konutların rayiç bedelini geçmemek üzere bir yer, kurum ve şahıslardan temin edilecek bir tutu,

Kulüp : Genel Müdürlüğe tescilli olan spor kulplerini,

Yardım : Başarılı sporcuya verilecek aynı nakdi yardımı,

Takım Spor : Birden fazla sporcunun aynı da birbiriyle yardımlaşmak suretiyle karşılıklı takım halinde yapmış olduğu müsabaka, takım müsabakasıdır. Takım müsabakasında yedekler takı dahildir.

Ferdi Spor : Takım sporu dışında kalan diğer spor dalları ferdi spordur.

Gösteri Sporu : Olimpiyat oyunları programında gösteri olarak yer alan spor,

Uluslararası Müsabakalar : Olimpiyat Oyunları, Dünya Avrupa ve Balkan Şampiyonaları, Akdeniz ve İslâm Ülkeleri Spor Oyunları ile FISU ve ISF tarafından düzenlenen şampiyonalarla, uluslararası turnuva ve kupalar ile Dünya ve Avrupa Kupası Şampiyonalarını,

Yurtiçi Müsabakalar : Genel Müdürlükçe düzenlenen ve sonuçları tasdik edilen her seviyedeki sportif müsabakaları,

FISU : Dünya Üniversiteler Spor Federasyonunu,

ISF : Dünya Okul Sporları Federasyonunu, ifade eder.

İKİNCİ KISIM Esas Hükümler

Ödüller

Madde 5 — Başarılı olan sporcu, kulüp ve çalıştırıcılara aşağıdaki ödüller verilir.

a) Uluslararası Federasyonlar, FISU ve ISF müsabaka kurulları uyarınca büyükler, gençler, ümitler, yıldızlar (bay - bayan) ferdi ve takım müsabakalarında başarılı olan sporcu ve bunların kulüpleri ile milli takım antrenörlerine, ferdi müsaba-

bakalarda (tur atlama dışında en az iki müsabaka kazanmak kaydıyla) beş müsabıkın, grup veya takım müsabakalarında en az beş takımın iştirak etmesi halinde ilk üç dereceyi alanlara Genel Müdürlükçe konut, yerli binek otomobil, Cumhuriyet altını (veya karşılığı Türk Lirası) ödülleri verilir.

b) Yurtiçinde yapılan müsabakalarda derece girenlere iştirak belgesi, madalya, şilt, plâket, kupa ve hediyeelik eşya,

c) İlk üç dereceye giren takım sporcularına ferdi spor oltupta müsabaka sonunda takım değerlendirmesi yapılan branşların sporcularına da madalya ve belgesi, takıma kupa, şilt, plâket, verilir.

Sporcu, Kulüp ve Milli Takım Teknik Direktörleri ve Antrenörlerine Yapılacak Yardımlar

Madde 6 — Genel Müdürlükçe, başarılı sporculara, bunların kulüplerine ve milli takım antrenörlerine ve teknik direktörlerine aşağıdaki yardımlar yapılır.

a) Türkiye'yi Uluslararası alanda temsil eden kulüplere (profesyonel futbol takımları hariç) pa ve/veya malzeme yardımı,

b) Uluslararası müsabakalarda başarılı olan sporculara beslenme karşılığı para yardımı,

c) Türkiye Profesyonel Futbol Ligleri dışında Türkiye birinciliklerinde ilk üç dereceye giren takımların kulüplerine para ve/veya malzeme yardımı,

Yurtiçi Müsabakalarda Verilecek Ödüller

Madde 7 — Yurtiçinde düzenlenecek müsabakalarda başarılı olanlara aşağıdaki ödüller;

a) Ferdi birinci olanlara altın madalya ve belgesi,

b) Ferdi ikinci olanlara gümüş madalya ve belgesi,

c) Ferdi üçüncü olanlara bronz madalya ve belgesi,

d) İlk üç dereceye giren takım sporcularına ve ferdi spor olupta müsabaka sonunda takım değerlendirilmesi yapılan branşların sporcularına da madalya ve belgesi, takıma kupa, şilt, plâket,

e) Genel Müdürlükçe uygun görülecek en cennilmen (Fair Play) sporcu ve kulüplere altın, madalya ve belgesi, kupa, şilt, plâket,

f) Halka açık müsabakalara katılanlara iştir belgesi, rozet ve gerektiğinde spor malzemesi, verilir.

Genel Müdürlükçe Düzenlenen Üniversite ve Diğer Okul Müsabakalarında Verilecek Ödüller

Madde 8 — Genel Müdürlükçe, Üniversite diğer okullar (bay - bayan) kategorilerinde düzenlenen okullararası müsabakalarda Türkiye Şampiyonu olan ferdi ve takım sporcularına yukarıda belirtilen ödüllerin dışında, Genel Müdürlükçe oluşturulan 5 kişilik kurul tarafından belirlenecek spor malzemesi verilebilir.

Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerince Düzenlenen Müsabakalarda Verilecek Yardımlar

Madde 9 — Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin yıllık faaliyet programları gereğince yapılan müsabakalar sonunda derece alan ferdi sporcular takımlara İl ve İlçe düzeyinde bükükler, ümit gençler, yıldızlar ve küçükler (bay - bayan) kategorilerinde en az 5 takım ve her kategoride asgari ferdi sporcunun katıldığı okul ve kulüp müsabakalarında birinci, ikinci ve üçüncü olan ferdi ve takım sporcularına cins ve miktarı İl Danışma Kurulunca tespit edilecek spor malzemesi verilebilir

Olimpiyat Oyunları, Dünya, Avrupa, Balkan Şampiyonaları, Akdeniz Oyunları, İslâm Ülkeleri Spor Oyunları, FISU ve ISF Şampiyonaları, Uluslararası Turnuva ve Kupalarla Dünya ve Avrupa Kupası ve Rekor Kıran Sporculara Verilecek Ödüller

Madde 10 — Olimpiyat Oyunları, Dünya, Avrupa, Balkan Şampiyonaları, Akdeniz Oyunları, FISU ve ISF Şampiyonalarında başarılı olan ferdi sporculara, takım sporcularının her birine ve uluslararası turnuva ve kupalarda Dünya veya Avrupa Kupası müsabakalarında derece alan ve rekor kıranlara aşağıdaki ödüller verilir.

Ölimpiyat Oyunlarında verilecek ödüller:

Ferdi ve takım müsabakalarında derece alan sporculara;

- a) Birinci olanlara bir konut, bir adet yerli binek otomobil, 80 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara bir konut, 60 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara bir adet yerli binek otomobil, 40 adet Cumhuriyet altını verilir.

Olimpiyatlarda gösteri sporu olarak kabul edilen spor branşlarında başarılı olan sporculara aldıkları derecenin karşılığı olan ödüllerden yalnız Cumhuriyet altını verilir.

Dünya Şampiyonalarında verilecek ödüller:

Ferdi ve takım müsabakalarında derece alan sporculara;

- a) Birinci olanlara bir konut, 60 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara yerli binek otomobil, 40 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 1 yerli binek otomobil, 20 adet Cumhuriyet altını verilir.

Avrupa Şampiyonalarında verilecek ödüller:

Ferdi ve takım müsabakalarında derece alan sporculara;

- a) Birinci olanlara bir konut, 40 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara bir yerli binek otomobil, 20 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olan sporculara 1 yerli binek otomobil, 10 adet Cumhuriyet altını,

Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında ferdi ve takım müsabakalarında derece alan gençler ve ümitlere büyüklerin aldığı ödülün 1/2'si, yıldızlara ise büyüklerle verilen ödülün 1/4'ü verilir.

Balkan Şampiyonalarında verilecek ödüller :

Büyükler, Gençler, Ümitler, Yıldızlar kategorilerinde ferdi ve takım müsabakalarında en az 4 ülkenin iştirak etmesi halinde aşağıdaki ödüller verilir.

Ferdi ve takım müsabakalarında;

- a) Birinci olanlara 20 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara 15 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 10 adet Cumhuriyet altını verilir.

Akdeniz Oyunları ve İslâm Ülkeleri Spor Oyunlarında verilecek ödüller :

Ferdi ve takım müsabakalarında;

- a) Birinci olanlara 30 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara 20 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 15 adet Cumhuriyet altını verilir.

FISU ve ISF Şampiyonalarında verilecek ödüller :

Ferdi ve takım müsabakalarında;

- a) Birinci olanlara 20 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara 15 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 10 adet Cumhuriyet altını verilir.

Uluslararası turnuvalarda ve diğer kupalarda verilecek ödüller :

Enaz 10 ülkenin iştirak ettiği müsabakalarda; (enaz dört müsabaka yaparak)

- a) Birinci olanlara 20 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara 10 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 5 adet Cumhuriyet altını verilir.

Dünya Kupası müsabakalarında verilecek ödüller :

- a) Birinci olanlara 40 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara 30 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 15 adet Cumhuriyet altını verilir.

Avrupa Kupası müsabakalarında verilecek ödüller :

- a) Birinci olanlara 30 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara 20 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 10 adet Cumhuriyet altını verilir.

Diğer kupalarda verilecek ödüller :

- a) Birinci olanlara 20 adet Cumhuriyet altını,
- b) İkinci olanlara 10 adet Cumhuriyet altını,
- c) Üçüncü olanlara 5 adet Cumhuriyet altını verilir.

Yurtiçinde ve yurtdışında rekor kırılması halinde verilecek ödüller :

Yeni ihdas edilen spor disiplin ve kategorilerinde bu fıkra, ihdas tarihinden itibaren en az üç yıl geçtikten sonra uygulanır.

- a) Yurtiçinde rekor kıran sporcuya 1 adet Cumhuriyet altını,
- b) Yurtdışında rekor kıran sporcuya 3 adet Cumhuriyet altını verilir.

Milli Takımlara Sporcu Veren Kulüpler ile Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine Verilecek Ödüller

Madde 11 — Uluslararası müsabakalarda ilk üç dereceyi elde eden takım veya ferdi sporcunun kulübüne ve milli takımda görev alan teknik elemanlara aşağıdaki ödüller verilir. (Sporcu ve takımların kuluibe enaz bir yıl tescilli olması şartı aranır. Bir yıldan çok, iki yıldan az tescilli olan sporcularda bu süre bir yıl olarak değerlendirilir.)

a) Başarılı sporcunun müsabaka öncesi en az bir yıl içerisinde tescilli olduğu kulübüne (bu süre 6 aydan az olamaz), sporcularının her birinin aldığı Cumhuriyet altını toplamının iki katı kadar Cumhuriyet altını karşılığı TL. nakit olarak verilir.

b) Milli Takım kamplarında ferdi sporcuyu bizzat çalıştırarak müsabakaya götüren teknik direktör ve antrenörlere; başarılı sporcularının her birinin aldığı ödüller toplamının 1/4'ü aralarında eşit olarak pay edilir.

c) Başarılı sporcuyu müsabaka öncesi en az bir yıl içerisinde (bu süre 6 aydan az olamaz) Milli Takım kampları dışında çalıştıran antrenöre sporcularının aldığı miktarda Cumhuriyet altını karşılığı TL. nakit olarak verilir.

d) Takım sporlarında ise; sporcuların aldığı ödüller toplamının 1/8'i teknik direktör ve antrenörleri arasında eşit olarak pay edilir.

Uluslararası Müsabakalar Öncesi Yapılacak Hazırlık Kampları ile Bu Müsabakalarda Başarılı Olan Sporcu ve Milli Takım Teknik Direktörü Antrenör/Antrenörlere Yapılacak Yardımlar

Madde 12 — Yardımlar aşağıdaki esaslar dahilinde yapılır;

a) Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları öncesi ençok 21 gün süre ile, kampa alınacak sporcu ve bunları çalıştıran teknik direktör ve milli takım antrenörlerine 3000 gösterge rakamı,

b) Akdeniz Oyunları, İslâm Ülkeleri Spor Oyunları, Balkan Şampiyonaları için ençok 15 gün süre ile kampa alınacak sporcu ve bunları çalıştıran teknik direktör ve milli takım antrenörlerine 2000 gösterge rakamı,

c) FISU ve ISF Şampiyonaları ile oyunlar ve şampiyonalara hazırlık maksadıyla federasyonların uygun göreceği ve Genel Müdürlüğün onaylayacağı kamplara iştirak eden sporculara (her kamp süresi 15 günü geçmemek kaydıyla) 1000 gösterge rakamı uygulanır.

Bu gösterge rakamları 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43 üncü maddesinde sözü edilen ve aylıkların hesaplanmasında esas alınan göstergelere uygulanan maaş katsayısı ile çarpılarak elde edilecek brüt aylığın bir günlüğü kamp süresi ile çarpılır ve bu miktar cep harçlığı olarak ödenir. Ancak, cep harçlığı ödemesi, ferdi sporlarda her disiplinin için yedek dahil dördü geçmez.

d) Turnuvalardan önce yapılan kamplara katılan sporculara ve çalıştıricılarına bu ödeme yapılmaz.

e) Uluslararası müsabakalarda başarılı olan sporculara, derecelerine göre aşağıda belirtilen gösterge rakamlarının Devlet Memurları maaşlarında esas alınan katsayı ile çarpılarak elde edilecek brüt miktardan yapılacak kesintiler sonucu elde edilen miktar aylık para yardımı olarak ödenir.

Yarışmanın Cinsi	Kategorisi	Derece	TL.	Gösterge
Olimpiyat Oyunları		1	10.000.—	
		2	7.000.—	
		3	5.000.—	
Dünya Şampiyonaları	Büyükler	1	7.000.—	
		2	5.000.—	
		3	3.000.—	

Dünya Şampiyonaları Gençler-Ümitler	1	1.500.—
	2	1.000.—
	3	500.—
Dünya Şampiyonaları Yıldızlar	1	1.000.—
	2	800.—
	3	400.—
Avrupa Şampiyonaları Büyükler	1	5.000.—
	2	3.000.—
	3	2.000.—
Avrupa Şampiyonaları Gençler-Ümitler	1	1.000.—
	2	800.—
	3	400.—
Akdeniz Oyunları	1	3.000.—
	2	2.000.—
	3	1.000.—
Balkan Şampiyonası Büyükler	1	2.000.—
(enaz 4 ülkenin iştirak etmesi halinde)		
Gençler-Ümitler	1	1.000.—

Aylık Para Yardımını Ödeme Süreleri

Madde 13 — Uluslararası müsabakalarda başa-
rılı olan sporculara;

- Olimpiyat oyunları için 4 yıl,
- Dünya şampiyonaları için 2 yıl,
- Diğer şampiyonalar için 1 yıl süre ile öde-
me yapılır.

Gençler, Ümitler ve Yıldızlara yapılan para yar-
dımı ödeme süreleri;

Gençler ve Ümitlere, Büyüklere verilen ödeme
süresinin 1/2'si, Yıldızlara ise 1/4'ü verilir.

Ödemeler; derece elde edilen yarışma tarihini
takip eden ay başından geçerli olmak üzere ve her
ayın ilk haftasında yapılır.

Aylık para yardımına hak kazanılması duru-
munda; yukarıda belirtilen uluslararası yarışmalar-
da aynı yıl içerisinde birden fazla derece alınması
halinde, farklı derecelerden en iyi olanı, aynı dere-
celerden ise yalnız birisi esas alınır.

Yardımanın Kesilmesi

Madde 14 — Yardıma hak kazanan sporculara
ve milli takım antrenörü/antrenörler ve teknik di-
rektörlere aşağıdaki hallerden birinin gerçekleşme-
si durumunda yapılmakta olan aylık para yardımını
derhal kesilir.

- Sürenin sona ermesi,
- Genel Müdürlük Ceza Kurulunca 6 ay ya-
rışmalardan men cezası ile cezalandırılmaları,
- Mazetsiz olarak milli takım çalışmalarına
ve düzenlenen yarışmalara katılmamaları,

d) Türk Ceza Kanununa göre yüz kızartıcı bir suçtan dolayı cezalandırılmaları (hakkında işlem yapılanların, takibatın sonucuna kadar ödemeleri geçici olarak durdurulur.) Hüküm giyenlere herhangeri bir ödeme yapılmaz. Beraat edenlere ise ödemelerin durdurulduğu tarihten itibaren geçmiş bütün alacaklarının tamamı ödenir.

Ödül ve Yardımın Kaynağı

Madde 15 — Ödüller ve yardımlar, Genel Müdürlük ve İl Spor Müdürlükleri bütçeleri ile Federasyonlar Fonundan ve Türk Sporunu Teşvik Fonundan karşılanır.

Ödül ve Yardıma Hak Kazananların Belirlenmesi

Madde 16 — Bu Yönetmelik hükümlerine göre ödül ve yardıma hak kazanan sporcuların ve milli takım antrenörü/antrenörler ve teknik direktörler ile sporcunun bağlı olduğu kulübün adları ve gerçekli belgeler ile federasyon yönetim kurulu kararı ile birlikte Genel Müdürlüğe gönderilir (FISU ve ISF ile ilgili işlemler bu faaliyetlerin yürütüldüğü birim tarafından yerine getirilir.) Başarılı sporcular ile milli takım antrenör/antrenörler, teknik direktörlere verilecek ödüllerin (konut, yerli binek

otomobil) nitelikleri Genel Müdürün başkanlığında kurulacak 5 kişilik bir komisyon tarafından belirlenir.

Eğitim Bursu ve Çalışma Gideri Verilecek Sporcular

Madde 17 — Yurtiçinde ve yurtdışında yapılan spor müsabakalarında üstün başarı kazanmış sporcular ile sporun herhangi bir dalında yetenekli oldukları yapılan yetenek testleri veya seçmeler sonucu belirlenen sporculara, yarışma sporcusu olarak yetiştirilmelerini sağlamak amacıyla öğrenci sporculara eğitim bursu, öğrenci olmayan sporculara çalışma gideri verilir. Bununla ilgili esas ve usuller Genel Müdürlükçe çıkarılacak talimatla düzenlenir.

Diğer Kişi ve Kuruluşlarca Verilecek Ödül ve Yardımlar

Madde 18 — Bu Yönetmelik, diğer kişi ve kuruluşlarca başarılı sporcular ile milli takım antrenörü/antrenörler ve teknik direktörler ve bu sporcuların bağlı olduğu tescilli kulüplerine verilecek ödül ve yardımlara engel teşkil etmez.

Aynı Ödüllerin Birden Fazla Verilmemesi

Madde 19 — Sporculara verilmekte olan aylık yardımın dışındaki ödüller, Olimpiyat dışında bir defa verilir.

İki Şampiyonanın Bir Arada Yapılması Halinde Birinci Olanlara Verilecek Ödül

Madde 20 — Dünya ve Avrupa Şampiyonasının birlikte yapıldığı aynı yarışmada sporcuya, aldığı en iyi derece karşılığı olan (Dünya Şampiyonası) bir ödül verilir.

Halter Müsabakalarında Bir Disiplinde Derece Elde Edenlere Verilecek Ödül

Madde 21 — Halter müsabakalarında koparma veya silkme stilinden birinde derece (ilk üç) elde eden sporculara, aynı müsabakanın toplamı karşılığında öngörülen ödülün yarısı nakit olarak verilir.

Yeni Federasyon Kurulması

Madde 22 — Bu Yönetmeliğin yayımından sonra bir Federasyon kurulması halinde hakedenlere ödülleri bu Yönetmelik hükümlerine göre verilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Geçici Hükümler

Geçici Madde 1 — 12 Aralık 1987 tarih ve 19662 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Başarılı Sporcular ve Çalıştırıcılarına Ayni ve Nakiti Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra ödüle hak kazananların ödülleri, söz konusu Yönetmeliğe göre verilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Son Hükümler

Yürürlükten Kaldırma

Madde 23 — 832 sayılı Sayıştay Kanununun 105 inci maddesi hükmü uyarınca Sayıştayın görüşü alınan bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile 12 Aralık 1987 tarih ve 19662 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Ödül Yönetmeliği yürürlükten kalkar.

Yürürlük

Madde 24 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 25 — Bu Yönetmeliği Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü yürütür.

Ünitesi: Spor Faal. Dai. Bşk.
Sayı : MZ.100/105 05/02/1991
Konu : Burs ve Çalışma
Gideri Talimatı

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINA

Ödül Yönetmeliği'nin 17. maddesi gereğince hazırlanan "BAŞARILI SPORCULARA VERİLECEK EĞİTİM BURSUSU VE ÇALIŞMA GİDERİ TALİMATI" ekte sunulmuştur.

Makamınızca uygun görüldüğü takdirde Başarılı Sporculara Verilecek Eğitim Bursu ve Çalışma Gideri Talimatı'nın yürürlüğe konulmasını müsaadelerinize arz ederim.

BAŞARILI SPORCULARA VERİLECEK
EĞİTİM BURSUSU VE ÇALIŞMA GİDERİ
TALİMATI

Mesut ÇİMEN
Spor Faaliyetleri
Daire Başkanı V.
(İmza)

Ankara, 1991

O L U R
05/02/1991
(İmza)
Tevfik SARKAYA
Genel Müdür

BAŞARILI SPORCULARA VERİLECEK EĞİTİM
BURSUSU VE ÇALIŞMA GİDERİ TALİMATI

AMAÇ :

Madde 1 : Bu talimatın amacı, yurtiçinde ve yurtdışında yapılan spor müsabakalarında üstün başarı kazanmış öğrenci sporcular ile sporun herhangi bir dalında yetenekli oldukları yapılan yetenek testleri veya seçimler sonucu belirlenen öğrenci sporculara eğitim bursu, öğrenci olmayan sporculara ise çalışma gideri verilmesini sağlamaktır.

KAPSAM :

Madde 2 : Tüm spor branşlarında istikbal vadeden üstün yetenekli öğrenci sporcular ile yurtiçi ve yurtdışında düzenlenen yarışmalarda başarılı olan sporculara burs ve çalışma gideri verilmesi ile ilgili esas ve usulleri kapsar.

DAYANAK :

Madde 3 : Bu talimat 6 ARALIK 1990 gün ve 20717 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü "ÖDÜL YÖNETMELİĞİ" nin 17. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

KAYNAK :

Madde 4 : Verilecek burslar ve çalışma giderleri, Ödül Yönetmeliğinin 15. maddesinde belirtildiği şekilde, Genel Müdürlük ve Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri bütçelerinde bu amaçla açılan fasıllardan, Federasyonlar Fonu ile Türk Sporunu Teşvik Fonundan karşılanır.

TANIM VE KISALTMALAR :

Madde 5 : Bu talimatta geçen;
Genel Müdürlük : GENÇLİK VE SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜ,
Federasyonlar : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyetinde bulunan SPOR FEDERASYONLARINI,
Kurul : Burs ve çalışma gideri verilecek sporcuları tespit etmek üzere kurulan SEÇİCİ KURULU ifade eder.

BURSUN KİMLERE VERİLECEĞİ VE VERİLİŞ ŞEKLİ :

Madde 6 : A) Eğitim bursu ve çalışma giderleri, yurtiçi ve yurtdışında yapılan spor müsabakalarında üstün başarı kazanan sporculardan;

EGİTİM BURSU VERİLECEKLERİN TESPİT EDİLMESİ

1. Uluslararası yarışmalarda ferdi ve takım sporlarında yapılan müsabakalarda ilk iki sırayı alan sporculardan ödül yönetmeliğinde belirtilen aylık ödemedeki yararlanamayanlara,

2. Spor dallarında ve bu dalların kilo veya disiplinlerinde Türkiye Şampiyonalarında birinci olanlara,

3. Metrik ve kronometrik ölçümlere göre her yıl belirlenen barajları aşmış branşlarında Türkiye rekoru kıranlara.

B) Federasyonlar veya ilgili Genel Müdürlük Birimlerince belirlenen esaslar dahilinde yapılacak testler ve seçmelere göre sporun herhangi bir dalında yetenekli oldukları tespit edilenlerden;

1. Her yıl Genel Müdürlükçe tespit edilen ve özellikle ferdi spor dallarında en fazla 20 sporcuya,

2. Sporcuyu bulma, keşfetme ve yetiştirme projesi kapsamında her spor dalında belirlenen her branşta en fazla 20 sporcuya verilir.

4. Yetenek tespiti ve ölçümü yapabilen bir spor eğitimi uzmanı,

5. İlgili Federasyon Başkanı veya temsil edeceği bir Asbaşkan, Genel Sekreter Eğitim ve Teknik Kurullarından birer üye.

SEÇİCİ KURULUN GÖREVLİ :

Madde 9 : Seçici Kurulun Görevleri;

a. Federasyonlardan veya ilgili birimlerden bildirilen listeleri incelemek,

b. Fondan bu iş için ayrılan ödeneği dikkate alarak burs ve çalışma gideri verilecek sporcuyu tespit etmek,

c. Burs ve çalışma gideri verilecek sporcuyu ismen belirlemek ve Genel Müdürlük Makamının onayına sunmak.

FEDERASYONLARIN GÖREVLİ :

Madde 10 : Federasyonlar ilgili kurullarınca, yıl içerisinde burs ve çalışma gideri almaya aday sporcularını ekli formlara göre belirleyerek Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığına gönderirler.

Ayrıca, burs kazanan sporcuların daha sonraki çalışmalarını de takip eder ve burs verilmeye devam edilmesi veya kesilmesi şeklinde görüşlerini de bu Daireye bildirirler.

Madde 7 : Eğitim bursu ve çalışma gideri verilecekler aşağıdaki şekilde tespit edilir.

a. Eğitim bursu ve çalışma gideri almaya layık görülen her sporcuyu için ekteki form ayrı ayrı doldurulur ve federasyon veya ilgi birimlerince tasdik edilerek Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığına gönderilir.

b. Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığına da federasyonlardan veya ilgili birimlerden gelen formlar listeler halinde seçici kurula intikal ettirilir.

c. Seçici kurul bu listelerdeki sporcuların durumlarını tetkik ederek burs veya çalışma gideri verilecekleri tespit ederek Genel Müdürün onayına sunar.

SEÇİCİ KURUL :

Madde 8 : Eğitim bursu ve çalışma gideri verilecek sporcuları tespit etmek üzere Genel Müdürlük makamının onayı ile kurulur.

Bu kurul şu üyelerden oluşur:

1. Genel Müdürün yetki vereceği Genel Müdür Yardımcısı,
2. Spor Faaliyetleri Daire Başkanı,
3. Spor Eğitimi Daire Başkanı,

EGİTİM BURSU VE ÇALIŞMA GİDERİNİN MİKTARI :

Madde 11 : Eğitim bursu ve çalışma giderleri her yıl Genel Müdürlükçe belirlenir. 1991 yılında ödenecek eğitim bursu ve çalışma giderleri kategorilerine göre aşağıda gösterilmiştir.

Minikler Kategorisi : 150.000.-TL.

Yıldızlar Kategorisi : 200.000.-TL.

Gençler Kategorisi : 250.000.-TL.

Büyükler Kategorisi : 300.000.-TL.

EGİTİM BURSU VE ÇALIŞMA SÜRESİ :

Madde 12 : Eğitim bursu ve çalışma gideri, bu talimat esaslarına uyulduğu takdirde bir yıl süre ile verilir.

Müsabakalara bağlı verilecek eğitim bursu ve çalışma gideri müsabakaların düzenlendiği tarihi takibeden aybaşımdan, yetenek tespiti sonucu seçilen sporculara verilecek eğitim bursu ve çalışma gideri ise seçmelerin yapıldığı tarihi takip eden aybaşımdan başlamak üzere verilir.

EĞİTİM BURSUYLA İLGİLİ BİRİM :

EGİTİM BURSUYLA İLGİLİ BİRİM :

Madde 13 : Eğitim bursu ve çalışma gideri alan sporcular ilgili federasyonlarca veya ilgili birimlerinde devamlı izlenir ve her üç ayda bir düzenlenecek raporlar Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığına gönderilir. İhtiyaç duyulduğu takdirde, bu sporcular Genel Müdürlükçe görenlendirilecek spor kontrolörlerince de izlenir ve verilecek raporlara göre gerekli işlem yapılır.

EGİTİM BURSUYLA İLGİLİ BİRİM :

Madde 14 : Eğitim bursu ve çalışma gideri almaya hak kazanan sporcuların yardımları aşağıda belirtilen hallerden birinin gerçekleşmesi durumunda kesilir.

a. Genel Müdürlük Ceza Kurulunca 6 ay yarışmalardan men cezası ile cezalandırılmaları,

b. Sportif derece düşüklüğü gösterenler,

c. Türk Ceza Kanununa göre yüz kızartıcı bir suçtan dolayı cezalandırılanlar (hakkında işlem yapılanların takibatının sonucuna kadar ödemeleri geçici olarak durdurulur.)

EGİTİM BURSUYLA İLGİLİ BİRİM :

Madde 15 : Bu talimat hükümlerine göre eğitim bursu ve çalışma gideri almaya hak kazanan sporcuların işlemleri, Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığınca yapılır.

SPORCU BULMA, KEŞFETME VE YETİŞTİRME ÖDÜLÜ:

Madde 16 : Atletizm, Cimnastik ve Yüzme spor dallarında üstün yetenekli sporcuları bulup yetiştiren ve çalışma gideri almaya hak kazanan sporcuların antrenör veya beden eğitimi öğretmenlerine kategorilerine göre en-yüksek ücreti alan bir sporcunun bir yıllık burs miktarı defaten ödül olarak verilir.

DIĞER HÜKÜMLER :

Madde 17 : Bu talimat diğer kişi ve kuruluşlarca başarılı sporculara verilecek ödül ve yarışmalara engel teşkil etmez.

YÜRÜRLÜK :

Madde 18 : Bu talimat Genel Müdürlük Makamının onayından sonra yürürlüğe girer.
YÜRÜTME :

Madde 19 : Bu talimat hükümlerini Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü yürütür.

Başarılı Sporcular İle Millî Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine Aynı ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik

BİRİNCİ BÖLÜM
Genel Hükümler

Amaç

Madde 1- Bu yönetmeliğin amacı, yurtiçinde ve yurtdışında yapılan Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile Akdeniz ve İslam Ülkeleri Spor Oyunları ve Dünya Üniversite Oyunlarında başarılı olan Amatör Sporcularla, Millî Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine Aynı ve Nakdi yardım yapılmasına ve Ödül verilmesine dair esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu yönetmelik yurtiçinde ve yurtdışında yapılan Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile Akdeniz ve İslam Ülkeleri Spor Oyunları ve Dünya Üniversite Oyunlarında derece alan sporcular ile Teknik Direktör ve Antrenörlerini kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik 3289 Sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 2. Maddesi'nin (n) Bendi ile 10. Maddesi ve 3703 Sayılı Kanun'un Ek Madde 3'e dayanılarak Merkez Danışma Kurulu'nca hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu yönetmelikte geçen tanımlardan

Genel Müdürlük	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünü,
Sporcu	: Müsabakalara katılıp derece elde eden ferdi ve takım sporcularını,
Başarılı Sporcu	: Ferdi ve Takım Müsabakalarında ilk üç dereceyi elde eden sporcuları,
Disiplin	: Aynı Spor Federasyonunun içinde yer alan muhtelif yarışmaları. Atletizmde 100 m. yüksek atlama gibi.
Teknik Direktör	: İlgili spor dalında Antrenörlük Belgesine sahip olanlardan federasyonunun teklifi

ve Genel Müdürlüğün onayı ile Milli Takımın Müsabakaya Hazırlık ve Müsabaka amacıyla yapılacak faaliyetlerini düzenlemek için görevlendirilen ve kendisine bağlı antrenörlerin çalışmalarını yönetip, yönlendiren kişiyi,

- Antrenör** : Ödül- hak kazanan Milli Takım sporcusunu Milli Takımda çalıştırana,
- Ödül** : Başarılı sporcuya, Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine verilecek madalya, başarı belgesi, plaket, şilt, kupa, konut, yerli binek otomobilini, Cumhuriyet Altını ve bunların karşılığı Türk Lirasını,
- Konut** : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Toplu Konut İdaresi'nce yaptırılacak konutu veya Türkiye Emlak Bankası tarafından inşaa edilecek Sosyal konutlardan birisini, bu yollardan konut temini mümkün olmazsa ödülün verildiği tarihte bankanın veya Toplu Konut İdaresi'nin inşaa ettirdiği konutların rayiç bedelini geçmemek üzere başka yer, kurum ve şahıslardan temin edilecek bir konutu,
- Yardım** : Başarılı sporcuya verilecek aynı ve nakdi yardımı,
- Takım Sporu** : Birden fazla sporcuya aynı anda karşılıklı iki veya daha fazla takım halinde yapmış olduğu müsabakayı, Takım müsabakasında yedekler takıma dahildir. Takım tasnifi yapılan branşlar bu tanımın dışındadır.
- Ferdi Spor** : Takım sporu dışında kalan diğer spor dallarını,
- Gösteri Sporu** : Olimpiyat Oyunları Programında gösteri olarak yer alan sporu,
- Uluslararası Müsabakalar** : Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile Akdeniz ve İslam Ülkeleri Spor Oyunları ve Dünya Üniversite Oyunlarını,
- Yurtiçi Müsabakalar** : Genel Müdürlükçe düzenlenen ve sonuçları Tastik edilen her seviyedeki sportif müsabakaları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Esas Hükümler

Ödüller

Madde 5- Başarılı olan sporcuya, Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine aşağıdaki ödüller verilir.

- a) Uluslararası Müsabakalarda başarılı olan sporcularla, Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerine konut, yerli binek otomobili, Cumhuriyet Altını veya bunların karşılığı Türk Lirası,
- b) Yurttışinde yapılan müsabakalarda dereceye girenlere iştirak belgesi, madalya, şilt, plaket, kupa ve hediyelik eşya,
- c) Yurttışinde müsabakalarda derece alan sporcularla bunların çalıştırıcılarına "Müsabakaların Yapıldığı Yerlere Serbest Gireceklere Dair Yönetmelik"te belirtilen usuller dahilinde Serbest Giriş Kartı, verilir.

Uluslararası Müsabakalarda Sporcuya Verilecek Ödüller

Madde 6- Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile Akdeniz ve İslam Ülkeleri Spor Oyunlarında derece alan sporculara aşağıdaki ödüller verilir.

- A) Olimpiyat. Oyunları Ferdi ve Takım Müsabakalarında Derece Alan Sporculardan;
  - a) Birinci olanlara bir konut, bir adet yerli binek otomobil, 100 adet Cumhuriyet Altını,
  - b) İkinci olanlara bir konut, 80 adet Cumhuriyet Altını,
  - c) Üçüncü olanlara bir adet yerli binek otomobil, 60 adet Cumhuriyet Altını, verilir.

Olimpiyatlarda gösteri sporu olarak kabul edilen spor branşlarında başarılı olan sporculara aldıkları derecenin karşılığı olan ödüllere yalnız Cumhuriyet Altını verilir.

- B) Dünya Şampiyonalarında Ferdi ve Takım Müsabakalarında Derece Alan Sporculardan ;
  - a) Birinci olanlara bir konut, 80 adet Cumhuriyet Altını,

b) İkinci olanlara bir adet yerli binek otomobil, 60 adet Cumhuriyet Altını,

c) Üçüncü olanlara bir adet yerli binek otomobil, verilir.

C) Avrupa Şampiyonalarında Ferdi ve Takım Müsabakalarında Derece Alan Sporculardan;

a) Birinci olanlara bir adet yerli binek otomobil, 60 adet Cumhuriyet Altını,

b) İkinci olanlara bir adet yerli binek otomobil,

c) Üçüncü olanlara 100 adet Cumhuriyet Altını, verilir.

Dünya ve Avrupa Şampiyonalarında Ferdi ve Takım Müsabakalarında derece alan gençler ve ümitlere büyüklerin aldığı ödülün 1/2'si, yıldızlara ise büyüklere verilen ödülün 1/4'ü verilir.

D) Akdeniz ve Dünya Üniversite Oyunlarında en az (7) Ülkenin ilgili Branşta Müsabakalara İştirak Etmesi Halinde Ferdi ve Takım Müsabakalarında Derece Alan Sporculardan;

a) Birinci olanlara 50 adet Cumhuriyet Altını,

b) İkinci olanlara 30 adet Cumhuriyet Altını,

c) Üçüncü olanlara 20 adet Cumhuriyet Altını, verilir.

E) İslam Ülkeleri Spor Oyunlarında en az (7) Ülkenin İlgili Branşta Müsabakalara İştirak Etmesi Halinde, Ferdi ve Takım Müsabakalarında Derece Alan Sporculardan;

a) Birinci olanlara 30 adet Cumhuriyet Altını,

b) İkinci olanlara 20 adet Cumhuriyet Altını,

c) Üçüncü olanlara 10 adet Cumhuriyet Altını, verilir.

Yukarıda belirtilen uluslararası, Ferdi ve Takım müsabakalarında, yapılan bu müsabaka ile ilgili olarak rekor kıran sporculara altın ödülleri (1) misli arttırılarak verilir.

Bu müsabakalarda sporculara verilen altın ödüllerin %40'ı sporcuların en son bağlı olduğu kulüplere, %60'ı da sporculara verilir. Kulübe bağlı olmayan sporcuların altın ödülleri %40'ı da Federasyonlar Fon'una gelir kaydedilir, %60'ı da sporculara verilir.

Uluslararası Müsabakalarda Başarılı Olan Milli Takımın Teknik Direktör ve Antrenörlerine Verilecek Ödüller

Madde 7- Olimpiyat Oyunları, Dünya ve Avrupa Şampiyonaları ile Akdeniz ve İslam Ülkeleri Spor Oyunları ve Dünya Üniversite Oyunlarında derece alan Milli Takımın Teknik Direktör ve Antrenörlerine aşağıdaki ödüller verilir.

A) Olimpiyat Oyunlarında, Ferdi ve Takım Müsabakalarında;

- a) Birinci olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 100 adet Cumhuriyet Altını,
- b) İkinci olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 80 adet Cumhuriyet Altını,
- c) Üçüncü olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 60 adet Cumhuriyet Altını,

verilir.

B) Dünya Şampiyonalarında, Ferdi ve Takım Müsabakalarında;

- a) Birinci olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 80 adet Cumhuriyet Altını,
- b) İkinci olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 60 adet Cumhuriyet Altını,
- c) Üçüncü olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine Toplam 40 adet Cumhuriyet Altını,

verilir.

C) Avrupa Şampiyonalarında, Ferdi ve Takım Müsabakalarında;

- a) Birinci olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 60 adet Cumhuriyet Altını,
- b) İkinci olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 40 adet Cumhuriyet Altını,
- c) Üçüncü olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 20 adet Cumhuriyet Altını,

verilir.

D) Akdeniz ve İslam Ülkeleri Spor Oyunları ve Dünya Üniversite Oyunlarında en az (7) Ülkenin ilgili branşta müsabakalara iştirak etmesi halinde Ferdi ve Takım Müsabakalarında;

- a) Birinci olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 20 adet Cumhuriyet Altını,
- b) İkinci olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine toplam 15 adet Cumhuriyet Altını,

c) Üçüncü olanların Teknik Direktör ve Antrenörlerine 10 adet Cumhuriyet altını verilir.

Uluslararası Müsabakalarda derece alan sporcularla Milli Takım Teknik Direktörün ve Antrenörlerin ödülleri aynı ve nakti olarak verilebilir. Bir branşta Teknik Direktör ile bir veya birden fazla Antrenör görevlendirildiği takdirde, verilen ödüller ilgili Federasyonun Yönetim Kurulu Kararı ile paylaşılır.

Sporcuların, Milli Takım Teknik Direktör ve Antrenörlerinin bu Yönetmelik kapsamına girmeyen Uluslararası Müsabakalardaki başarıları nedeni ile ödüllendirilmeleri, ilgili Federasyon Yönetim Kurulu'nun Kararı, Genel Müdür'ün teklifi ve Bakan'ın Onayı ile olur. Ancak, bu ödülün miktarı Avrupa Şampiyonalarında verilecek ödülün miktarını geçemez.

Sosyal konutun yeri ve cinsi ile yerli binek otomobillerin cinsi Genel Müdürlükçe oluşturulacak bir Komisyonca tesbit edilir.

Ödülün Kaynağı

Madde 8- Ödüller, Genel Müdürlük ve İl Spor Müdürlükleri Bütçeleri ile Federasyonlar Fon'undan ve Türk Sporunu Teşvik Fon'undan karşılanır.

Diğer Kişi ve Kuruluşlarca Verilecek Ödül ve Yardımlar

Madde 9- Bu Yönetmelik, diğer kişi ve kuruluşlarca başarılı sporcular ile Milli Takım Antrenörü/Antrenörler ve Teknik Direktör ve bu sporcuların bağlı olduğu tescilli kulüplerine verilecek ödül ve yardımlara engel teşkil etmez.

İki Şampiyonanın Bir Arada Yapılması Halinde Verilecek Ödüller

Madde 10- Dünya ve Avrupa Şampiyonasının birlikte yapıldığı aynı yarışmada sporcuya, aldığı en iyi derece karşılığı olan bir ödül verilir.

Halter Müsabakalarında Bir Disiplinde Derece Elde Edenlere Verilecek Ödül

Madde 11- Halter Müsabakalarında koparma veya silkme siteden birinde ilk üç dereceyi elde eden sporculara, aynı müsabakanın toplamı karşılığında öngörülen ödülün yarısı nakit olarak verilir.

Yeni Federasyon Kurulması

Madde 12.- Bu yönetmeliğin yayımından sonra bir federasyon kurulması halinde hak edenlere ödülleri bu yönetmelik hükümlerine göre verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Geçici Hükümler

Geçici Madde 1- Yürürlükten kaldırılan yönetmeliğin yürürlükte olduğu sürede yapılan bir müsabakanın kazanılmış ödülleri, bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihe kadar verilememesi halinde ödüller yürürlükten kaldırılan yönetmelik hükümleri esasına göre verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Son Hükümler

Yürürlükten Kaldırma

Madde 13- Bu yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile 06.12.1990 tarih ve 20117 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Ödül Yönetmeliği yürürlükten kalkar.

Yürürlük

Madde 14 - 832 Sayılı Kanun'un 105 inci Maddesi hükmü uyarınca Sayıştay'ın görüşü alınan bu yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15 - Bu Yönetmelik hükümlerini Gençlik ve Spor Genel Müdürü yürütür.